

”Se ois vähän niin kuin katselisi mummoani päivittäin”

**Nuorten kuurojen käsityksiä ja kokemuksia kuurojenyhdistyksistä
sekä yhdistystoiminnasta**

Antti Kronqvist

Kasvatustieteen
pro gradu -tutkielma
Kevät 2014
Opettajankoulutuslaitos
Jyväskylän yliopisto

Tiivistelmä

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla nuorten kuurojen käsityksiä kuurojen yhdistyksestä ja yhdistystoiminnasta. Kuurojen yhteisön keskuudessa ilmenee suuri huoli siitä, etteivät nuoret kuurot juuri osallistu yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin tai toimintaan. Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella nuorten omia näkökulmia kuurojen yhdistyksestä ja tuoda nuorten käsityksiä mukaan keskusteluun.

Tutkimus on laadullinen, ja sen aineisto koostuu yhdeksän nuoren kuuron yksilöhaastattelusta. Haastattelut toteutettiin vuoden 2013 aikana eri puolilla Suomea. Aineisto purettiin fenomenografialle tyypilliseen aineistolähtöiseen tapaan. Aineistosta esiin tulleita tuloksia kuvaillaan kuvauskategorioilla, jotka esittävät tutkimuksen tulokset tiivistetysti.

Tulosten perusteella nuorten kuurojen käsitykset kuurojen yhdistyksistä ja yhdistystoiminnasta ovat erittäin moniulotteisia. Kuurojen yhdistys nähdään tärkeänä kuurojen kulttuurin, identiteetin sekä viittomakielen vaalijana ja välittäjänä. Se on nuorten mukaan myös kuurojen yhteisön jäsenille merkittävä sosiaalinen keskus, vaikka nuoret itse tyydyttävät yhteisölliset tarpeensa muualla.

Tulosten mukaan kuurojen yhdistysten vaikuttamistyöhön halutaan enemmän voimavaroja. Toisaalta taas nuorten keskinäistä toimintaa nuoret pitävät itselleen tärkeämpänä kuin yhdistystoimintaa. Omaa aikaa käytetään entistä enemmän niihin asioihin, jotka itseä kiinnostavat. Tuloksissa nousee esiin nuorten aktiivinen osallistuminen kansalaistoimintaan myös muilla, yhdistyksien ulkopuolisilla, areenoilla. Esiin nousee myös huoli kuurojen yhdistysten tulevaisuudesta resurssien vähetessä ja kuurojen yhdistysten tietynlaisen muutoshaluttomuuden seurauksena. Haastateltavien mukaan kuurojen yhdistysten voimavara tulevaisuudessa piilee yhdistysten välisessä yhteistyössä.

Asiasanat: kuurous, kuurojen yhdistys, yhdistystoiminta, fenomenografia, viittomakieli

Sisällys

1 JOHDANTO	4
2 KUUROUS JA VIITTOMAKIELI	6
2.1 Ennakkokäsitykseni	6
2.2 Kuurous	7
2.3 Kuuro vai viittomakielinen	9
2.4 Viittomakieli äidinkielenä	9
2.5 Kulttuuri ja identiteetti	12
2.5.1 Kuurojen yhteisö ja kuurojen kulttuuri	14
2.5.2 Kuurojen identiteetti	15
3 YHDISTYKSET JA YHDISTYSTOIMINTA	19
3.1 Kansalaistoiminta	19
3.2 Yhdistystoiminta Suomessa	20
3.2.1 Yhdistystoiminnan tarkoitus	22
3.2.2 Yhdistystoiminta murroksessa	23
3.3 Kuurojen yhdistyksien historiaa ja nykypäivää	25
3.4 Kuurojen yhdistysten merkitys	28
3.5 Nuorten kerhot ja nuorten yhdistystoiminta	30
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	33
4.1 Tutkimuskysymykset	33
4.2 Tutkimusote	34
4.3 Aineisto ja haastateltavien kuvaus	36
4.4 Aineiston analysointi ja analyysin vaiheet	40
5 TULOKSET	44
5.1 Nuorten käsitykset yhdistyksen perustoiminnasta	44
5.1.1 Nuorten käsitykset kollektiivisuudesta yhdistyksessä ja sen ulkopuolella	44
5.1.2 Nuorten käsitykset yhdistyksien vaikuttamistyöstä ja luottamustehtävistä	50
5.1.3 Käsitykset yhdistyksen ohjelmatarjonnasta	54
5.1.4 Käsitykset nuorten kerhosta ja nuorten toiminnasta:	56
5.2 Yhdistyksen uhat ja mahdollisuudet	60
5.2.1 Käsitykset kuurojen yhdistyksen jäsenyydestä	60
5.2.2 Käsitykset yhdistyksestä kulttuurin, kielen ja identiteetin vaalijana ja välittäjänä	64
5.2.3 Käsitykset yhdistyksen tulevaisuudesta ja mahdollisista muutoksista	68
6 POHDINTA	75
6.1 Keskeisimmät tulokset	75
6.2 Luotettavuus ja eettisyys	79
LÄHTEET	82

1 Johdanto

Jatkan pro gradu -tutkielmassani kandidaatintyötäni hieman erilaisesta näkökulmasta. Kandidaatintyöni aihe oli kuurojen yhdistysten merkitys yläkouluikäisille kuuroille. Kandidaatintyössäni työskentelyni lähti käyntiin oikeastaan Jaana Keski-Levijoan pääkirjoituksesta Kuurojen lehdessä (2007), jossa hän kirjoitti: ”Jos saisin vapaat kädet, tekisin kuurojen yhdistykselle kahvilabaarin, biljardipöydän, langattoman nettiyhteyden webkameroineen, kuntosalin, elokuvateatterin, näyttämölavan ja museon.”

Kuurojen yhdistyksistä puhutaan usein kuurojen toisena kotina. Käsite toisesta kodista ilmenee monissa eri yhteyksissä (mm. Jokinen 2000, 2002; Wallvik 2000). Mutta kotona ei ole kuitenkaan kaikki hyvin. Joitakin kuurojen yhdistyksiä on jo lopetettu jäsenten uupuessa, ja toisaalta taas kuurojen yhdistyksillä on vallalla sellainen ilmapiiri, etteivät nuoret kuurot käy yhdistyksissä. Tämä ilmapiiri tosin koskee yhtä lailla muitakin tavallisia yhdistyksiä. Kuurojen yhteisön keskuudessa tästä ilmiöstä ollaan huolissaan yhdistysten tulevaisuutta ajatellen.

Tutkimukseni tarkoituksena onkin siis tutkia näitä väitteitä nuorten näkökulmasta. Käyvätkö nuoret kuurot kuurojen yhdistyksissä lainkaan? Olisiko esimerkiksi pelkästään tilamuutoksilla mahdollisuus vaikuttaa nuorten aktiivisuuteen yhdistyksiä kohtaan? Millaisia käsityksiä nuorilla kuuroilla on kuurojen yhdistyksistä? Miten nuoret kuurot ymmärtävät yhdistystoiminnan? Yritän edellä mainittujen kysymysten lisäksi erityisesti nostaa esiin 18–30-vuotiaiden kuurojen näkökulmia yhdistyksiin ja yhdistyselämään. Toivovatko nuoret jotakin asioita enemmän, haluaisivatko he muuttaa jotain, vai onko nykyinen yhdistysmalli riittävä?

Olen rajannut aiheen 18–30-vuotiaisiin kuuroihin siitä syystä, että monien kuurojen yhdistysten alaisuudessa toimii nuortenkerhoja. Useisiin kuurojen yhdistysten alaisten nuorten kerhojen tapahtumiin on ikärajana 18–30 vuotta. Ikäraja ei ole ehdoton, enemmänkin joustava, mikä riippuu tapahtuman luonteesta. Kuurojen liiton alaisuudessa toimii nuorisotyö, joka järjestää myös lapsille ja alaikäisille nuorille leirejä ja kursseja. Kuitenkin esimerkiksi valtakunnallisille kuurojen nuorisopäiville osallistujien ikäraja on 18–30 vuotta. Nuorisolain mukaan (Nuorisolaki 27.1.2006/72, 2

§) nuorilla tarkoitetaan taas alle 29-vuotiaita. Kuurojen Liiton nuorisotyö saa tukea nuorisotyötänsä varten opetus- ja kulttuuriministeriöltä kyseisen lain pohjalta.

Olen itse ollut kuurojen yhteisön jäsen läpi elämäni, eikä itselleni kuurojen yhdistys ole koskaan ollut niin sanotusti toinen koti. Olen kuitenkin saanut paljon kuurojen yhdistyksiltä. Mieleeni ovat jääneet yhdistyksien järjestämät erilaiset ohjelmat, joiden kautta olen saanut useita hienoja kokemuksia ja muistoja. Olen päässyt keskustelemaan yhdistyksessä vanhempien kuurojen kanssa, jotka ovat kertoneet esimerkiksi omista sota- ja koulukokemuksistaan. Jokin merkitys yhdistyselämällä on ollut minuun niin sosiaalisesti, kulttuurisesti kuin identiteetin kehityksenkin kannalta. Kuurojen yhdistyksen tulevaisuus on varsin pitkälti kiinni nuorista kuuroista, joten on tärkeää tutkia, millainen merkitys kuurojen yhdistyksillä on nuorille ja mihin suuntaan yhdistykset jatkossa kehittyvät tai niiden pitäisi kehittyä.

Tulevana viittomakielisenä luokanopettajana minulle on varsin tärkeää, että tulevat oppilaani saavat oikeanlaisen ympäristön, joka tukee heitä kielellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti. Tämän tutkimuksen myötä saan varmasti ideoita ja ajatuksia siitä, miten voin tukea heidän sosiaalisia suhteitaan ja kielen kehittymistään koulumaailmassa sekä innostaa heitä osallistumaan muihinkin tapahtumiin myös koulun ulkopuolella.

2 Kuurous ja viittomakieli

2.1 Ennakkokäsitykseni

Tutkimuksen luotettavuuden arvioimiseksi otan tässä kappaleessa esiin ennakkokäsitykseni tutkielmaani kohtaan. Ahonen (1994, 122) huomauttaa, että fenomenografisessa tutkimuksessa tutkija ei voi olla täysin objektiivinen tutkittavaa kohdetta kohtaan, vaan subjektiivisuudella on omat vaikutuksensa ja se vaikuttaa tahattomasti tutkimiseen. Tutkimuskohteenani ovat kuurojen yhdistykset sekä yhdistystoiminta. Kuurojen yhdistykset ovat olleet osa kuurojen yhteisöä läpi historian ja olen itse elänyt kuurojen yhteisön keskuudessa lapsuudestani saakka. Olen vierailut kuurojen yhdistyksessä lukemattomia kertoja ja ollut erään yhdistyksen jäsen monta vuotta.

Olen ollut Jyväskylän yliopistossa toimivan opiskelijajärjestö Viito! ry:n ja Oulun kuurojen urheiluseura Ryhti ry:n hallituksen jäsen. Vaikka näistä kumpikaan ei ole niin sanotusti perinteinen kuurojen yhdistys, edustavat molemmat yhdistykset tätä monimuotoista yhdistystoimintaa, jota kuurojen yhteisössä nykyisin tyypillisesti esiintyy. Olen tietoinen ilmiöstä, jonka mukaan nuoria kuuroja eivät kuurojen yhdistykset kiinnosta. Olen pohtinut tätä aihetta paljon ja haluan selvittää, pitääkö tämä ilmiö paikkansa. Kuurojen yhdistyksiä on usein kritisoitu vanhojen ihmisten paikkana, jossa ei ole tarjolla nuorille sopivaa ohjelmaa. Tiloja on pidetty vanhanaikaisina, joten siellä ei pystytä tekemään mitään. Toisaalta olen taas sitä mieltä, että kuurojen yhdistyksillä on yhä edelleen oma tärkeä sosiaalinen merkityksensä kollektiivisena paikkana, sekä identiteetin rakentajana että kulttuurin välittäjänä.

Olen opiskeluaikana perehtynyt hyvin paljon kuurouteen, identiteetin rakentamiseen ja kuurojen historiaan. Omakohtaiset kokemukseni auttavat minua ymmärtämään ja pohtimaan tutkittavaa ilmiötä paremmin, ja toisaalta kun tiedostan omat ennakkokäsitykseni, pystyn hallitsemaan niitä paremmin. Läheisyyteni tutkittavaan aiheeseen ja haastateltaviin on myös selkeä riski, sillä se saattaa aiheuttaa objektiivisuuteni täydellisen katoamisen, ja samalla annan omien ennako-oletusteni vaikuttaa esimerkiksi aineiston analyysivaiheessa. Ahonen (1994, 122) käyttää käsitettä hallittu subjektiivisuus, jonka mukaan tutkija tietää fenomenografisessa tutkimuksessa

omat lähtökohtansa sekä myöntää lähtökohtiensa vaikuttavan aineiston hankintaan ja johtopäätösten tekoon. Tässä tapauksessa tällainen hallittu subjektiivisuus on eräs tutkimuksen luotettavuuden tae. Olen pyrkinyt juuri kyseisenlaiseen hallittuun subjektiivisuuteen, pyrkien kuitenkin olemaan riittävän objektiivinen tutkittavaa kohdetta kohtaan. Työni tulee osoittamaan, miten tutkielmani luotettavuus on onnistunut ja olenko onnistunut olemaan objektiivinen tutkittavaa kohdetta kohtaan.

2.2 Kuurous

Suomessa on noin 5000 jäsenen kuurojen yhteisö, jonka jäsenet kutsuvat itseään kuuroiksi. Tämän rinnalla käytetään myös termiä viittomakielinen. (Jokinen 2000, 79.) Kelan tilastojen mukaan Suomessa oli vuonna 2010 3296 kuulovammaista, jotka ovat oikeutettuja tulkkauspalveluun (Kelan vammaisetuustilasto 2010, 89). Tarkkaa määrää esimerkiksi Suomessa asuvista kuuroista on mahdotonta sanoa, mutta yleensä käytetään laskentatapaa, jonka mukaan yksi promille väestöstä on kuuroja (Salmi & Laakso 2005, 32). Tässä tapauksessa viiden miljoonan asukkaan Suomessa olisi kuuroja noin viisituhatta. Kuuroja on kutsuttu eri aikakausina eri käsitteillä, mihin ovat vaikuttaneet asiayhteys: kahden aikaisemmin mainitun lisäksi nimityksiä ovat olleet esimerkiksi kuuromykkä, kuulovammainen, huonokuuloinen ja kuulovikainen. Osa näistä käsitteistä voidaan luokitella lääketieteelliseksi ja sosiokulttuuriseksi. Nämä näkökulmat eroavat siinä, että usein kuurojen yhteisön ulkopuoliset jäsenet ovat nähneet kuurot vammaisina, kun kuurot näkevät itsensä kieli- ja kulttuurivähemmistönä.

Lääketieteellisesti katsottuna kuuro on henkilö, jonka vamma pitää parantaa. Liikamaa (2012, 76) huomauttaa, että tämän lääketieteellisen mallin ovatkin luoneet sellaiset kuulevat, joilla ei ole omaehtoista kokemusta kuuroudesta, eivätkä he välttämättä ole huomioineet lainkaan kuurojen kielellis-kulttuurisuutta. Viittomakielitoimikunnan (1999) määritelmän mukaan sana viittomakielinen kattaa myös kuulevat henkilöt, joiden äidinkieli tai ensikieli on viittomakieli. Käytännössä tämä tarkoittaa CODA-henkilöitä (Children of Deaf Adults), eli kuurojen vanhempien kuulevia lapsia tai kuuron lapsen sisaruksia. Tämän määritelmän mukaan myös viittomakieltä käyttävien määrä Suomessa on siis suurempi kuin pelkästään kuurojen muodostama, laskentatavasta riippuen noin 5000 hengen yhteisö.

Kuurot eivät halua korostaa lääketieteellistä näkökulmaa, jonka mukaan heiltä puuttuisi elämästään jotain. Yhden aistin puuttuminen terästä muita aisteja, ja kuuroilla tämä koskee etenkin silmien ja katseen käyttöä. Kuulevat näkevät ja ajattelevat kuurouden usein heikkoutena, mutta meidän kuurojen ei tarvitse ajatella samoin vaan sen sijaan voimme kääntää kuurouden voimavaraksemme (Keski-Levijoki 2011, 33). Tämä ajattelutapa veisi siis jonkin puutteesta kohti uudenlaista vahvuutta. Uusinta näkökulmaa kuurouden hyödynnettävyydestä ovat tuoneet Dirksen Bauman ja Joseph Murray (2010), jotka ovat esittäneet käsitteen ”Deaf Gain”. Deaf Gainille ei ole vielä olemassa omaa suomennostaan, mutta vapaasti käännettynä sillä tarkoitetaan ”kuurouden hyödynnettävyyttä”. Käytän tutkielmassani englanninkielistä termiä. Deaf Gain kääntää lääketieteellisen näkökulman kuurouden ongelmallisuudesta ja haitallisuudesta mahdollisuudeksi. Kuurous ei ole itsessään este, vaan se tarjoaa myös lukemattomia erilaisia mahdollisuuksia ja hyödynnettävyykskeinoja muuhun väestöön nähden. Ilmiönä Deaf Gain ei ole uusi kuurojen keskuudessa, mutta vasta viime aikoina kyseisestä ilmiöstä on tuotu entistä vahvemmin esiin tieteellisissä julkaisuissa. Deaf Gain tarkoittaa kaikkia myönteisiä asioita tai keinoja, joista kuurot hyötyvät kuuroudestaan jollain tapaa elämässään.

Baumannin ja Dirksenin (2010) mukaan kuurot ovat kognitiivisesti lahjakkaita ja heillä on hyvät visuaalis-spatiaaliset taidot. Kuurojen visuaalisen maailman kautta voidaan mahdollisesti tarjota kuuleville hyödyllisiä oppimismenetelmiä tai oppimisen tehokeinoja. Perinteisistä tekstipohjaisista teksteistä siirtyminen digitaalisiin teksteihin on nykyisin arkipäiväistä, unohtamatta videoita ja multimediamiestejä. Vahvasti visuaalisesti orientoituneet kuurot voivat tuoda oman näkemyksensä siihen, miten näitä tietoja prosessoidaan visuaalisesti. (Baumann & Dirksen 2010, 217.) Pienistäkin asioista voi hyötyä, kuten siitä, että kuurot voivat keskustella sujuvasti viittomakielellä veden alla tai juhliissa, joissa musiikki on kovalla (Keski-Levijoki 2011, 33). Kuurojen yhteisöllisyys on taas jotain ainutlaatuista, jossa kuurous on yhdistävä tekijä. Kansainväliset viittomakieliset ja kuuroille tarkoitetut tapahtumat maailmalla tuovat kuuroja ihmisiä yhteen. (Baumann & Murray 2010, 217.) Kuurojen yhteisön jäsenet tukevat toisiaan ja kokevat samankaltaisuutta ympäri maailman kansallisuudesta, rodusta ja uskonnosta huolimatta.

2.3 Kuuro vai viittomakielinen

Termi viittomakielinen on tullut käyttöön laajentaakseen viittomakieltä käyttävien yhteisöä. Monien kuurojen vanhempien kuulevat lapset, jotka eivät siis ole kuuroja, käyttävät äidinkielenään viittomakieltä. Viittomakieli on heidän äidinkieltensä tai ensikieltensä, joten he kuuluvat myös olennaisena osana viittomakieltä käyttävien etniseen ryhmään. (Malm & Östman 2000, 12.) Viime aikoina on ollut paljon puhetta siitä, tulisiko käsite ”kuuro” vaihtaa käsitteeseen ”viittomakielinen”. Tämä suuntaus on näkynyt Suomessa jo siinä, että osa kuurojen yhdistyksistä on poistanut yhdistyksen nimestä kuuro-sanana ja korvannut sen viittomakielinen-sanalla. Tällaisia yhdistyksiä ovat muun muassa Espoon Viittomakieliset ry ja Tampereen Viittomakieliset ry. Tällä hetkellä molemmat käsitteet ovat vahvasti käytössä kuurojen yhteisön sisällä.

Oli kyseessä mikä tahansa ryhmä, ryhmän jäseniä nimitettäessä on aina kuunneltava ja kunnioitettava ryhmän jäsenten mielipidettä ja käytettävä sitä nimitystä, jota he itse arvostavat (Jokinen 2002, 69). Liikamaa (2012, 76) jatkaa, että jokaisella on oikeus määrittellä itse itsensä ja ulkoapäin tulevat määritelmät voivat olla sortavia ja alistavia, vaikka tarkoitus olisikin hyvä. Edelleenkin tämä ei ole aina yksinkertaista, sillä kysymyksessä saattaa olla tottumiskysymys. Edelleen Suomessa voidaan jopa lehtien otsikoista lukea, kuinka kuuroista puhuttaessa käytetään käsitettä kuulovammaisen. Tämä on osittain varmasti tiedon puutetta, mutta osittain taas kyseisen ihmisten oma tapa puhua kuurosta, vaikkakin määritelmä on väärä. Pääasiallisesti nämä asiasta tietämättömät eivät sitä tee tarkoituksella tai pahaa tarkoittaen.

Malm ja Östman (2000, 11) huomauttavat, että nimitykset kuuro ja viittomakielinen ovat kuurojen yhteisön hyväksymiä käsitteitä, jotka ovat näin ollen yleisestikin hyväksyttävissä. Viittomakieliset kuurot kokevat kuuro-määritelmän hyväksi, läheiseksi ja lämpimäksi, koska se sisältää viittauksen kuurojen yhteisöön ja kulttuuriin. Tähän sisältyy myös ajatus, että kuurot voivat elää täysipainoista elämää kuurona eivätkä he koe, että heiltä puuttuisi jotain. (Jokinen 2002, 69.)

2.4 Viittomakieli äidinkielenä

Viittomakieli rantautui aikoinaan Suomeen Ruotsin kautta, kun suomalainen kuuro poika Carl Oscar Malm oli käynyt opiskelemassa Manillan kuurojen koulussa

Tukholmassa, jossa hän oli huomannut kuurojen opetuksen hyödyllisyyden. Malm itse alkoi monien vaiheiden jälkeen Porvoossa opettaa kahta kuuroa oppilasta vuonna 1846, jota pidetään Suomen kuurojen opetuksen aloittamisajankohtana. (Salmi & Laakso 2005, 38–43.) Malmin kuurojen opetuksen aloittamista voidaan pitää eräänä tärkeimmistä virstanpylväänä suomalaisten kuurojen koulutushistoriassa. Ensimmäistä kertaa kuurot oppilaat saivat opetusta ja vielä kaiken lisäksi kuuroilta henkilöltä itseltään. Uusia kuurojen kouluja perustettiin, mutta erityisesti oralismin aikakausi oli synkkä vaihe kuurojen elämässä. Oralismilla tarkoitetaan oppisuuntausta, jossa kuuroja yritettiin opettaa puhumaan erilaisin menetelmin. Kuitenkin viittomakielen asema on muotoutunut vakiintuneemmaksi hiljalleen Suomessa ja muualla maailmassa viime vuosikymmenien aikana.

Vuonna 1995 viittomakieli tunnustettiin Suomen perustuslaissa. Perustuslaissa § 17 koskee oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin ja siinä sanotaan myös, että viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla (Perustuslaki 1999/731, 17 §). Suomen viittomakielten kielipoliittisen ohjelman (2010, 23) mukaan perustuslaki ei kuitenkaan anna näitä viittomakielen käyttöön liittyviä oikeuksia suoraan vaan välillisesti, eli lainsäätäjät ovat velvollisia ottamaan viittomakielet huomioon hallintoalojen säädöksiä säädettäessä. Viittomakieliset eivät ole täysin tyytyväisiä nykyiseen asetukseen ja he ajavat uutta viittomakielilakia. Oikeusministeriö on selvittänyt uuden viittomakielilain tarpeellisuutta. Kyseisestä laista on valmistunut arvomiestio, jonka pohjalta on asetettu työryhmä säätämään viittomakielilakia. Tavoitteena on viittomakielilain säätäminen tämän hallituskauden aikana. (Selvitys viittomakielilain tarpeesta 2014.) Nykyisessä laissa on eräänä epäkohtana sekin, että asetuksessa mainitaan vain ”viittomakieli”. Tämä koskee oikeasti vain suomalaista ja suomenruotsalaista viittomakieltä, vaikka pelkkä käsite *viittomakieli* saattaa olla harhaanjohtava, koska viittomakielisiä on maailmalla useita. Suomessa on kuuroja maahanmuuttajia lähes 20 eri maasta, mutta saadakseensa esimerkiksi tulkkauspalveluja on heidän hallittava jompikumpi Suomen kansallisista viittomakielistä. Näin ollen he ovat huonommassa asemassa kuin kuulevat maahanmuuttajat, joilla on mahdollisuus saada omakielinen tulkki. (Viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 21–22.)

Tällä lainsäädännöllä oli kuitenkin oma tärkeä merkityksensä aikoinaan. Viittomakielen aseman tunnustaminen perusoikeussäännöstössä oli erityisen tärkeää kielellisen tasa-arvon saavuttamiselle tulevaisuudessa, mutta sillä oli myös periaatteellinen merkitys viittomakieliselle yhteisölle (Lappi 2000, 72). Tämä periaatteellinen merkitys tulee vahvasti esille siinä, että esimerkiksi viittomakielen asema Suomessa ei ole ollut aina näin hyvä. Jokinen (2002, 72) tuokin esille sen, että vaikka viittomakielet ovat täysin verrattavissa muihin luonnollisiin kieliin, silti edelleen joko suorasti tai epäsuorasti viittomakieliä vähätellään ja sorretaan avoimesti.

Yleinen harhaluulo kuurojen yhteisön ulkopuolisilla jäsenillä on se, että viittomakieli olisi kansainvälistä, eli olisi olemassa yksi universaali viittomakieli. Jokaisella maalla on kuitenkin oma viittomakielensä, ja kansalliset viittomakielet ovat sidoksissa maansa kulttuuriin (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 10). Suomen omaa viittomakieltä kutsutaankin suomalaiseksi viittomakieleksi. Viittomakielet maailmassa ovat yhtä luonnollisia kieliä kuin puhututkin kielet. Viittomakieliä on alettu tutkia yhä enemmän viime vuosikymmeninä, joten tutkimus on edelleen verrattain nuorta ja vähäistä verrattuna puhuttujen kielen tutkimukseen.

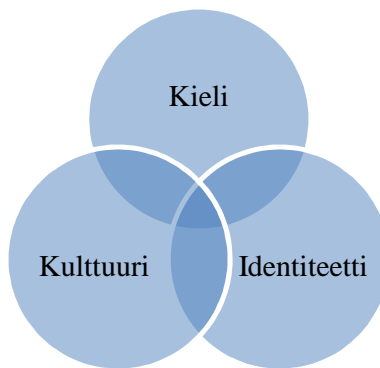
Viittomakielistä puhuttaessa on tärkeää muistaa, että Suomessa on käytössä kaksi kansallista viittomakieltä, suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli. Suomenruotsalainen viittomakieli on perua juuri ruotsalaisesta viittomakielestä. Ruotsalainen viittomakieli juurtui Malmin avustuksella Suomen kouluopetukseen, ja aikoinaan ruotsalainen viittomakieli vaikutti Suomen viittomakielisiin paljonkin Suomen ja Ruotsin läheisyyden takia. Myöhemmin ruotsalaisesta viittomakielestä eriytyi sittemmin suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli. (Salmi & Laakso 2005; Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010.) Suomenruotsalaista viittomakieltä käyttävät ovat vähemmistö vähemmistössä ja heidän asemansa on tällä hetkellä varsin uhanalainen, sillä Suomessa on jäljellä enää arviolta 300 suomenruotsalaista viittomakieltä käyttävää, joista 150 on kuuroja (Hoyer 2000, 206; Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 21). Tutkielmassani käyttäessäni käsitettä viittomakieli tarkoitan tällä sekä suomalaista viittomakieltä että suomenruotsalaista viittomakieltä.

Suomessa ja myös muiden maiden puhutuilla kielillä on omat murteensa eri alueilla. Suomessa viittomakielten murteita ei ole tähän mennessä tutkittu, mutta alueellisia

eroavaisuuksia löytyy kyllä. Näitä eroavaisuuksia tulee sosiolingvististen piirteiden kautta, kun vanhempi ja nuorempi sukupolvi viittovat eri tavoin, ja toisaalta myös ammatti- ja harrastusryhmille syntyy mahdollisuuksien mukaan oma erityinen kielensä. (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 10.)

2.5 Kulttuuri ja identiteetti

Käsittelen tässä luvussa kulttuuria ja identiteettiä. Tulen myöhemmin esittämään vielä tarkemmin kuurojen kulttuurin ja kuurojen identiteetin. Käsittelen kulttuuria ja identiteettiä yhteisen otsikon alla, koska näitä asioita on mielestäni vaikea erottaa toisistaan: ne kuuluvat olennaisena osana yksilön jokapäiväiseen elämään. Kolmas osa-alue on tietysti kieli, ja erityisesti kieli ja kulttuuri edellyttävät toinen toisiaan. Kieltä en käsittele tässä kappaleessa sen tarkemmin uudestaan, koska käsitelin sen jo aiemmin kappaleessa 2.4.

Kuvio 1. Kielen, kulttuurin ja identiteetin suhde

Kieli, kulttuuri ja identiteetti ovat olennainen osa toisiaan – ne oikeastaan edellyttävät ja täydentävät toisiaan. Yhteiset merkitykset antavat meille tunteen kuulumisesta johonkin kulttuuriin, ja ne luovat yhdistävän siteen, tunteen yhteisestä identiteetistä ja kuulumisesta johonkin yhteisöön (Hall 2003, 85). Kielen kautta taas identifioidumme samaa kieltä käyttävien kanssa samaan ryhmään. Kieltä, kulttuuria ja identiteettiä on siis mahdoton ajatella erillisinä omina yksiköinä, vaan ne limittyvät (Kuvio 1) hyvin vahvasti toisiinsa. Jos jokin näistä otettaisiin pois, se poistaisi varsin olennainen osan yksilön kokonaisuudesta. Mitä yksilö olisi ilman kieltä, kulttuuria tai identiteettiä?

Pyykkösen (2007, 42) mukaan kulttuuri on ymmärretty antropologiassa ja sosiologisessa tutkimuksessa siten, että kulttuuri on tietojen, uskomusten,

moraalisääntöjen, lakien ja tapojen muodostama monimutkainen kokonaisuus, joka opittuna ja sisäistettynä määrittää ihmisyksilön toimintaa. Toisaalta kulttuuria käytetään käsitteenä esimerkiksi puhuttaessa jonkin tietyn asian liittyvän tietyn ryhmän elintapaan. Esimerkiksi voidaan puhua, että suomalaiseen kulttuuriin kuuluvat olennaisesti humalahakuinen juominen ja sauna. Toisaalta Hall (2002, 98) huomauttaa, että kulttuuri on eräänlainen tapa puhua ”meistä” suhteessa ”muihin”, jotka rajaavat ulos toisia tapoja. Tämä liittyy olennaisesti myös kuuroihin, jotka peilaavat omaa suhdettaan kuulevaan valtaväestöön. Samalla tämä peilaaminen ja selkeän eron tekeminen muihin kulttuureihin toimii vahvistavana yhteisöllisyyden tekijänä. Se, mikä on meidän kulttuuriimme kuuluvaa ja sen tuottamaa, koetaan yhteisölle hyväksi ja eräänlaiseksi voimavaraksi.

Identiteetti on käsitteenä monitahoinen ja –syinen, ja eri tutkijat ovat käyttäneet sitä ja ymmärtäneet sen eri tavoin. Kulttuurintutkija Hall (2002) jakaa identiteettiä määrittelevän käsitteen kolmeen luokkaan, jotka ovat sidoksissa eri aikakausiin. Nämä luokat ovat valistuksen, sosiologian ja postmodernin subjektit. Valistuksen aikakaudella ihminen syntyi ja kehittyi, mutta hänen olemuksensa pysyi samanlaisena koko elämän ajan. Sosiologisen subjektin mukaan identiteetti muodostui minän ja yhteiskunnan vuorovaikutuksesta, kun taas postmoderni subjekti koostuu useista eri identiteeteistä. (Hall 2002, 21–23.) Useiden tekijöiden summasta muodostuva identiteetti on hyvin yksilöllinen, ja yksilöt ovat elämänsä aikana muodostaneet sen henkilökohtaisesti. Tutkielmassani tarkoitan identiteetillä juuri tätä postmodernin subjektin määritelmää, sillä yksilön identiteetti rakentuu ikään kuin useista eri mosaiikkialoista luoden yhden suuremman kokonaisuuden.

Nykyisin ihmisten identiteetti on ennen kaikkea muuttuva ja vuorovaikutuksesta rakentuva (Kulmala 2008, 58). Identiteetti toimii kulttuurin tavoin yhteisöllisenä tekijänä, jolloin ne, joilla on samankaltainen identiteetti, tekevät eroa muuhun väestöön. Aron (1999, 178) mukaan identiteettiprosessissa on mukana kaksi perustuvaa muutosvoimaa: erottuminen, erilaistuminen ja yhdistyminen, samanlaistuminen. Identiteetiltään erilaiset eivät välttämättä hakeudu toistensa seuraan, vaikka tulevat toimeen keskenään, ja identiteetiltään samanlaiset taas kokoontuvat yhteen eri paikoissa. Siksi identiteetin rakentaminen ja rakentuminen on ennen kaikkea sosiaalinen tapahtuma.

2.5.1 Kuurojen yhteisö ja kuurojen kulttuuri

Kuurojen kulttuuri on syntynyt kuurojen yhteisön synnyn myötä, jonka jälkeen se on lähtenyt kehittymään historiansa aikana. Yhteisö ja kulttuuri limittyvät vahvasti toisiinsa, ja usein käsitteitä käytettäessä toinen kulkee toisen mukana. Kuurojen yhteisössä on käytetty ja käytetään edelleen, joskin vähenevässä määrin, käsitteitä kuurojen maailma ja kuulevien maailma. Kuurojen maailma sisältää kielen ja kulttuurin, se on kokonaisuus johon kuurot kuuluvat. Käsitteellä kuurot erottelevat itsensä muusta maailmasta eli kuulevien maailmasta. (Jokinen 2002, 72–73.) Kyseessä on vähemmistöryhmän tapa tehdä ero muuhun väestöön. Kuurojen kulttuuri pohjautuu etenkin kuurojen yhteisölle ominaisiin, valtaväestöstä poikkeaviin tapoihin. Nämä tavat ovat sellaisia, joita valtaväestö ei välttämättä käytä ja joita voidaan kutsua yhteisön kulttuurillisiksi piirteiksi. Liikamaan (2012, 81) mukaan näitä kuurojen kulttuurisia piirteitä ovat muun muassa vahva katsekontaktin käyttö keskusteluissa sekä halaaminen tavattaessa ja lähtiessä.

Erilaisten tapojen lisäksi kuurojen kulttuurin vahvistajana pidetään käsitöitä ja taiteellista kulttuuria, jotka ilmentävät kuuroille tärkeitä asioita, kuten visuaalisuutta. Suomessa järjestetään kahden vuoden välein valtakunnalliset kuurojen kulttuuripäivät, joissa on tarjolla näytelmiä ja viittomakielisten itsensä tekemiä käsitöitä. Kulttuuripäivät on järjestetty vuodesta 1956 lähtien, ja nykyisin ne järjestetään joka toinen vuosi. Kulttuuripäivät ovat tärkeä tapahtuma, joka kokoaa eri-ikäisiä kuuroja ympäri Suomea yhteen. Erilaiset näytelmä- ja käsityökilpailut ovat loppujen lopuksi sivuosassa, ja tapahtuman tärkein anti onkin sosiaalisuus ja kuurojen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen. Toinen erittäin tärkeä tekijä kuurojen yhteisön kulttuuri-identiteetin vahvistajana on Kuurojen Liiton ammattiteatteri, Teatteri Totti, joka aloitti toimintansa vuonna 1987. (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 54.) Teatteri Totin näytelmäproduktiot liittyvät usein kuurojen yhteisön sisäisiin, historiallisesti tai kulttuurillisesti tärkeisiin tapahtumiin tai ajanjaksoihin.

Maailmalla kuurojen kulttuuri on hyvin samankaltainen joka maassa. Monet viittomakieliset kuurot kokevat olevansa maailmankansalaisia, sillä kuurous ja viittomakielten käyttö ovat valtaväestöstä poikkeavia ominaisuuksia, ja ne ovat näin ollen yhdistävä tekijä yli kansalaisuusrajojen (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 9). Jokinen (2002, 83–87) tuo esille kuurojen sosiaalisen identiteetin,

joka on hämmästyttävän samankaltainen joka puolella maailmaa. Viittomakieli kokoaa kuurot yhteen ympäri maailmaa erilaisiin ennalta järjestettyihin sekä spontaaneihin tilaisuuksiin. Hyvä esimerkki kuurojen sosiaalisesta kansainvälistymisestä on kansainvälinen viittominen. Kansainvälinen viittominen ei ole itsessään kieli, koska sillä ei ole virallista kielioppia tai sanastoa. Se on kahden tai useamman viittomakieltä käyttävän ihmisen yhteisesti, juuri kyseisellä hetkellä luoma ja käytettäväksi sovittu ”merkkijärjestelmä”. Kuulevat käyttävät maailmalla usein englannin kieltä, mihin kansainvälistä viittomista ei voi verrata englannin kielen virallisuuden vuoksi.

Kansainvälinen viittominen ylittää kansalliset rajat, jolloin eri maista ja eri viittomakielistä tulevat ihmiset kohtaavat toisensa. Kuurojen ihmisten kyky kommunikoida toistensa kanssa ymmärrettävästi käytännössä ilman yhteistä virallista kieltä jo kahden vuosisadan ajan on hämmästyttävä. Suurimmaksi osaksi tämä kyky johtunee yhteisistä kokemuksista kuulevissa yhteiskunnissa ja samankaltaisesta kulttuuripohjasta. (Baumann & Murray 2010, 220–221.) Viittomakieli on identifioitumisen väline kuuroille. Esimerkiksi Aron (1999, 179) mukaan sosiaalinen identiteetti syntyy yhteistyössä toisten kanssa, jolloin yksilön sosiaalisen identiteetin rakennusaineet saadaan sekä kielestä että kulttuurista.

Kuva itsestä ja maailmasta rakentuu kielen sisältämän kulttuuriaineksen pohjalta (Jokinen 2002, 71). Emme kykene luomaan identiteettiämme pelkästään yksin itsenäisesti, vaan tarvitsemme siihen ympäristöltä riittävästi virikkeitä ja tukea. Kun perustukset ovat kunnossa eli kieli ja kulttuuri, vasta sitten alamme rakentamaan seiniä eli identiteettiä. Kuuroista puhuttaessa voidaan kysyä: onko mikään muu kulttuuriryhmä sellainen, jossa ikään, sukupuoleen, uskontoon ja kansalaisuuteen katsomatta yksilöillä ympäri maailmaa on samankaltaisuuden kokemuksia ja samanlainen identiteetti?

2.5.2 Kuurojen identiteetti

Kuuroilla on usein kuurojen kulttuurin ja kuurojen identiteetti, mutta kuuro on kuitenkin myös kuulevan yhteisön jäsen. Jokinen (2002, 84–85) huomauttaakin, että identiteetti on harvoin monokulttuurinen ja että viittomakielinen henkilö on yhteiskunnan kaksi- tai monikulttuurinen jäsen. Kulttuurintutkija Hall vahvistaa tätä näkemystä, sillä Hallin (2002, 23) mukaan postmoderni subjekti ottaa eri identiteettejä eri aikoina. Sisällämme on erilaisia identiteettejä, joiden takia identifikaatiomme vaihtelevat jatkuvasti. Kuka

tahansa meistä saattaa, postmodernin subjektin tapaan, omistaa useita eri identiteettejä – esimerkiksi yksilöllä saattaa olla kuurojen identiteetti, mutta toisaalta hän saattaa kantaa myös suomalaisuuden, oululaisuuden tai miehen identiteettiä samanaikaisesti.

Kuurojen yhteisön koko olemassaolon perusta perustuu viittomakieleen, sillä viittomakielen käyttö erottaa kuurot valtaväestöstä. Viittomakieli on siis samaan aikaan yhteisöä tiivistävä, mutta myös valtaväestöstä erkaannuttava tekijä. Kieli on antanut kuuroille identiteetin ja tämä puolestaan toi heidän elämäänsä merkityksen ja osoitti paikan yhteiskunnassa oman yhteisön kautta (Jokinen 2002, 72). Samaistumisen tunne ei ole tullut pelkästään kielestä, vaan siihen liittyvät vahvasti yksilöiden ja yhteisön kokemukset historian saatossa. Jokinen (2002, 70) kertoo, miten esimerkiksi Suomessa monet kuurot kokevat samaistumista kielen vähättelyyn, sorron tunteeseen ja sen mukanaan tuomaan häpeään, jota kuurot ovat saaneet kokea läpi historiansa. Nämä ovat tärkeitä asioita, jotka rakentavat pohjaa myös viittomakieliselle identiteetille. Kuurojen identiteetin rakentamisen prosessi ja identiteettityö on jatkunut kuurojen olemassaolosta tähän päivään saakka, ja se jatkuu edelleen. Ehkä parhaiten identiteetin juuria, sen prosessia ja identiteettityötä kuvaa Anna Kulmala (2006, 58):

”Ajattelen, että identiteetin juuret eivät välttämättä ole nähtävissä suoraan menneisyydessä, vaan identiteettiä tuotetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa kertomalla oman elämän menneitä kokemuksia ja tulevia tapahtumia suhteessa ympäröivään maailmaan.”

Kuurojen tietoisuus omasta identiteetistä, kielestä ja kulttuurista ei ole aina ollut vahva. Milanon kongressin 1880 jälkeen, jolloin Suomessa siirryttiin muun maailman tavoin oralistiseen opetusmetodiin, Suomessa alkoi synkkä aika. Kuuroja yritettiin pakkosulauttaa valtaväestöön, ja he alkoivat hävetä omaa kieltään ja identiteettiään, mikä saattoi johtaa jopa näiden kieltämiseen. Ulkomailta Suomeen levisi kuurotietoisuusliike (Deafhood), jolla oli merkittävä asema kuurojen yhteisön ja yksilöiden identiteetin vahvistajana ja jonka myötä uusi sukupolvi alkoi aktiivisemmin valvoa omia etujaan ja oikeuksiaan. (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010; Salmi 2005.) YK:n vammaisyleissopimuksessa korostetaan, että kuuroilla on oikeus kulttuuri- ja kieli-identiteettiinsä, sen tunnustamiseen ja tukeen (YK:n vammaisten ihmisoikeussopimus, artikla 30, kohta 4). Eli kuurojen kulttuuri ja viittomakieli pitäisi huomioida tasavertaisesti muiden kielten ja kulttuurien kanssa.

Osana uusinta kuurojen identiteettikeskustelua Breivik, Haualand ja Solvang (2002) tuovat esiin kuurojen transnationaalisen identiteetin. Transnationaalisuuden ja kansainvälistymisen erona on se, että transnationaalisuudessa ja transnationaalisessa identiteetissä omalla taustalla – lähtömaalla, kulttuurilla tai kielellä – ei ole merkitystä tai merkitys on erittäin vähäinen. (Breivik, Haualand & Solvang 2002.) Transnationaalisuus on valtio- ja kansallisuusrajat ylittävää toimintaa. Kuurojen yhteisö on kollektiivinen maailmanlaajuisesti, ja kuurot ovat kautta historian tavanneet toisiaan ulkomailla. Ensimmäisiä kansainvälisiä tapahtumia olivat Pariisin kuuromykkien banketti, joka järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1834. Banketeista tuli vuosittainen tapahtuma, joihin osallistui kuuroja ympäri maailman, ja niissä otettiin kantaa muun muassa kuurojen opetuksen tilaan. (Mottez 1993, 144–151.) Nykyisin kuurojen suurina massatapahtumina voidaan pitää kuurojen talvi- ja kesäolympialaisia ja kuurojen maailmankongressin kokouksia. Näiden lisäksi on monia muita pienempiä kuuroille suunnattuja tapahtumia, joissa kuurot kokoontuvat yhteen ympäri maailman. (Baumann & Murray 2010, 220.) Tällaisissa massatapahtumissa kuurot kokevat olevansa kuin kotonaan; he ovat yhtä suurta perhettä ja luovat kaupungista ikään kuin väliaikaisen kuurojen kaupungin (Breivik, Haualand & Solvang 2002 22–24).

Maailmalle lähteminen on halvempaa ja helpompaa lentoyhtiöiden tarjotessa huokeampia hintoja kiristyneen kilpailun myötä. Kuurot matkustelevat ympäri maailmaa luoden transnationaalisia kohtauspaikkoja ja laajentaen samalla omia sosiaalisia verkostojaan. Viittomakieltä käyttävät kuurot ovat osa transnationaalista liikkumista. (Breivik, Haualand & Solvang 2002, 11.) Joillekin voi tuottaa vaikeuksia ymmärtää sitä, että suomalainen kuuro saattaa usein kokea itselleen läheisemmäksi ulkomaalaisen kuuron kuin suomalaisen kuulevan. Tämä on osa sitä transnationaalista identiteettiä, jossa koetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta yli erilaisten rajojen. Yhteydenpito ja matkustelu tuskin ovat ainakaan laantumaan päin nykyaikana. Teknologia kehittyy ja tarjoaa koko ajan uusia, parempia, tapoja olla yhteydessä ystäviin eri puolilla maailmaa. Näiden yhteydenpitomahdollisuuksien kautta on entistä helpompi yllä pitää transnationaalisuutta.

Täytyy muistaa, ettei kuuroja ole eristetty siitä yhteiskunnasta, jossa he elävät. Kansainvälisyydestä huolimatta kuurot ovat integroituneita omiin yhteiskuntiinsa, niin kansallisesti kuin sosiaalisesti. Kaikki kuurot eivät ole ”kansainvälisiä” kuuroja, sillä

kuuroja löytyy myös monenlaisia. (Baumann & Murray 2010, 220). Vähemmistössä eläminen enemmistön keskellä ei ole aina helppoa. Yhteiskunta ei ole välttämättä ottanut huomioon vähemmistöjen erityistarpeita, jotka tulevat esiin jopa erilaisia tiloja käyttäessä. Yhteiskunta on rakentanut rakennukset yleensä huomioimatta kuuroja, mutta silti kuurot kykenevät vaikuttamaan omaan elinympäristöön. Baumannin ja Murrayn (2010) mukaan Deaf Space käsittää sen ympäristön, jonka kuurot ovat itse luoneet tai johon he ovat vaikuttaneet. Ympäristö voi olla jokin tietty tila, kuten kuurojen yhdistys, tai se voi olla jokin tietty paikka, johon kuurot ovat keskenään kokoontuneet sillä hetkellä. Kulttuuriset piirteet vaikuttavat tilojen valintaan – esimerkiksi riittävän valoisa ympäristö ja avoimet tilat ovat optimaalisimmat viittomakielen käytön kannalta. Tällaiset esteettiset ja kuuroille esteettömät ratkaisut sopivat parhaiten kuuroille, ja samalla rakennettu ympäristö toimisi kaikille muillekin yhtä hyvin, kuuloon katsomatta. (Baumann & Murray 2010, 218–219.)

3 Yhdistykset ja yhdistystoiminta

3.1 Kansalaistoiminta

Kansalaistoiminta on eräs kansalaisyhteiskunnan toiminnan muodoista. Harjun (2005) mukaan kansalaisuusyhteiskunta koostuu ihmisten vapaamuotoisesta yhteistoiminnan perustuvasta elämäntilasta, jossa ovat mukana myös vaikuttamisen ja vallankäytön elementit. Kansalaisyhteiskunta käsittää muun muassa erilaiset yhdistykset, puolueet, säätiöt ja seurakunnat, eli kansalaisyhteiskunta toimii kuntien ja valtioiden rinnalla erilaisten palvelujen ja toimintojen täydentäjinä. (Harju, 2005, 66.) Kansalaistoiminnan Harju (2003, 10) määrittelee yhteiseksi toiminnaksi yhteisen hyvän eteen, johon annetaan oma konkreettinen työpanos. Pelkkää osallistumista eri tapahtumiin ei siis katsota kansalaistoiminnaksi. Kansalaistoiminta voi olla erittäin monisyistä kansalaisvaikuttamista, johon kuuluvat esimerkiksi ostoboikotit, äänestäminen, talonvaltauksat, globaalit vetoomukset, nälkävaikeudet ja virtuaalisiin verkostoihin osallistuminen. Aktiivinen kansalaisuus rakentuu siis omaehtoisesta ja vapaasta tahdosta ilmenevästä osallistumisesta. (Holopainen 2008, 43.)

Harju (2005) huomauttaa kansalaisyhteiskunnan, valtioiden ja markkinoiden toimivan toistensa kanssa rinnakkain ja lomittain. Näillä jokaisella on oma tärkeä tehtävänsä yhteiskunnassa, joiden toiminnot ja tehtävät limittyvät toistensa kanssa päällekkäin. Kansalaisyhteiskunta, valtiot ja markkinat muodostavat yhdessä sen yhteiskuntakokonaisuuden, jossa ihmiset elävät yksilöinä sekä toimivat ja vaikuttavat kansalaisina. (Harju 2005, 66–67). Yhteiskunnassa tapahtuu jatkuvaa vuorovaikutusta yksilöiden ja yhteiskuntakokonaisuuden välillä. Ihmisten toiminnan ja vaikuttamisen seurauksena muutokset yhteiskunnan eri mekanismeihin ovat mahdollisia ja jopa todennäköisiä. Jokainen mahdollinen muutos heijastaa taas ihmisten elämään ja arkeen eri tavoin.

Kansalaistoiminnan kautta ihmiset pystyvät muuttamaan vallitsevia mekanismeja, ja se lisää ihmisten tietoisuutta ja innostaa vaatimaan sekä muuttamaan nykyisiä käytänteitä (Nylund & Yeung, 2005, 19). Kansalaistoiminta edellyttää erityisesti aktiivista kansalaisuutta, joka on sidoksissa esimerkiksi yhdistystoimintaan. Aktiivinen kansalaisuus lisää sosiaalista pääomaa ja synnyttää yhteisöllisyyttä (Holopainen 2008,

43). Sosiaalinen pääoma voidaan ymmärtää monin eri tavoin, mutta usein sillä viitataan sosiaalisiin suhteisiin eri tasoilla, kuten sosiaalisiin verkostoihin, normeihin ja luottamukseen. Nämä taas edistävät ja ylläpitävät yhteisön jäsenten välistä sosiaalista vuorovaikutusta. Sosiaalinen pääoma tehostaa yksilöiden tavoitteiden toteutumista ja yhteisön hyvinvointia. (Ruuskanen 2002, 5.)

Ihmisten luottamus on johtanut murrokseen yksilöiden kansalaistoiminnassa. Kun ihmiset luottavat siihen, että toiset (kansatoimijat tai yhdistyslaitokset) huolehtivat heidän turvallisuuteen liittyvien asioiden hoitamisesta, silloin he eivät välttämättä viitsi itse huolehtia niistä omalla yhdistysaktiivisuudellaan tai kansalaistoiminnallaan (Kankainen ja Siisiäinen 2012, 43). Korkea luottamus on taas seurausta suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen rakenteista. Kankaisen (2007) mukaan suomalaisten luottamus sijoittuu kärkipäähän kansainvälisessä vertailussa. Keskeiset instituutiot (hallitus, koulutoimi ja terveydenhuolto) toimivat Suomessa oikeudenmukaisesti; koulutus on kaikille tasapuolinen ja vääryyksistä rangaistaan. Instituutioiden kohdellessa ihmisiä oikeudenmukaisesti ihmiset tuntevat olevansa luotettuja ja samalla he luottavat muihin ihmisiin. (Kankainen 2007, 10–11.)

3.2 Yhdistystoiminta Suomessa

Yhdistystoiminta sisältää useita eri käsitteitä ja merkityksiä, kuten yhdistys, järjestö ja kolmas sektori. Näiden alla taas puhutaan yhdistystoiminnasta ja järjestötoiminnasta. Yleisesti yhdistykset ja järjestöt määritellään paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti toimiviksi ihmisten yhteenliittymiksi, joilla on hyväksytyt säännöt ja ne toteuttavat tiettyä yhteistä tavoitetta, arvoa tai intressiä (mm. Siisiäinen 2000, 13; Harju 2003, 12). Järjestöt ja yhdistykset eivät ole täysin sama asia. Yhdistyksellä tarkoitetaan usein paikallista seuraa (Jyväskylän kuurojen yhdistys), jonka ovat muodostaneet henkilöjäsenet, kun taas järjestöt ovat valtakunnallisia kokonaisuuksia (Kuurojen Liitto), jonka osasia ovat paikalliset yhdistykset, piiri- ja liitto-organisaatiot (Harju 2003, 13).

Järjestöt ja yhdistykset toimivat osana kolmatta sektoria, joka kuuluu käsitteenä myös osaksi yhdistystoimintaa. Kolmas sektori on käsitteenä taas varsin epämääräinen ja monitulkintainen, mutta yleisesti katsotaan, että kolmas sektori jää yrityssektorin ja julkisen sektorin väliin. Kolmannen sektorin toiminnalle ominaista on valtiosta vapaa

toiminta, joka ei pyri tuottamaan voittoa. Sen toimintaa ohjaavat siihen osallistuvat henkilöt ja toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista. (Möttönen 2009, 61–62.) Käytännössä kaikki järjestöt ja yhdistykset, myös Kuurojen Liitto ja kuurojen yhdistykset, ovat osa kolmannen sektorin toimintaa.

Yhdistystoiminta on mitä suurimmassa määrin vapaaehtoistoimintaa, mutta käsitteenä vapaaehtoistoiminta on monitahoinen. Vapaaehtoistoiminnasta ulkopuolella olevat ihmiset liittävät vapaaehtoistoiminnan erilaisiin hyväksi koettuihin asioihin ja niiden edistämiseen. (Yeung 2002, 21.) Näitä voivat olla esimerkiksi vapaaehtoistyöt ja joissain avustusjärjestöissä toimiminen. Vapaaehtoisuus käsittää siis todellisuudessa paljon muutakin kuin pelkän yhdistystoiminnan. Yhdistystoiminnassa vapaaehtoisuus kumpuaa siitä, että tuskin kukaan on mukana rahan takia. Tämä myös erottaa yhdistykset selkeästi yrityksistä. Yhdistykset perustuvat vapaaehtoisuuteen, joten jäsenistölle ei makseta palkkaa, eivätkä yhdistykset pyri tekemään taloudellista voittoa, mutta jos voittoa tulee, ei sitä jaeta tuloina yhdistyksessä toimivien ihmisten kesken, vaan voitto palautuu yhdistyksen pääomaksi (Pyykkönen 2007, 32).

Suomessa yhdistystoiminnalla on ollut pitkä historiansa, ja Suomesta löytyy lukuisia rekisteröityneitä yhdistyksiä. Patentti- ja rekisterihallituksen (2014) mukaan Suomessa oli vuonna 2014 noin 135 000 rekisteröitynyttä yhdistystä. Suomessa on rekisteröityjen yhdistysten lisäksi rekisteröimättömiä yhdistyksiä, joiden tarkkaa lukumäärää ei tiedetä. Yhdistysten rekisteröinti on myös osoitus viralliselle taholle ja yhteistyökumppaneille luotettavuudesta. Suomessa yhdistystoimintaa arvostetaan sen virallisuuden takia ja virallinen asema tunnustetaan vasta yhdistyksen rekisteröidyttyä. (Siisiäinen 2003, 15–16.)

Yhdistystoiminta on ihmisten omasta vapaasta tahdostaan kumpuavaa vapaaehtoista toimintaa. Toisaalta on tultu siihen pisteeseen, että yhdistyksiä rahoittavat julkiset tahot, kuten kuntien kulttuuri-, sosiaali- ja liikuntatoimet, jotka ovat alkaneet vaatia rekisteröitymistä yhdistyksiltä rahoituksen ehtona, mikä on johtanut uusien yhdistysten rekisteröitymiseen (Pyykkönen 2007, 33–34). Tämä herättää myös kysymyksiä joidenkin yhdistysten tilanteesta. Yhdistysten toiminta pitäisi olla valtiosta riippumatonta ja niiden pitäisi valvoa ja ajaa omia etujaan yhteiskunnassa. Samalla yhdistykset ovat myös monella tapaa kietoutuneita valtioon ja kuntiin niiden tukiessa yhdistystoimintaa rahallisesti. Yhdistykset saattavat muuttaa toimintaansa ja

tavoitteitaan turvatakseen taloudellisen tilanteensa. Kankaisen (2007) mukaan ongelma tulee esiin silloin, kun valtio on ohjannut järjestökentän toimintaa itselleen toivottavaan suuntaan. Tämä vähentää yhdistyksen toiminnan uskottavuutta ja yhdistysten jäsenten mahdollisuutta toimia omaehtoisesti. (Kankainen 2007, 22.)

3.2.1 Yhdistystoiminnan tarkoitus

Yhdistysten merkitys korostuu etenkin yhteiskuntamme rakentajana sellaiseksi, kuin se nykyään on. Nykyinen hyvinvointivaltiomme on kehittynyt ja syntynyt suurelta osin yhdistysten ja valtion vuorovaikutuksen seurauksena (Siisiäinen 1996, 22–23; Niemelä 2008, 21). Erilaiset yhteiskunnalliset erityisryhmät, kuten kulttuurivähemmistöryhmät, pyrkivät kanavoimaan yhdistysten kautta oman tietonsa osaksi yhteiskunnallisten toimintamekanismien ratkaisuja ja rutiineja (Pyykkönen 2007, 33). Näitä voivat olla esimerkiksi sellaiset tilanteet, kun vähemmistökielen edustajat haluavat saada lapsilleen omakielisen ohjaajan päiväkotiin. Monet kulttuuriset ja sosiaaliset tarpeet on otettu alun perin juuri eri yhdistyksissä esille, ja ne on tuotu sitten julkisuuteen näiden yhdistysten myötä (Siisiäinen 1996, 27).

Yhdistykset tarjoavat suuremman vaikuttamiskanavan, eikä ihmisten tarvitse lähteä yksin muuttamaan yhteiskuntaa. Siisiäisen (1996, 2003) mukaan monet suomalaiset pitävät edelleen yhdistystä parhaana tapana toteuttaa kollektiivisia pyrkimyksiään. Yhdistysten kollektiivisuus saa edelleen tuotua samanhenkisiä ihmisiä yhteen, oli toiminnan tarkoituksena sitten harrastustoiminta, poliittinen aktivismi tai uskonnolliset syyt. Tosin suomalaisten kollektiivisessa toiminnassa on ollut monia muutoksia viime vuosien aikana ja verkkoyhteisöllisyys on tullut perinteisen yhteisöllisyyden rinnalle (Niemelä 2008, 24).

Aina yhdistyksen tarkoitus ei ole yhteiskunnan ongelmiin paneutuminen, vaan yhdistyksillä voi olla myös omia sisäisiä motiiveja kokoontumisilleen. Pyykkönen (2003, 195) huomauttaa monien maahanmuuttajayhdistysten ottaneen lapset ja nuoret toimintansa erityiskohteeksi, joiden tavoitteena on etenkin kontrolloidusti kasvattaa nuoret yhteisön kulttuurisiin tai uskonnollisiin arvoihin ja normeihin sekä turvata näin näiden arvojen ja normien siirtyminen sukupolvelta toiselle.

Yhdistystoiminnan tarjoamalla yhteisöllisyydellä on myös terveydellisiä vaikutuksia. Hyypä (2002) tuo esille, että tutkitusti suomenruotsalaiseen vähemmistöryhmään kuuluva elää pitempään kuin keskiverto suomalainen, vaikka heidän kulutustottumuksissaan ja elämistavoissaan ei ole eroa. Määrällisesti suomenkieliset kuuluvat useampaan yhdistykseen kuin ruotsinkieliset, kun taas ruotsinkieliset ovat aktiivisempia järjestötoiminnassa, mikä todettiin myönteiseksi asiaksi hyvinvoinnille ja terveydelle. (Hyypä 2002, 40–44.) Niemelän (2008, 24) mukaan juuri osallisuuden kautta tuotetaan hyvinvointia mutta yhteisöjen, osallisuuden ja luottamuksen puute taas pahoinvointia.

On selvää, että hyvinvointi ei rakennu yksistään yhteisöllisyydestä ja hyvinvoinnista, mutta yhdistystoiminta ja sen mukanaan tuoma yhteisöllisyys ovat tärkeitä peruspilareita. Yhteisöllisyyttä ei voida saada takataskuun valmiiksi, vaan siihen on kasvettava, se on elettävä ja koettava. Sosiaalinen pääoma on yhteisön ominaisuus, johon on kasvettava sopivassa kulttuurisessa ympäristössä. Luottamuksen kautta saadaan elinvoimaa, ja yksilön eläessä yhteisöllisyyttä suosivassa kulttuurissa hänen elinkaarensa pitenee. (Hyypä 2002, 55.) Kaiken kaikkiaan yhdistykset tarjoavat ihmisille hyvinvointia, vaikuttamismahdollisuuksia, sosiaalisia verkostoja sekä erilaisia tietoja ja taitoja, joita voidaan käyttää hyväksi aktiivisina kansalaisina.

3.2.2 Yhdistystoiminta murroksessa

Yhdistysväen keskuudessa on herännyt paljon keskustelua yhdistystoiminnan, yhdistysaktiivisuuden ja osallistumisen muuttumisesta Suomessa. Yleisesti on ollut huoli jopa perinteisen yhdistystoiminnan kriisistä.

Tarkasteltaessa vapaaehtoistoimintaa Suomessa, on huomattavissa, ettei osallistumisaktiivisuus poikkea paljoa eri väestöryhmissä. Niin naiset ja miehet kuin nuoret ja vanhat osallistuvat vapaaehtoistoimintaan keskimäärin yhtä paljon. (Yeung 2002, 24.) Holopaisen (2008) mukaan suomalaisten kiinnostus vapaaehtoistyöhön on suuri ja kolmannes suomalaisista toimii järjestöissä jossain muodossa vapaaehtoisena. Osallistuminen, omaehtoinen toiminta ja kansalaisyhteiskunnan merkitys eivät ole heikentyneet, pikemminkin päinvastoin. (Holopainen 2008, 47.) Kuten aiemmin esittelin, vapaaehtoistoiminta on osa laajempaa käsitettä, jonka alle myös

yhdistystoiminta kuuluu. Vapaaehtoistoiminnan aktiivisuus ei siis suoraan kerro perinteisestä yhdistysaktiivisuudesta.

Suomalaiset ovat aktiivisia yhdistystoiminnassa kansainvälisesti katsottuna, jos tätä mitataan yhdistykseen kuulumisella, mutta samalla suomalaiset ovat toisaalta selvästi passiivisempia yhdistysjäseniä verrattuna muiden pohjoismaiden kansalaisiin (Kankainen 2007, 25). Osittain tätä passivoitumista voidaan mahdollisesti selittää ihmisten luottamuksella yhdistyslaitosta kohtaan (Kankainen & Siisiäinen 2012, 47–48). Luottamus yhdistyslaitosta kohtaan on siis omalta osaltaan kaksiteräinen miekka, jos tätä katsotaan kansalaisaktiivisuuden kannalta. Ihmiset antavat pallon yhdistyslaitokselle ja luottavat heidän tekemiin ratkaisuihin. He siis hiljaisesti hyväksyvät yhdistyslaitoksen tekemät ratkaisut, ja oman kansalaisaktiivisuuden toteuttaminen jää taka-alalle. Voidaan kyllä kysyä, mitä ihmiset tekevät siinä vaiheessa, jos yhdistyslaitos veisi asioita heille epäedulliseen suuntaan. Toinen mahdollinen selitys passivoitumiselle saattaa olla uudet teknologiat, kuten sosiaalinen media, pelikonsolit ja virtuaalimaailma. Kuitenkaan tämä ei pelkästään selitä passivoitumista suomalaisten osalta, sillä nämä uudet teknologiat ovat myös muissa Pohjoismaissa saatavilla.

Aktiivisten jäsenten vähentyminen yhdistystoiminnan parista vaikuttaa eniten yhdistysten hallinnolliseen toimintaan. Yhdistyksen vastuutehtäviin, kuten rahastonhoitajan tehtävään, on suuria vaikeuksia saada vapaaehtoisia (Aalto-Matturi 2008, 59). Järjestötoiminnan voimavarana ovat vapaaehtoiset, jotka pyörittävät toimintaa vapaa-ajallaan. Tämän päivän haasteena onkin saada nämä vetäjät jaksamaan jatkuvasti kasvavien työ- ja muiden paineiden alla sekä motivoida uusia vetäjiä mukaan toimintaan. (Lappalainen 2008, 108.) Onko yhdistyskentän kriisissä kyse siis enemmänkin tästä vapaaehtoisista kuin itse toiminnasta?

Nylundin ja Yeungin (2005, 22) mukaan kansalaistoiminnan vähentyminen ei välttämättä johdu individualisoituneesta maailmankuvasta vaan tarpeesta etsiä mielekästä toimintaa oman arjen lähettyviltä. Omille rahoille halutaan saada myös konkreettista vastinetta eikä haluta maksaa jäsenmaksua vain maksamisen ja jäsenyyden ilosta. Aalto-Matturi (2008, 59) esittääkin jäsenyyden muuttuneen asiakkuudeksi, sillä nykyisin jäsen etsii jäsenyydestään elämyksiä, palveluja ja kaveruutta, ei niinkään kanavia vaikuttamiseen ja osallistumiseen.

Nuorista puhuttaessa on muistettava, että heidän on vaikea osallistua mukaan yhdistystoimintaan, jos heillä ei ole aiempaa tietoutta ja kokemusta kansalaistoiminnasta. Osallistuessaan erilaisiin keräyksiin nuori on jo omalla panoksellaan osallistunut vapaaehtoistoimintaan. Tähän pitäisi koulussa enemmän kiinnittää huomiota ja korostaa sitä. Kansalaistaitojen harjoittaminen kannattaa aloittaa jo varhain, ja tässä tapauksessa avainasemassa ovat peruskoulut oppilaskuntineen. Kansalaistaitojen ja osallistumisen harjoittamisen ei pitäisi olla ainoastaan aikuisiän asia, vaan niihin pitäisi kiinnittää huomiota jo peruskouluissa, jolloin harjoittaminen voitaisiin toteuttaa luontevasti nivellettynä eri oppiaineisiin, yhteisenä kokemuksellisenä toimintana (Nylund & Yeung 2005, 19).

Yhdistystoiminnan jatkuvuudesta on oltu monessa suhteessa huolissaan, eikä tämä ole pelkästään kuurojen yhdistysten ongelma. Maailma on myös muuttunut siitä, mitä se on joskus ollut – olemme kokeneet esimerkiksi arvo- ja kulttuurimurroksia. Yhdistykset ja järjestöt ovat aina olleet nimenomaan ihmisiä, ei yhdistystä itseään, varten. Järjestöjen ja yhdistysten haastetta Aaro Harju (2003, 160) kuvailee seuraavasti:

”Suurten, perinteisten kansalaisjärjestöjen haasteena on tässä ajassa se, miten ne kykenevät palauttamaan aidon, vuorovaikutteisen kontaktin jäsenistöön ja säilyttämään sen herkkyyden, jota kansalaistoiminnassa tarvitaan, eli kuulevan korvan, aistivan silmän ja tuntevan sydämen.”

Kiinnostus järjestöjä ja yhdistyksiä kohtaan lähtee ihmisistä itsestään, joten ihmisten arvomaailmaa yhdistysten on vaikea muokata. Yhdistykset pystyvät sen sijaan tekemään tarvittavia muutoksia omaan toimintaansa ja saamaan ihmiset sitä kautta kiinnostumaan yhdistyksistä uudelleen.

3.3 Kuurojen yhdistyksien historiaa ja nykypäivää

Ensimmäinen kuurojen yhdistys maailmalla perustettiin todennäköisesti Ranskaan vuonna 1838 (Wallvik 2000, 48). Ennen Suomeen perustettua ensimmäistä kuurojen yhdistystä oli Suomessa jo kuuroilla oma yhteisönsä. Pitkien välimatkojen vuoksi oppilaat asuivat asuntoloissaan suurimman osan opiskeluajoistaan. Niissä syntyi tiivis yhteisö, ja myöhemmin yhteisöstä jalostui yhdistystoiminnalle oiva perusta. (Jokinen 2002, 84.)

Suomeen kuurojen yhdistystoiminta ajautui Fritz Hirnin kautta, sillä Hirn oli käynyt aiemmin tutustumassa Ruotsin Tukholmassa kuurojen yhdistystoimintaan. Ruotsalaiset itse olivat itse saaneet idean yhdistyksen perustamisesta Saksasta, jonne oli perustettu ensimmäinen kuurojen yhdistys jo vuonna 1848. (Salmi & Laakso 2005, 60.) Suomeen saatiin siis perustettua ensimmäinen kuurojen yhdistys (silloin Turun kuuromykkien yhdistys) vuonna 1886 Turkuun. Kuurojen yhdistyksien perustaminen ajoittui samoihin aikoihin, kun oralismi oli vahvimmillaan kuurojen opetuksessa (Wallvik, 2000, 48). Myöhemmin useiden kuurojen yhdistysten myötä perustettiin yhdistysten kattojärjestö Kuuromykkäin liitto (myöhemmin Kuurojen Liitto), vuonna 1905 (Salmi & Laakso 2005, 78–84).

Wallvikin (2000, 58) mukaan kuurojen yhdistysten merkitys kuuroille on suurempi kuin yhdistystoiminnalla kuuleville. Aikoinaan tämä piti varmastikin paikkansa, sillä kuurojen yhdistykset olivat ainoita paikkoja, joissa kuurot saivat käyttää omaa kieltä, viittomakieltä. Ne olivat ainoita paikkoja, joista sai tietoa omalla äidinkielellään, viittomakielellä, kun viittomakieltä alettiin Suomessa kouluissa systemaattisesti rajoittaa 1890-luvulta lähtien oralismin vuoksi. Kuurojen yhdistyksien kautta kuurot ovat voineet elää täysipainoista elämää ja nauttia samoista mahdollisuuksista, jotka kuuleville olivat tarjolla luonnostaan (Jokinen 2002; Salmi & Laakso 2005). Niin sanotusti perinteiset kuurojen yhdistykset ja niiden toiminta eivät suinkaan ole ainoita yhdistystoimintojen muotoja kuurojen yhteisön alkuvaiheessa. Urheilu on ollut monella tapaa kuuroille tärkeä historian saatossa ja näin ollen urheilusta on tullut oma merkittävä osa yhdistyselämää. Ensimmäinen kuurojen urheiluseura, Helsingin Kuuromykkäin Voimistelu- ja Urheiluseura, perustettiin vuonna 1904. Urheiluharrastuksen laajeneminen johti lopulta oman kattojärjestön, Suomen Kuurojen Urheiluliiton, perustamiseen vuonna 1920. (Salmi & Laakso 2005, 93–95.)

Kuurojen yhdistysten nykypäivää

Suomessa on ollut hieman yli viisikymmentä eri kuurojen yhdistystä ympäri Suomea (Salmi & Laakso 2000, 86–87). Kaikki yhdistykset eivät ole toimineet yhtä aikaa, vaan kyse on eri aikakausina perustetuista yhdistyksistä. Kuurojen Liiton vuosikirjan (2010, 34) mukaan yhdistyksiä on tällä hetkellä toiminnassa 43 yhdistystä. Tämä lukema sisältää sellaiset yhdistykset, kuten Kuurojen kalaliitto, Kuurojen lomajärjestö tai Suomen Kuurojen Urheiluliitto. Nämä yhdistykset eivät ole kuitenkaan ”perinteisiä”

alueellisia kuurojen yhdistyksiä. Suomen Kuurojen Urheiluliitolla on tosin oma pitkä historiansa ja se on Suomen vanhin vammaisurheilujärjestö, johon kuuluu tänä päivänä 15 seuraa ja 1100 jäsentä (Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry).

Suurin syy entisten alueellisten kuurojen yhdistysten vähenemiseen ja niiden lopettamiseen on ollut jäsenmäärän vähyys. Toisaalta pitää muistaa sekin, että viime aikoina on syntynyt uusia yhdistyksiä, jotka eivät toimi alueellisesti, vaan valtakunnallisesti. Esimerkiksi Viittovat perheet ry on viittomakieltä käyttävien perheiden yhdistys. Jyväskylässä taas yliopisto-opiskelijat ovat perustaneet oman yhdistyksensä vuonna 2005. Opiskelijajärjestö Viito! ry:hyn kuuluu Jyväskylän yliopistossa viittomakieltä pää- tai sivuaineenaan opiskelevia opiskelijoita. (Viito! ry.) Nämä kaikki yhdistykset edustavat sitä laajaa ja monimuotoista yhdistyskirjoa, jota kuurojen yhteisössä esiintyy.

Jyväskylän kuurojen yhdistyksen toiminta oli vuonna 2010 vireää ja aktiivista. Vuoden 2010 aikana Jyväskylän kuurojen yhdistys tarjosi jäsenilleen toimintaa seniorikerhon, nuortenkerhon, ja hengellisen työn kautta Näiden kerhojen tapahtumat olivat suunnattu erityisesti näistä asioista kiinnostuneille ihmisille. Toiminta koostui erilaisista aktiviteeteista (zumba-illat), yhdessäolosta (pikkujoulut), tiedottamisesta (tulkkipalvelujen muutokset), teemailloista (pikkujoulut), retkistä (Malminharju), vierailuista muihin yhdistyksiin ja edustustoiminnasta (liittokokous). (Jyväskylän kuurojen yhdistyksen vuosikertomus 2010.)

Jokisen (2002, 75) mukaan kuurojen yhdistysten toimintaan kuuluu toimia myös paikallisina ja alueellisina viittomakielisten edunvalvojina yhteistyössä kuntien viranomaisten ja muiden järjestöjen kanssa. Kuurojen yhdistysten toiminta perustuu hyvin vahvasti ennalta laadittuihin sääntöihin ja edunvalvonta kuuluukin Jyväskylän kuurojen yhdistys ry:n sääntöihin:

”Yhdistyksen tarkoituksena on toimia toimialueen kuurojen etujärjestönä sekä palvelujen tuottajana ja järjestäjänä, saada kuurot yhteisvoimin toimimaan tasa-arvoisten elinolojen saavuttamiseksi muihin kansalaisiin nähden ja pyrkiä edistämään yhteistoimintaa sellaisten järjestöjen ja viranomaisten ja eri laitosten kanssa, joilla on samoja tavoitteita kuin yhdistyksellä.”

(Jyväskylän kuurojenyhdistys ry:n säännöt, pykälä 3)

Kuitenkaan vuoden 2010 Jyväskylän kuurojenyhdistyksen vuosikertomuksessa ei noussut esille paikallistason edunvalvonta millään tavoin, mikä on merkittynä eräänä olennaisena kohtana yhdistyksen sääntöihin. Näyttäisi mahdollisesti siltä, että kuurojen yhdistysten toiminnan perimmäinen tarkoitus tänä päivänä on, ainakin Jyväskylässä, pikemmin kollektiivinen kokoontuminen ja sosiaalinen kanssakäyminen kuin edunvalvonta paikallistasolla. Vuosikertomuksen perusteella kuurojen yhdistykset ovat kollektiivisten tapahtumien paikka, jossa jaetaan uutta tietoa ja viihdytään toisten ihmisten seurassa. Tietysti edunvalvonta riippuu myös olosuhteista ja ajankohdasta, eikä joka vuosi välttämättä ole tarvetta edunvalvonnalle. Tämä ei toki tee yhdistyksen toiminnasta yhtään sen huonompaa, vaikka itse edunvalvontaa ei tapahtuisikaan.

3.4 Kuurojen yhdistysten merkitys

Salmen & Laakson (2005) mukaan kuurojen yhdistyksien merkitystä kuuroille on vaikea yliarvioida, sillä yhdistykset ja kuurojen koulut ovat yhdessä muodostaneet kuurojen yhteisön perustan ja ne ovat välittäneet kuurojen kulttuurin, perinteet ja arvot seuraaville sukupolville. Kuurojen yhdistykset ovat sukupolvien ajan muodostaneet ikään kuin yhteiskunnan yhteiskunnassa. Yhdistysten toiminta on aina heijastanut eri aikakausien ajankohtaisia teemoja, joita ovat olleet esimerkiksi naisasiat, raittius tai partiotoiminta (Salmi & Laakso 2005, 76–88.) Yhdistystoiminta on sisältänyt erilaisia kerhoja, kuten nuorten- ja eläkeläiskerhot, ja aiemmin ovat olleet voimissaan myös shakki- ja kalastuskerhot.

Kuurojen yhteisön tiivyyttä ja kuurojen yhdistysten pitkää historiaa voidaan selvittää koheesion kautta. Lainen (2005) mukaan ryhmän koheesio eli kiinteys riippuu siitä, kuinka paljon ryhmän jäsenet tuntevat vetovoimaa ryhmäänsä kohtaan. Jos yhteisöllä tai yhdistyksellä on vahva koheesio, osallistuvat jäsenet aktiivisesti yhteisön järjestämään toimintaan, mutta koheesion ollessa heikko ilmiö on päinvastainen. Ryhmissä, jotka perustuvat vapaaehtoisuuteen, pitäisi olla vahva tai vähintään kohtalainen koheesio, jotta ryhmän toiminta jatkuisi. (Laine 2005, 190–191.)

Kuurojen yhdistysten koheesio on historian aikana ollut vahva, eikä kuurojen yhdistyksiä ole turhaan kutsuttu kuurojen ihmisten toiseksi kodiksi. Kuurojen yhdistyksillä on ollut aikoinaan sairaskassa ja hautauskassa, sekä yhdistykset ovat lainanneet rahaa vähävaraisille jäsenille. Yhdistykset tekivät niitä töitä, joka kuuluu

nykyisin yhteiskunnalle. (Wallvik 2000, 58.) Laineen (2005, 192) mukaan hyvällä koheesiolla on myös hyvinvoinnillisia merkityksiä, sillä tällainen yhteisön kulttuuri tukee ryhmän jäsenten emotionaalista ja sosiaalista hyvinvointia.

Kuurojen yhdistyksiä voisi helposti vertailla Suomessa oleviin maahanmuuttajayhdistyksiin, sillä molemmissa tapauksissa on kyse kieli- ja kulttuurivähemmistön omista yhdistyksistä. Toisaalta yhdistysten väliltä löytyy olennaisia eroja. Maahanmuuttajayhdistykset ovat Suomessa varsin uusi ilmiö, kun taas kuurojen yhdistykset ovat toimineet Suomessa tietyillä paikkakunnilla jo yli sata vuotta. Tämän lisäksi viittomakieltä käyttävillä ei ole koskaan omaa lähtömaatansa toisin kuin muilla kielellisillä vähemmistöillä (Baumann&Murray 2010, 219). Tässä mielessä kuurojen yhdistysten ja maahanmuuttajayhdistysten tilanne on poikkeava. Bernard Mottez (1993, 144) kuvaa kuurojen ja tilannetta ehkä parhaiten, sillä hänen mukaansa kuurot ovat kansa ilman omaa maataan ja kuurojen yhdistykset ovat heidän alueitaan.

Kulttuurit voidaan nähdä paikalliseksi tai alueelliseksi, joten kuurojen yhdistykset ovat edelleen kuurojen kulttuurin kehtoja ja niitä vaalitaan hartaudella. Ajatus paikasta on tärkeä, mutta ei välttämätön osa tavassamme ymmärtää kulttuuria (Hall 2003, 91). Nykyisin ajatus paikasta kulttuurin kehtona alkaa vähitellen hävitä tai se on muuttunut. Esimerkkeinä voidaan mainita kuurojen transnationaalinen identiteetti ja kyky luoda kulttuurinen kehto väliaikaisesti minne tahansa maailmassa. Monet siirtolaiset, kuten aikoinaan New Yorkiin lähteneet, ovat luoneet oman yhteisönsä täysin uusiksi uudessa ympäristössä erilaisten vähemmistökortteleiden muodossa. Myös Suomessa kuurot ovat luopuneet itselleen tärkeistä paikoista, kuten kurssikeskus Malminharjasta, syystä tai toisesta.

Tänä päivänä globalisaation mahti on vahva, joten kulttuurisen paikan rajat häilyvät entistä enemmän. Enää ei tarvitse lähteä kuurojen yhdistykselle tai ennakkoon sovittuun paikkaan tavatakseen muita kuuroja. Sen sijaan voin olla omalta kotisohvaltani yhteydessä ympäri maailmaa oleviin kuuroihin. Hallin (2003, 92) mukaan paikka ei ole enää välttämätön kulttuurille, se kuitenkin toimii symbolisena takuuna kulttuurisesta yhteenkuuluvuudesta. Tämän takia monet kansat haluavat itsenäistyä omaksi valtioksi ja tämän saman syyn takia kuuroille yhdistyksestä luopuminen tekee kipeää. Kuurojen yhdistyksillä on edelleen tärkeä symbolinen arvo kuurojen yhteisölle.

Aiemmin kuurojen yhdistyksiin kokoonnuttiin sen takia, että se mahdollisti viittomakielisen kommunikaation. Aiemmin näitä perustarpeita, kuten kollektiivisuuden tarvetta, tyydytettiin juuri yhdistysten kautta. Luukkainen (2008, 123) toteaa tutkimuksensa pohjalta, etteivät suurin osa nuorista kuuroista koe yhdistystoimintaa sellaisenaan itselleen tarpeellisenä. Nykyisin kuurojen yhdistykset eivät ole ainoita paikkoja kollektiivisuuden harjoittamisessa. Vastaavanlaisia kokemuksia löytyy myös muualta Euroopasta, sillä Hadjikoun & Nikolarazin (2011) tutkimuksen mukaan paikalliset kuurot Kyproksella ja Kreikassa eivät pidä kuurojen yhdistyksiä enää yhtä suosittuina tapaamispaikkoina kuin mitä ne olivat aikaisemmin.

Vaikka kuurojen yhdistyksellä edelleenkin on oma sosiaalinen kollektiivinen merkityksensä, ei se välttämättä enää ole riittävä syy ihmisille kokoontua yhteen. Jos taas ajatellaan identiteettityötä, niin tällä saralla kuurojen yhdistyksellä on varmasti paljon annettavaa jäsenilleen. Pitäisikö kuurojen yhdistysten toimintaa jatkossa viedä entistä enemmän uuteen suuntaan ja unohtaa perinteinen yhdistystoiminnan malli?

3.5 Nuorten kerhot ja nuorten yhdistystoiminta

Suomessa on kuurojen yhdistyksien alaisia nuortenkerhoja, jotka järjestävät toimintaa erityisesti paikallisille nuorille. Nuorten kerhojen historia eri alueilla on ollut varsin vaihteleva, sillä useat nuortenkerhot ovat saattaneet nukahtaa moneksi vuodeksi, ennen kuin ne on herätetty taas uudelleen henkiin uusien nuorten toimesta. Nuorten kerhot ovat vahvasti sidoksissa kuurojen yhdistysten lisäksi Kuurojen Liittoon. Kuurojen Liiton nuorisotyö tukee nuorten kerhoja tarvittaessa esimerkiksi kerhon perustamisessa, toimintasuunnitelman tai talousarvion tekemisessä (Kuurojen Liiton nuorisotyö). Kuurojen yhdistysten alaisia nuorten kerhoja on yhteensä kuusi, mutta niistä vain kolme toimii tällä hetkellä aktiivisesti. Näiden lisäksi nuoret ovat perustaneet oman yhdistyksensä Tampereelle ja Jyväskylään. (J. Vahtera, henkilökohtainen tiedonanto 27.5.2014.). Tällaisia nuorten kuurojen perustamia omia yhdistyksiä ovat Tampereella toimiva Tammersign ry. Toinen pääsääntöisesti nuorista koostuva yhdistys on opiskelijajärjestö Viito! ry, jossa jäseninä ovat Jyväskylän yliopistossa pää- tai sivuaineenaan suomalaista viittomakieltä opiskelevat opiskelijat. Voidaankin todeta, etteivät suomalaiset nuoret viittomakieliset kuurot ole aktiivisesti järjestäytyneet omiksi yhdistyksiksi eri puolilla Suomea.

Kuurojen Liiton nuorisotyö perustuu nuorisolakiin, jonka pohjalta Liitto myös saa tukea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Nuorisolain (27.1.2006/72) tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys. (Nuorisolaki 27.1.2006/72, §1.) Nämä kaikki tavoitteet ovat niitä nuorisotyön peruspilareita, joista toiminta ja tavoitteet rakentuvat. Lappalainen (2008, 106) tuo esille, että säännöllinen järjestöharrastus voi tukea nuoren kasvua ja samalla se tukee hänen itsenäisyytensä kasvamista, toisten huomioimista ja opettaa huomaamattakin yhteiskunnassa toimimisen pelisääntöjä.

Nuorisolain asettamia tavoitteita nuortenkerhot ajavat esimerkiksi vuosittain järjestettävillä valtakunnallisilla nuorisopäivillä, jonne nuortenkerhot lähettävät edustajiaan. Tämä Kuurojen Liiton nuorisotyön järjestämä tapahtuma on sekä keskustelufoorumi, että tärkeä tapahtumapaikka tavata muita nuoria. Keskustelufoorumin teemat ovat nuorille ajankohtaisia ja keskusteluissa ovat esillä esimerkiksi viittomakielisten nuorten koulutus, ammatinvalinta ja työelämään sijoittuminen. Nuorisopäivien päätteeksi julkaistaan yhteinen julkilausuma, jonka tavoitteena on saada medianäkyvyyttä ja vaikuttaa päätöksentekijöihin. (Kuurojen Liiton nuorisopäivät.)

Nuorisopäivät ovat ainutlaatuinen nuorten oma tapahtuma, jossa nuoret pääsevät tekemisiin keskenään, ilman vanhempien ihmisten puuttumista asiaan. Laine (2005) tuo esille sen, että vertaisryhmillä on selkeä yhteys nuorten psykososiaaliseen kehitykseen. Tämä kehityksellinen merkitys johtuu etenkin nuorten luomasta kontekstista, jossa perustaidot pääsevät esille ja kehittyvät. Vertaisryhmät ovat eräs tärkeimpiä psykologiseen sopeutumiseen vaikuttavia tekijöitä, ja nuoret pystyvät tarjoamaan toisilleen sellaisia voimavaroja, mihin aikuisilla ei ole keinoja. (Laine 2005, 206.)

Perinteinen yhdistystoiminta on tuonut Suomessa erilaisia haasteita myös nuorten kohdalla, sillä nuorten intressit eivät välttämättä kohtaa yhdistystoiminnan kanssa. Ihmiset lähtevät liikkeelle usein vasta silloin, kun asiat eivät ole hyvin tai niihin halutaan muutoksia. Tämä koskee myös nuoria. Kankaisen ja Siisiäisen (2012) mukaan korkean hyvinvoinnin maissa, kuten Pohjoismaissa, nuorten tietoisuus kansalaisyhteiskunnasta ja politiikasta on korkealla tasolla, mutta yhdistysaktiivisuus on

vähäistä. Positiivinen luottamus vähentää nuorten aktiivisuutta. Nuoret luottavat yhdistyslaitokseen ja siihen, että yhdistyslaitos tukee heitä tulevaisuudessa, eli turvallisuuden helmassa nuorten ei tarvitse turvautua järjestömuotoiseen kollektiiviseen toimintaan. Luottamuksen lisäksi nuorten heikentävänä yhdistysaktiivisuutena voidaan pitää heidän skeptisyyttä tehokkaiisiin vaikuttamismahdollisuuksiin perinteisten yhdistyksien kautta. Suomessa yläkouluikäiset nuoret kokevat vaikuttavansa paremmin erilaisten blogien ja verkostojen kautta. (Kankainen ja Siisiäinen 2012, 47–50.)

Omanlaisen haasteensa ovat tuoneet erityisesti virtuaalimaailma tietokonepeleineen ja pelikonsoleineen. Perinteinen järjestötoiminta on parhaillaan haasteen edessä voidakseen tarjota nuorille mielekästä toimintaa kilpaillen heidän vapaa-ajastaan (Lappalainen 2008, 106). Ovatko perinteinen yhdistystoiminta ja virtuaalimaailma täysin toisensa poissulkevia vaihtoehtoja – eivätkö ne sen sijaan voi tukea toinen toisiaan? Yhdistysten ja järjestöjen tulee kuitenkin miettiä omaa toimintaansa myös luovasti ja uudistaa sitä muuttuva maailma huomioon ottaen.

Vanhoissa toimintamalleissa voi olla paljon hyvää, mutta sellaisenaan ne eivät enää välttämättä toimi. Yksilökeskeinen yhteiskuntamme tarvitsee rinnalleen tapoja tukea yhteisöllisyyttä. Järjestötyön vahvuus on aina ollut yhdessä tekeminen, eri ikäpolvet ylittävä toiminta ja yhteisen asian edistäminen. (Lappalainen 2008, 109.) Nuorten huomioiminen yhdistystoiminnassa on erittäin tärkeää, sillä nuoret takaavat toiminnan jatkuvuuden. Kun nuoret saavat huomiota ja luottamusta, he motivoituvat myös yhdistystoiminnan saralla. Lappalaisen (2008) mukaan nuoret tulisikin ottaa entistä enemmän mukaan toiminnan suunnitteluun eikä vasta mukaan osallistumaan. Mitä enemmän pystymme tarjoamaan tilaa opetella vastuunottoa ja sietää yrityksen ja erehdyksen kautta oppimista, sitä enemmän saamme voimavaroja ja sitoutuneita nuoria mukaan toimintaan. (Lappalainen 2008, 108.)

4 Tutkimuksen toteutus

4.1 Tutkimuskysymykset

Tutkielman tarkoituksena on selvittää, millaisia käsityksiä ja kokemuksia nuorilla kuuroilla on kuurojen yhdistyksiä kohtaan. Näiden lisäksi tutkitaan sitä, millaiset tekijät vaikuttavat näiden käsitysten syntymiseen sekä millaista toimintaa nuoret toivovat saavansa yhdistyksiltä. Tutkimuskysymykset nousevat esille kuurojen yhdistysväen pitkäaikaisesta huolesta, kun yhdistykset eivät tunnu nuorisoa kiinnostavan. Aiemmin tämän kaltaista nuoriin ja kuurojen yhdistyksiin koskevaa tutkimusta ei ole Suomessa tehty. Sen sijaan kuurojen yhdistyksien merkityksestä iäkkäimmille kuuroille on tehty yksi tutkielma (ks. Widberg-Palo 2008). Lisäksi nuorten kuurojen ja heidän suhdetta yhdistyselämään on sivuttu eräässä väitöskirjassa (ks. Luukkainen 2005).

Tutkimuskysymykseni koostuivat kolmesta pääkysymyksestä ja kahdesta alakysymyksestä:

Pääkysymykset:

1. Millaisia käsityksiä/kokemuksia nuorilla kuuroilla on kuurojen yhdistyksiä ja yhdistystoimintaa kohtaan?
2. Millaiset tekijät vaikuttavat käsitysten syntymiseen?
3. Millaista toimintaa nuoret toivovat yhdistyksiltä?

Alakysymykset:

- 1) Millainen merkitys nuortenkerholla on nuorten kuurojen osallistumiseen kuurojen yhdistysten toimintaan?
- 2) Millaisia alueellisia eroja haastateltavien käsityksissä ilmenee kuurojen yhdistyksiä ja nuorten kerhoja kohtaan?

4.2 Tutkimusote

Käytän tutkielmassani fenomenografista menetelmää, joka on laadullisesti suuntautunut empiirinen tutkimusote. Fenomenografisessa tutkimuksessa kohteena ovat ihmisen arkiajattelu ja siinä halutaan tuoda esiin ihmisten erilaisia ajattelutapoja tietystä ilmiöstä (Niikko 2003, 29). Etymologisesti fenomenografia tarkoittaa sitä, kuinka jokin asia ilmenee jollekin. Virallisesti fenomenografian lähestymistavan perustajana pidetään Ference Martonia, joka tutki 1970-luvulla eri tieteenalojen tiedonmuodostusta ja yliopisto-opiskelijoiden käsityksiä oppimisesta. (Niikko 2003, 8–10.)

Fenomenografia ei pyri löytämään absoluuttista totuutta, sillä jokainen yksilö ja sukupolvi tekevät omat tulkintansa elämiprosessiensa kautta. Jokainen yksilö on luonut omien kokemustensa pohjalta oman todellisuutensa, minkä takia on mahdotonta saavuttaa totuutta yhdestä tietystä asiasta. (Niikko 2003, 15.) Fenomenografia ei siis pyri tutkimaan jonkin ilmiön syvintä olemusta. Sen sijaan Fenomenografia on kiinnostunut ihmisten erilaisista käsityksistä tietystä ilmiöstä ja ympäröivästä maailmasta eli siitä, miten ihmiset antavat erilaisia merkityksiä näille ilmiöille. (Ahonen 1994; Järvinen & Järvinen 2004; Huusko & Paloniemi 2006.) Käsitteitä käsitys ja mielipide saatetaan käyttää arkielämässä sekaisin. Ahonen (1994, 117) määrittelee käsityksen mielipidettä vahvemmasi jonka on rakentanut ihminen itselleen tietyistä perusteista, eli käsitys on siis konstruktio, jonka varassa ihminen jäsentää uutta asiaa koskevaa informaatiota. Käsitteellä ei siis ole arvokäsitystä, kuten mielipiteellä (Uljens 1989, 10). Niikko (2003, 25) esittää taas käsityksen kokemukseksi jostain, joka sisältää perustavaa laatua olevan ymmärtämisen tai näkemyksen.

Fenomenografiassa käsitykset eri asioista voivat ihmisten välillä vaihdella suuresti. Erot ihmisten välillä eivät johdu ikäeroista vaan enemmänkin heidän kokemuksistaan ja niiden suhteista. Tämä erilaisten kokemusten suhde yhdistää subjektin ja objektin, jolloin käsitys ei ole ulkoisen todellisuuden kuva vaan samalla kertaa subjektiivinen ja objektiivinen kokonaisuus (Ahonen 1994, 116). Ihmiset luovat siis omien kokemuksiansa kautta käsityksiä eri asioista, joihin ulkopuoliset seikat vaikuttavat eri tavoin. Ihmisten subjektiiviset käsitykset saattavat vaihdella hyvin nopeasti eri syihin ja tilanteisiin perustuen.

Fenomenografisessa tarkastelussa kuvataan todellisuutta siten, miten tietty joukko ihmisiä sen ymmärtää ja käsittää (Niikko 2003, 15–16). Kiinnostus ei kohdistu siihen, kenen käsityksistä on kyse, mutta näitä syntyneitä käsityksiä voidaan vertailla toisiinsa. Niikon (2003, 26) mukaan fenomenografiassa ei olla edes kiinnostuneita siitä, miksi henkilöt ylipäättänsä käsittävät asiat niin kuin käsittävät. Näihin käsityksiin löytyy silti yleensä jokin selitys, mikä pohjautuu yksilön kokemuksiin ympäröivästä maailmasta. Ympäröivä maailma on fenomenografian mukaan kaikille yhteinen, minkä jokainen yksilö kokee ja käsittää eri tavoin. (Niikko 2003, 14–15). Ihminen on tietoinen olio, joka käsittää ja ymmärtää asiat eri tavoin. Fenomenografiassa ihmisten intentionaalisuus on jakautunut kahteen ulottuvuuden tasoon. Intentionaalisuudella tarkoitetaan, että ihmisten tietoisuus on suuntautunut jotakin muuta kuin itseä kohden. Mitä-ulottuvuus tarkoittaa, että ihminen on aina tietoinen jostakin ja kuinka-ulottuvuus taas tarkoittaa, että ihminen on tietoinen siitä jollain tapaa. (Niikko 2003, 16–18.)

Fenomenografialle ominaista on tiedon jakautuminen kahdelle eri tasolle. Näitä kahta eri tasoa kutsutaan ensimmäisen ja toisen asteen näkökulmiksi. Käsiteparin, ensimmäisen ja toisen asteen näkökulma, käyttönotolla Paloniemen ja Huuskon (2006) mukaan Marton halusi tehdä selvän eron positivismiin, jonka kohteena todellisuuden tutkiminen on. Ensimmäisen asteen näkökulmassa voimme saada tietoa suoraan todellisuudesta, eli ei oteta lainkaan huomioon yksilön tapaa kokea maailma. Toisen asteen näkökulmassa todellisuus rakentuu sosiaalisesti ja konstruktivistisesti. (Paloniemi & Huusko 2006, 165.) Toisen asteen näkökulmassa tutkijan painopiste on muiden ihmisten kokemuksissa ja tutkijan omien käsitysten ja kokemusten sulkeistamisessa. Toisen asteen näkökulmassa korostetaan toisten ihmisten tapaa kokea jokin asia (Niikko 2003, 24–25).

Maailma ja todellisuus eivät siis ole sellaisia kuin ne suoraan nähdään ja koetaan. Maailma ja todellisuus nähdään ja koetaan ikään kuin erilaisten asioiden ja kokemusten kautta, eli olemme ennestään rakentaneet jonkinlaisen suhteen asioihin. Tämä suhde ei ole pysyvä, vaan se muovautuu erilaisten kokemusten ja käsitysten kautta. Toisen asteen näkökulmassa todellisuus ilmenee tutkittavien keskuudesta, mutta se ei tarkoita sitä, että todellisuus esiintyy välttämättä sellaisenaan tutkittavien ulkopuolella (Niikko 2003, 24–25). Paloniemi & Huusko (2006, 165) esittävät kritiikkiä ensimmäisen ja toisen asteen näkökulmien erotteluun liittyen siihen, miten voimme olettaa aiemmin mainitun

ympäröivän maailman olevan kaikille samanlainen, mutta käsitysten siitä olevan erilaisia – eikö yhtäläillä voi olla kyse yksilöiden erilaisesta maailmasta?

Tutkimuksessani oli tärkeää selvittää nuorten kuurojen käsityksiä ja kokemuksia kuurojen yhdistyksistä sekä yhdistystoiminnasta, joten fenomenografinen ote tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet erilaisten käsitysten tutkimiseen.

4.3 Aineisto ja haastateltavien kuvaus

Aineiston keruumenetelmänä käytin teemahaastattelua, jonka koin parhaaksi mahdolliseksi menetelmäksi tutkielmaani varten. Fenomenografinen tutkija lähtee etenemään siitä, että ihminen rakentaa itselleen tietoisesti erilaisia käsityksiä erilaisista ilmiöistä ja osaa kielellään ilmaista nämä tietoiset käsityksensä (Ahonen 1994, 121–122). Päädyin valitsemaan aineistonkeruumenetelmäksi teemahaastattelun, jonka kautta pääsen kiinni haastateltavien tietoisuuteen ja käsityksiin.

Hirsjärven ja Hurmeen (2008, 48) mukaan teemahaastattelu lähtee oletuksesta, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, uskomuksia ja tunteita voidaan tutkia tällä menetelmällä. Kun kerätään aineistoa jonkin asian merkityksistä, silloin omakohtaiset, subjektiiviset, kokemukset tulevat hyvin vahvasti esille. Halusin pitää langat käsissäni, eli keskustella haastateltavien kanssa heidän kuurojen yhdistyksistä saaduista kokemuksistaan, käsityksistään ja merkityksistään. Halusin antaa haastateltaville myös tilaa, joten tässä mielessä selkeä strukturoitu haastattelu ei olisi käynyt sellaisenaan. Teemahaastattelu on Hirsjärven & Hurmeen (2008) mukaan puolistrukturoitu sen takia, että haastattelun aihepiirit ovat kaikille samat. Toisaalta teemahaastattelu on taas strukturoimatonta sen takia, että se ei määritä sitä, miten ”syvälle” haastatteluiden aiheiden käsittelyssä mennään. Teemahaastattelu etenee tiettyjen teemojen varassa, eikä yksityiskohtaisten kysymysten kautta, mikä antaa tilaa haastateltaville ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48.)

Haastattelin 18–30-vuotiaita kuuroja, koska nämä olivat tutkimukseni kohderyhmä. Haastattelin yhteensä yhdeksää kuuroa, jotka olivat kotoisin ympäri Suomea. Haastateltavat löysin kyselemällä suoraan ihmisiltä suostumusta haastatteluun. Osan haastattelupyynnöistä toteutin sähköpostin välityksellä ja lähetin osalle kohderyhmään kuuluville sähköpostilla kirjeen (LIITE 1). Haastateltavien löydyttyä ja suostuttua

sovimme haastattelun ajankohdan ja haastattelupaikat. Kuulun itse tähän haastatteluikäisten kohderyhmään, joten haastateltavien löytäminen ei ollut haastavaa. Haastateltavista kaikki tunsin entuudestaan vähintään nimeltä.

Ajan ja vaivan säästämiseksi pyrin siihen, että tein haastattelut alueellisesti parin päivän sisällä. Kuuntelin haastateltavien toiveita haastattelupaikkaa valittaessa mutta pääasiallisesti haastattelut pyrittiin toteuttamaan haastateltavan kotona. Eskola & Vastamäki (2010, 29–30) toteavat, että haastattelu onnistuu suuremmalla todennäköisyydellä valitsemalla haastateltavalle ennestään tuttu ja turvallinen ympäristö, kuten koti. Pidän kotia ja haastateltavalle tuttua ympäristöä parempana vaihtoehtona kuin runsasvirikkeistä kahvilaa. Loppujen lopuksi haastatteluja toteutettiin haastateltavien kotona, kuurojen yhdistyksessä ja kurssikeskuksessa. Haastattelut toteutettiin suomalaisella viittomakielellä, koska se on sekä haastateltavien että minun äidinkieli. Haastattelut videoitiin videokameralla, sillä viittomakielellä käytäviä haastatteluja on paras ja luontevin tapa tallentaa videokameran avulla.

Haastateltavista kolme (3) oli kotoisin Pohjois-Suomesta, kolme (3) Keski-Suomesta, kaksi (2) Etelä-Suomesta ja yksi (1) Länsi-Suomesta. Haastateltavista kaksi oli kuurojen vanhempien lapsia ja seitsemän kuulevien vanhempien lapsia. Haastateltavat olivat yhdistysaktiivisuustaustoiltaan erilaisia. Osa haastateltavista kuului jonkin kuurojen yhdistyksen tai nuorten kerhon johtokuntaan. Toinen ryhmä taas kuului siihen kategoriaan, jotka osallistuvat yhdistyksen tai nuorten kerhon toimintaan mukaan aika aktiivisesti. Kolmas ja viimeinen ryhmä edustaa niin sanotusti passiivijäsenyyttä eli he maksavat jäsenmaksunsa, mutta osallistuvat yhdistyksen toimintaan erittäin harvoin. Pyrin tarkoituksenmukaisesti siihen, etteivät kaikki haastateltavat olisi olleet ainoastaan yhdistysaktiiveja tai yhdistyksien passiivijäseniä. Haastateltavien tietoinen valinta pohjautui siihen, että uskoin saavani yhdistystaustoiltaan erilaisilta henkilöiltä oleellista tietoa tutkimustehtävään. Kaikki haastateltavat olivat jonkin kuurojen yhdistyksen tai kuurojen urheiluseuran jäseniä, joko aktiivisesti tai passiivisesti.

Taulukko 1. Haastateltavien kuvaus tiivistetysti

Alue:	Pohjois-Suomi: 3 haastateltavaa	Keski-Suomi: 3 haastateltavaa	Etelä-Suomi: 2 Haastateltavaa	Länsi-Suomi: 1 Haastateltava
Haastateltavien ikäjakauma	18-vuotiaita: 1 kpl	23-vuotiaita: 3 kpl	25–26-vuotiaita: 3 kpl	28–29-vuotiaita: 2 kpl
Yhdistysaktiivisuus tausta		Aktiivisesti mukana yhdistystoiminnassa: 3 kpl	Käy yhdistyksellä joskus: 4 kpl	Yhdistyksen passiivijäsen: 2 kpl
Perhetausta:		Kuurojen vanhempien lapsi: 2 kpl	Kuulevien vanhempien lapsi: 7 kpl	

Käytän haastateltavistani pseudonyymejä tuloksissa esiintyvien lainausten yhteydessä. En erottele haastateltaviani tämän tarkemmin, mitä taulukossa (ks. Taulukko 1) esiintyy. Tietyillä asuinalueilla nuorten kuurojen määrä on todella vähäinen, joten pseudonyymeistä huolimatta heidän anonymiteettinsä saattaisi kärsiä tarkempien taustatietojen vuoksi.

Ensimmäisen haastattelun, samalla niin sanotusti esihaastattelun tein tammikuun 2013 lopulla. Toteutin tämän haastattelun Pohjois-Suomessa, ja itse haastateltava kuului haastateltavien kohderyhmään. Tein esihaastattelun omien käytäntöjen hiomiseksi, ja samalla esihaastattelu saattaa paljastaa haastattelurungon ongelmakohdat ajoissa. Samassa tulee testattua sitä, miten nauhuri (videokamera) toimii, tällä on erittäin suuri merkitys siinä vaiheessa kun aineistoa puretaan. (Eskola & Vastamäki 2010, 40–41.) Viittomakielellä toteutetuissa haastatteluissa äänellä ja äänimaailmalla ei ole merkitystä, vaan tärkeintä on viittojen viittomien selkeys, jotta aineiston purkamisvaiheessa ei tule ongelmia. Olennaisinta viittomien selkeyden takaamiseksi on riittävän valoisa kuvausympäristö sekä haastattelijan ja haastateltavan sijainti kameraan nähden. Kun nämä asiat ovat kunnossa, viittomat erottuvat selkeästi nauhalta.

Pilottivaiheen jälkeen otinkin jatkossa huomioon sen, missä asennossa haastateltava istui suhteessa kameraan, sillä pilottihaastattelussa haastateltava oli liiaksi sivuttaisessa asennossa, mikä hankaloitti hieman aineiston purkamista. Esihaastattelun loputtua

kyselin haastateltavan tunnelmia haastattelusta. Pohdimme, miten haastattelua olisi voinut parantaa kysymysten osalta. Analysoin haastattelun videolta jälkepäin, ja lopulta tein pieniä viilauksia haastattelurunkoon ja -kysymyksiin. Jouduin tekemään muutoksia erityisesti siitä syystä, ettei haastateltava aina ymmärtänyt niitä käsitteitä, joita saatoin haastattelun aikana esittää.

Hirsjärvi & Hurme (2008, 53) toteavatkin kielellisen valmiuden ja kommunikaatiotyövälin vaihtelevan eri sosiaaliluokissa, joten haastattelija usein ajattelee asioista ”oman luokkansa” käsittein ja hahmottelee tutkittavaa ilmiötä omista lähtökohdistaan käsin. Kuurojen kohdalla tämä ”luokkaero” tuli vastaan koulutuserona. En ollut ottanut riittäväällä tavalla huomioon omaa koulutustaustaani suhteessa haastateltaviin, mikä aiheutti ensimmäisillä kerroilla ongelmia tiettyjen käsitteiden osalta. Toinen syy kysymysmuotojen ja haastattelurungon hienosäätämiseen oli muutamien kysymysten liiallinen sulkeutuneisuus. Huuskon & Paloniemen (2006, 164) mukaan fenomenografisen tutkimuksen aineistonkeruussa kysymyksien asetteluiden avoimuus on keskeisintä, sillä muuten erilaiset käsitykset eivät tule ilmi. Kysymysten avoimuus antoi vastaajille vapauden vastata niin kuin he ovat itse asian kokeneet. Pyrin tietoisesti siihen, etten antaisi valmiita vastausvaihtoehtoja. Avoimet kysymykset mahdollistivat sen, että vastaukset olisivat haastateltavien henkilökohtaisia mielipiteitä, jotka ovat syntyneet heidän käsitysten ja aiempien kokemusten mukaan.

Ennen haastattelun alkua selitin haastateltavalle kaksi tärkeää asiaa. Selitin hänelle anonymiteetista, eli hänen henkilöllisyytensä ei tule paljastumaan missään vaiheessa tutkielmaani. Tämän takia en tarkemmin erittele haastateltavieni taustatietoja tapauskohtaisesti, sillä kuurojen yhteisön pienuuden takia liiallisten taustatietojen antaminen saattaa paljastaa haastateltavien henkilöllisyyden. Selitin haastateltaville, että haastateltu videomateriaali jää vain ja ainoastaan minun käyttööni. Tulen tuhoamaan kaiken aineiston asianmukaisin keinoin tutkielman valmistuttuani. Tämä oli tärkeää sen takia, että haastateltavat voivat varmasti luottaa siihen, että he voivat kertoa omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan avoimesti. Haastateltavien ei tarvitse pelätä sitä, että joku voisi tunnistaa heidät. Haastatteluiden edetessä osasin tehdä paremmin tarkentavia ja täsmentäviä kysymyksiä, joita ensimmäisissä haastatteluissa jäi, kokemattomuuttani, tekemättä yllättävänkin paljon. Tämän asian huomasin samalla, kun litteroin

ensimmäisiä haastatteluja puhtaaksi. Kirjasin ylös kunkin teeman alle, mitä tarkentavia kysymyksiä kannattaa mahdollisesti esittää seuraavien haastatteluiden aikana.

Hyvä ja laadukas valmistautuminen takasivat parhaat mahdolliset eväät itse haastattelujen onnistumiselle. Kaikesta huolimatta esiin saattaa tulla yllättäviä tilanteita, joita ei osaa ennakoida tai joihin on lähestulkoon mahdoton valmistautua. Eräs haastattelu katkesi hetkeksi sen takia, kun haastateltavan kissa kävi tönimässä videokameran jalustaa. Eräs toinen haastattelu tehtiin, kun ulkona ukkosti rajusti. Haastateltavan ja haastattelijan keskittyminen herpaantui muutaman kerran ukkosten välähtäessä ikkunassa. Kovien ukkosten seurauksena iski huoneistoon myös muutaman minuutin mittainen sähkökatkos, joten haastattelu keskeytyi hetkeksi varsin ymmärrettävistä syistä.

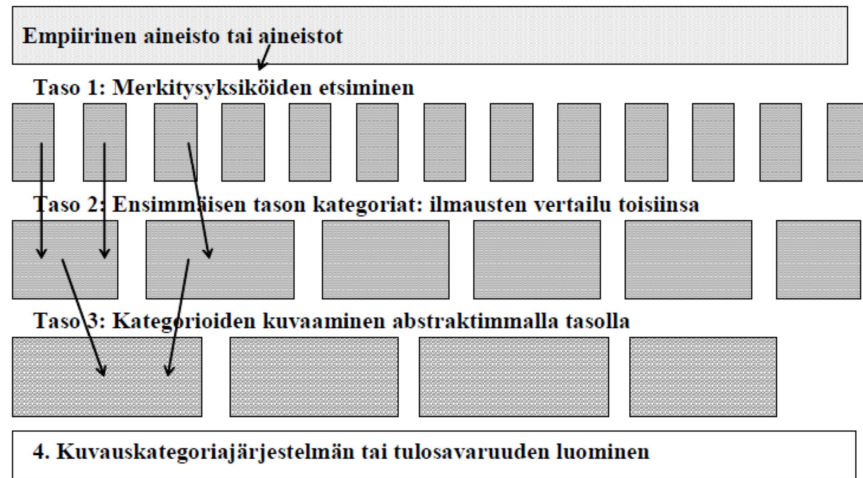
Haastatteluiden kesto vaihteli puolesta tunnista lähes tuntiin. Aineiston riittävyttä voidaan määritellä saturaation (kylläntymistä) kautta, kun aineistot alkavat toistaa itseään eikä niissä ilmene enää mitään uutta (Hirsijärvi & Hurme 2008, 60; Eskola & Vastamäki 2010, 42). Seitsemännen haastattelun aikana ja sen jälkeen haastattelut alkoivat toistaa itseään, eikä esiin mielestäni noussut enää mitään uutta. Yhdeksästä haastattelusta kertyi litteroinnin jälkeen yhteensä 124 sivua aineistoa.

4.4 Aineiston analysointi ja analyysin vaiheet

Fenomenografisessa tutkimuksen aineistonanalyysissä käytetään kuvauskategorioita, jotka sisältävät erilaisia abstraktiotasoja. Empiiriseen aineistoon pohjautuvan fenomenografisen tutkimuksen lähestymistapa on aineistolähtöinen, joten teoriaa ei käytetä aineiston luokittelurunkona (Paloniemi & Huusko 2006, 166). Menetelmän etuna on se, että aineistonanalyysi vaiheessa voin tutkijana huomata, että tutkittava kohde voidaan ymmärtää muillakin tavoin, kuin olen itse tehnyt. Fenomenografisen tutkimuksen aineiston analyysi on nelivaiheinen (ks. KUVIO 2).

Analyysin ensimmäisessä vaiheessa tutkija lukee aineiston läpi useita kertoja ja hahmottaa aineiston kokonaisuudeksi. Litteroitu aineisto jaetaan merkitysyksikköihin, joita aineistosta ilmenee eri vastaajien keskuudessa (Niikko 2003, 33). Analyysin ensimmäisessä vaiheessa kävin koko aineiston läpi, purkaen aineiston lausahduksia omiin merkitysyksikköihin. Fenomenografisessa tutkimuksessa ei olla kiinnostuneita

yksittäisistä lausahduksista tai niitä tuottaneista tutkittavista, vaan kiinnostus kohdistuu lausahduksissa oleviin merkityksiin (Niikko 2003, 33). Käytössäni analysoinnin apuvälineenä oli Atlas.ti-ohjelma. Jätin selkeästi tutkimusongelmani ulkopuolelle liittyvät lausahdukset huomioimatta.

KUVIO 2. Paloniemen ja Huuskon (2010, 167) näkemys kuvauskategorioiden abstraktiotasoista Uljensia (1989, 41) mukaillen.

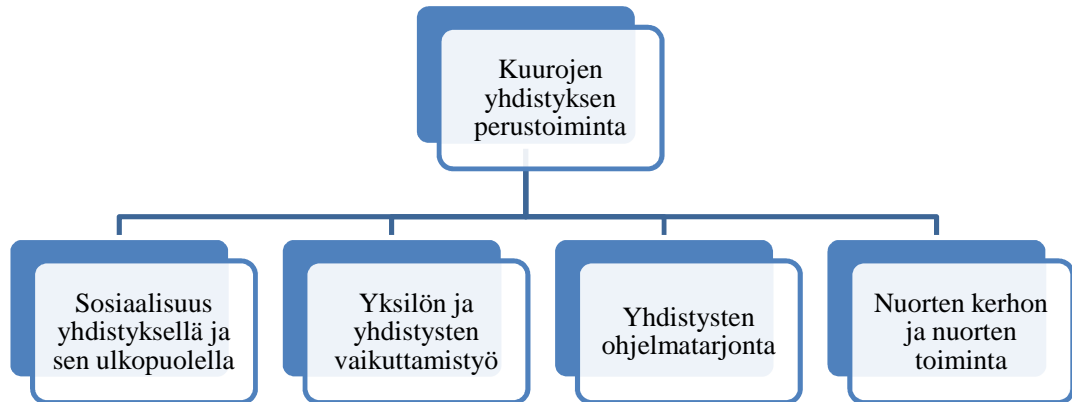
Toisessa vaiheessa Niikon (2003, 34) mukaan tarkastellaan merkitysyksiköiden suhdetta toisiinsa asetetun tutkimusongelman kautta ja aiemmin jaetut merkitysyksiköt ryhmitellään ryhmiksi (alemman tason kuvauskategoriat). Loin Atlas.ti-ohjelmalla koodeja, joiden kautta pystyin luokittelemaan merkitysyksiköt tässä vaiheessa luomieni ryhmien alle. Tässä vaiheessa ryhmiä syntyi merkitysyksiköiden pohjalta yhteensä neljäkymmentä. Merkitysyksiköjä vertaillaan toisiinsa samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien kautta, mutta harvinaisuudet ja raja-tapaukset otetaan myös huomioon (Niikko 2003, 34). Atlas.ti ohjelman hyödyt nousivat tässä vaiheessa analyysia nopeasti esiin: aineiston hallinta ja merkitysyksiköiden ryhmittely oli vaivatonta. Aineistoa läpikäydessäni merkitysyksiköt siirtyivät tarvittaessa nopeasti ja kätevästi ryhmästä toiseen. Analyysin edetessä tietyt ryhmät yhdistyivät yksittäiseksi ryhmäksi, kuten ”vanhusten ja nuorten kohtaaminen” sekä ”yhdistys vanhusten paikkana”. Jäljelle jäi lopulta kolmekymmentäyksi erilaista ryhmää (alemman tason kategoriaa).

Kolmannessa vaiheessa teemoista muodostetaan kuvauskategorioita, jotka ovat tutkijan itsensä tekemiä konstruktioita aineistosta. (Niikko 2003, 36.) Ryhmistäni syntyi aluksi

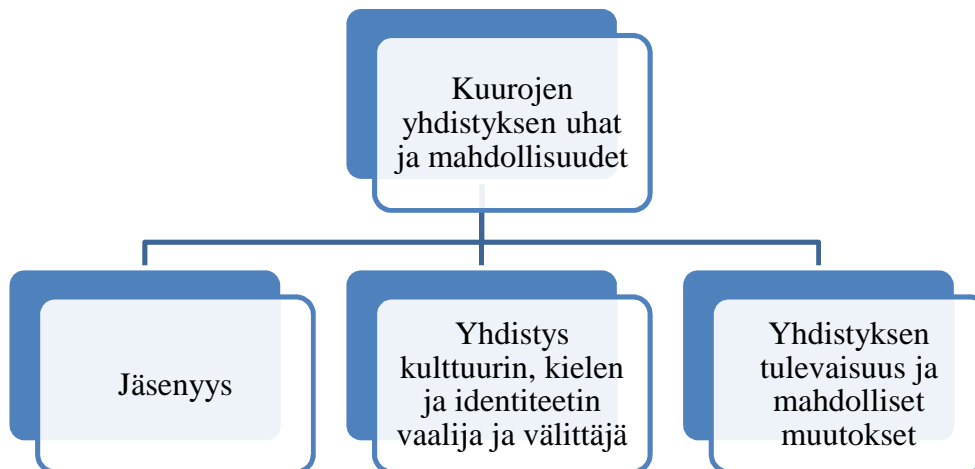
viisi erilaista kategoriaa: Sosiaalisuus yhdistyksessä, yhdistys ja nuoret, sosiaalinen media, yhdistys vaikuttajana ja yhdistys kielen, kulttuurin ja identiteetin turvaaja. Jokaisen kategorian pitäisi kuvata eri tavoin koettu ilmiö eivätkä kategoriat saisi mennä limittäin toisten kategorioiden kanssa (Niikko 2003, 36). Kävin aineistoa analysoidessani kategorioita läpi uudelleen, ja tarkistin sopivatko niiden ryhmät juuri kyseisen kategorian alle. Kun tarkastelin näitä kategorioita ja niissä olevia ryhmiä, huomasin tiettyjen kategorioiden ryhmien limittyvän toisten kategorioiden päälle. Niikon (2003, 36) mukaan analyysissä saatuja kategorioita saattaa joutua muokkaamaan, jos kaikille ilmauksille ei löydy sopivaa kategoriaa.

Kategorioita testatessa jouduin tekemään muutoksia. Loin kolme täysin uutta kategoriaa: yhdistyksen ohjelma, jäsenyys yhdistyksessä sekä yhdistyksen tulevaisuus ja sen mahdolliset muutokset. Sosiaalinen media kategorian poistin kokonaisuudessaan, ja sen sisältö siirtyi sosiaalisuus yhdistyksessä ja muuttuvan maailman alle. Lopulliset kategoriat olivat: Sosiaalisuus yhdistyksessä, yhdistyksen vaikuttamistyö, yhdistyksen ohjelma, yhdistys ja nuoret, jäsenyys yhdistyksessä, yhdistyksen tulevaisuus ja sen mahdolliset muutokset sekä yhdistys kielen, kulttuurin ja identiteetin vaalija ja välittäjä. Nämä kategoriat itsessään sisältävät erilaisia käsityksiä ja käsitykset sisältävät taas lausahduksia. Kategoriat eivät edusta yhden ihmisen ajattelua tai yhtä ajattelutapaa, vaan erilaisten ihmisten ajattelutapoja. Näiden kategorioiden sisäiset käsitykset voivat olla toisiaan tukevia, keskenään ristiriitaisia tai jopa vastakkaisia. (Huusko & Paloniemi 2006, 169.)

Neljättä vaihetta kuvataan niin sanotusti tulosavaruuden luomiseksi. Kuvauskategoriat yhdistetään yhä laajemmiksi ylätasoinen kuvauskategorioiksi. Nämä kuvauskategoriat ovat tutkijan tekemiä tulkintoja ja yhteenvetoja. Kuvauskategoriat ovat abstrakteja konstruktioita, joilla muodostuneet käsitykset saadaan liitettyä aineistoon. (Niikko 2003, 37.) Kategoriat asetetaan esiintymään horisontaalisesti, vertikaalisesti tai hierarkkisesti (ks. Uljens 1989, 46–51; Niikko 2003, 38). Tässä vaiheessa loin selkeän kuvauskategorian näille käyttämilleni kategorioilleni.

KUVIO 3. Kuvauskategoria 1

KUVIO 4. Kuvauskategoria 2

Seitsemän kategorian pohjalta syntyi lopulta kaksi kuvauskategoriaa: kuurojen yhdistyksen perustoiminta (ks. KUVIO 3) sekä yhdistyksen mahdollisuudet ja uhat (ks. KUVIO 4). Kuvauskategoria 1 (KUVIO 3) pitää sisällään perustyön, jota yhdistykset tarjoavat jäsenilleen. Tämä perustyö on erittäin konkreettista, mitä haastateltavien on helppo nähdä yhdistysten arjessa. Kuvauskategoria 2 (KUVIO 4) sisältää taas abstraktisemmat asiat yhdistyksien uhista ja mahdollisuuksista. Näillä ilmiöillä ei välttämättä ole haastateltaville konkreettista kosketuspintaa.

5 Tulokset

5.1 Nuorten käsitykset yhdistyksen perustoiminnasta

Esittelen tässä luvussa tulokset nuorten käsityksistä yhdistyksen perustoiminnasta. Perustoiminta jakaantuu neljään osaan, jotka on esitetty aiemmassa kuvauskategoriassa (KUVIO 3).

5.1.1 Nuorten käsitykset kollektiivisuudesta yhdistyksessä ja sen ulkopuolella

Tässä alaluvussa käsitellään haastateltavien käsityksiä kollektiivisuudesta kuurojen yhdistyksissä ja niiden ulkopuolella. Käsitelen yhdistyksien sisällä ja ulkopuolella tapahtuvaa kollektiivisuutta yhdessä, koska niillä on merkittävä riippuvuussuhde toisiinsa. Yhdistyksien ulkopuolinen kollektiivisuus on eräs tärkeä tekijä, miksi nuoret eivät välttämättä lähde yhdistyksille. Luvun alussa on taulukko (ks. taulukko 2), josta käsitykset ilmenevät tiivistetysti ja jossa on haastateltavilta esimerkkilausahdus jokaisesta käsityksestä.

Taulukko 2. Kollektiivisuus yhdistyksessä ja sen ulkopuolella.

Käsitykset	Esimerkkilausahdus:
Kollektiivisuus yhdistyksessä	<i>"Ihmiset voi kokoontuu yhteen tapailemaan toisiaan."</i>
Vanhusten ja nuorten kohtaaminen	<i>"Toisaalta samal pystyy tutustumaan myös vanhempiin ihmisiin."</i>
Sosiaaliset suhteet	<i>"Ainakin poistaisin sellaiset henkilökohtaiset konfliktit, joiden takii jotkut ei oo käyny pitkään aikaa yhdistyksessä."</i>
Yhdistys sosiaalisena voimavarana	<i>"...monet vanhemmat ihmiset asuvat yksin kotonaan...ku ne tulee yhdistykselle, nii pääsevät sosiaaliseen vuorovaikutukseen.."</i>
Kollektiivisuus verkossa	<i>"Riittää kun istuu kotona, sillä ihmisillä on oma tietokone. Niin..ja on omat kännykät."</i>
Kollektiivisuus yhdistyksen ulkopuolella	<i>"Kavereiden luona, kahviloissa ja tietty erilaisissa urheilutapahtumissa kans."</i>

Sosiaalisuus, sosiaaliset suhteet ja kuurojen keskinäinen kollektiivisuus niin yhdistyksissä kuin sen ulkopuolella nousi merkittäväksi haastateltavien käsityksissä. Yhdistyksien yhteisöllisyyttä ei välttämättä koeta itselle tarpeelliseksi, mutta sen tärkeys yhdistyksien muille jäsenille ymmärretään. Kuurojen yhdistykset tarjoavat mahdollisuuden tavata omia ystäviään ainakin kerran viikossa ja samalla ehkäistään yksinäisyyttä.

"...nykyinen yhdistysmuoto sopii useille jäsenistä edelleen ja he tykkäävät tästä nii ei se vaadi sen enempää. Jos on tuttu yhdistys nii se on kivaa." (Lotta)

"Se ois vähän niinkuin katselisi mummoani päivittäin." (Joel)

"Tavalliset yhdistysillat..niin..periaatteessa arkisia ja tylsiä, keskustellaan vähän muiden kanssa ja lähdetään kotiin." (Leevi)

Kuurojen nuorten keskinäisestä kollektiivisuuden katoamisesta ei ole syytä olla huolissaan. Kuurojen yhteisön jäsenet kokoontuvat niissä paikoissa, joissa viittomakieltä käytetään (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 9). Luukkaisen (2008, 141) mukaan sosiaalisuus viittomakielellä ei ole riittävä syy nuorille lähteä yhdistykselle, vaan tarvitaan jotain muutakin, jonka ympärille kokoontua. Haastateltavien mukaan nuorten yhteinen kokoontuminen tapahtuukin enemmän yhdistyksien ulkopuolella, eli edelleen tarvetta kuurojen yhteiselle kokoontumiselle on. Oman vapaa-ajan harrastukset koetaan yhdistyksen kollektiivisuutta tärkeämmäksi.

"Usein syynä on se, ettei ole silloin mitään muutakaan tekemistä. Jos tyttöystävälläni on muita menoja, saatan mennä yhdistykselle ihan muuten vaa juomaan kahvia, istumaan, seurustelemaan ja kuuntelemaan." (Joel)

"No esimerkiksi nykysin mun treenit menee aina yhdistysillan kanssa päällekkäin. En oo koskaan, siis en koskaan, harmistunut siitä, että yhdistysillat ovat menneet treenien kanssa päällekkäin. Tajusin sen iteki vasta, ku joku ehdotti menemistä yhdistykselle illaksi. Olin ite niiku..totta, tänää on torstai, mutta mulla on omat treenit, meen sinne. Ei se mua oo haitannu lainkaan. Ohi mennen olkia kohautin asian." (Viivi)

Jonna: Hmm...mä yleensä tapailen ystäviä kotonani tai meen ystävien luokse. Sit kaupungilla tavataan kahviloissa tai...joku tapahtuma, missä on tietty teema, jonne ihmiset tulee.

Haastattelija: *Okei hyvä, siinä tuli useita paikkoja. Mitä te yleensä teette näissä paikoissa?*

Jonna: Jutellaan vaan...nii sit mä joskus tapailen ihmisiä liikunnan merkeissä ku osallistutaan jumppatunneille. Uimassa tai jokin muu urheiluhetki, missä urheillaan samalla.

Ympäristö tarjoaa lukemattomia mahdollisuuksia kollektiiviseen kanssakäymiseen, mutta aina ei ole ollut näin. Nykyaikana on vapaus valita yhteinen tekeminen ja ympäristö, mikä on selkeästi merkittävä tekijä nuorille, näin ollen kuurojen yhdistykselle ei ole tarvetta mennä. Nuorten käsityksissä tulee ilmi se, millä tavoin ajat ovat muuttuneet, sillä aiemmin kuurot olivat yhtä suurta perhettä – nyt taas yhteisön sisäinen kollektiivisuus näyttäisi jakautuneen pienempiin osiin. Kaikkea omaa ja itselle tärkeää ei haluta jakaa yhdistyksen, yhdistysväen tai oman tuttavapiirin ulkopuolisten kanssa, vaan ne halutaan pitää oman kaveripiirin harrastuksena.

”Aikoinaan ympäristö oli sellainen, ettei saanu käyttää viittomakieltä julkisesti, silloin ainoa paikka käyttää viittomakieltä oli kuurojen yhdistys. Nyt ympäristö on avoin ja voi viittoon missä vaa, esimerkiksi yhdistyksessä. Se on varmaan ainoa suuri ero.” (Joel)

”Voi olla, että toinen syy on sitten se, kun on niin paljon muita kiinnostavia paikkoja. Että ikään kuin kuurojen yhdistykselle ”ei tarvi” mennä.” (Tuuli)

”En tunne, että tämä kuuluisi yhdistykselle, me halutaan pitää tää toiminta oman kaveripiirin keskuudessa.”(Leevi)

”Tosin en mä tiää, oliko tällöisii kaveriporukoita jo silloin aikoinaan. Mut eihä kuulevatkaa kaveerraa jokaisen ihmisen kanssa, ei se oo ees mahdollista. Kuuroilla se on vähä sama.” (Lotta)

Sosiaaliset suhteet ihmisten kesken ovat muuttaneet nuorten käsitysten mukaan muotoaan, sillä nykyiset uudet teknologiat ovat omalta osaltaan edesauttaneet muutoksia ihmisten sosiaalisessa kanssakäymisessä. Harju (2003, 77) toteaa uusien teknologioiden mahdollistavan uuden tavan luoda sosiaalisia verkostoja ihmisten kesken, mutta samalla ne ovat korvanneet tai tulleet fyysisen yhteisöllisyyden rinnalle. Kuuroilla sosiaaliset verkostot netissä eivät välttämättä tarkoita kasvotonta kanssakäymistä toisten kanssa, sillä uudet teknologiat mahdollistavat viittomakielen käytön kotioloissa. Sosiaalisuuden tarpeet viittomakielellä saadaan siis tyydytettyä päivittäin erilaisten pikaviestimien ja kuvapuhelujen kautta, eikä näitä sosiaalisia tarpeita tarvitse tyydyttää kuurojen yhdistyksissä. Uudet teknologiat ovat samalla yhteisön yhteisöllisyyttä vahvistava tekijä, sillä niiden kautta voidaan olla yhteydessä sellaisiin ihmisiin, jotka asuvat omaa kotipiiriä kauempana.

”Ei tarvitse olla yhteydessä vain omaan kotialueeseen, vaan voi olla yhteydessä ihmisiin koko Suomessa tai oikeastaan ympäri maailman...Jos kaverin kaa menee ulkomaille, nii verkostoitumisen kautta saattaa löytää sieltä jonku majapaikan tutun kautta.” (Lotta)

”Nyt se on enemmän semmosta, että voidaan 10 minuutin varoitusajalla sopia tapaaminen. Sit vaan tavataan. Toisaalta taas, jos ei jaksa lähteä. Sit riittää ku sopii

videopuhelun, ehtii sitä kautta jutella. Voi jäädä sitä myöten kotiin ja käydä vaikka lenkillä illalla.” (Viivi)

”Kyl sitä tulee käytettyä tarvittaes, jos tekstinä ei mee asiat perille. Yleesä sitä tulee käytettyä sellaste ihmisten kans, joiden suomenkielen taito ei oo nii vahva. Sillo ei oikee ymmärrä aina heidän tekstejään.” (Lotta)

Kolikolla on kaksi puolta – niin myös sosiaalisella medially ja pikaviestimillä. Haastateltavien käsityksissä ilmeni, että ihmisten välinen luonnollinen vuorovaikutus oikeassa elämässä on paras vaihtoehto, vaikka uudet teknologiat antavatkin erilaisia mahdollisuuksia. Selkeinä haittoina nähdään koneelle jämähtäminen ja se, ettei oikean elämän sosiaalisia taitoja jakseta enää ylläpitää. Ihmisten tavatessa puheenaiheet saattavat jäädä olemattomiksi, kun samat aiheet on keskusteltu aiemmin verkossa.

”Nii, on se joidenkin osalta hieman huolestuttavaa. Ne saattaa jäädä pelkästään kiinni näihin videopuheluihin...Ne ei siis enää tapaile toisia ihmisiä oikees elämäs. Tää on siis ikävä puoli ja jossain määrin huolestuttavaa.” (Viivi)

”Aikoinaanhan webkaderoita ei ollut ja ihmiset tapaili toisiaan enemmän. Nyt kun webkamerat on käytös, monet lyhyet keskustelut voidaan hoitaa niiden kautta valmiiksi. Nyt kun ihmiset tapailevat toisiaan livenä, ei heillä ole välttämättä keskusteltavaa keskenään.” (Tuuli)

”Mun puolesta facebookin sais heittää romukoppaan, nii vois tavata kavereita enemmän. Se ois mun mielest mukavampaa elämää.” (Pasi)

Kuurojen yhdistykset ovat avoimia sosiaalisia keskuksia, ja sinne tulijoita ei voi itse valita. Haastateltavien käsitysten mukaan eri yhdistysten ilmapiiri on vaihteleva. Kun on kyse ihmisistä ja ihmissuhteista, ei pienemmiltä konflikteilta voida välttyä. Ihmissuhderiidat yhdistysten jäsenten välillä sekä toisten mustamaalaaminen koetaan negatiivisena tekijänä, sillä ihmiset saattavat tulla varovaisiksi, eivätkä halua välttämättä lähteä yhdistykselle lainkaan. Nuoret taas eivät halua paikalle ylimääräisiä silmäpareja keskustellessaan arkaluontoisista aiheista. Kuurojen yhdistyksillä yksityisyys hälvenee, mutta samalla omia kasvoja ei haluta menettää omien möläytyksien tai riitojen seurauksena. Tässä suhteessa yhdistyksen ympäristö toimii tietyllä tavalla rajoittavana tekijänä sosiaalisuuden ja yhteisöllisyyden kannalta.

”Kotona voidaan juoruta eri asioista, puhua vaikkapa seksistä tai hävyttömistä asioista. Yhdistyksessä tätä ei voi tehdä, koska paikalla on vanhempia ihmisiä ja he näkevät keskustelun. Tietyllä tavalla pitää olla asiallisempi yhdistyksessä, ettei kukaan leimaa mua.” (Olli)

”Mulla ei oo mitään motiivia mennä yhdistysiltoihin, täysin nolla. Nii...Ei mulla oo mitää asiaa sinne enää, ku tietää että tulee vaa negatiivista juttuu koko ajan.” (Viivi)

”Joissain yhdistyksissä jäsenillä on kans sisäisiä riitoja. Jotkut tuntevat mut nii ne kertoo mulle näistä asioista, se tuntuu musta ikävältä. Seki tuntuu hirveen ikävältä ku kuurojen yhteisö on pieni ja tämmösiä sisäisiä riitoja on. Mutta kaikkia yhdistyksiä tää ei koske. On yhdistyksiä, joissa on positiivinen ilmapiiri.” (Lotta)

Vanhusten ja vanhempien ihmisten läsnäolo nousi esiin nuorten käsityksissä enemmän negatiivisena ilmiönä. Kuurojen yhdistys käsitetään vanhojen kuurojen kollektiiviseksi keskuukseksi, mikä johtaa taas siihen, ettei nuorilla ole halua lähteä yhdistysiltoihin seurustelemaan. Yleensä vanhempien kanssa tullaan toimeen ja heidän kanssaan on kiva jutella, mutta silti keskustelujen teemat vanhusten kanssa toistuvat samanlaisina. Päälimmäisenä nuoria tuntuu vaivaavan se, ettei yhteistä keskusteltavaa ole ja että vanhempien ihmisten käyttämä kieli on hieman erilainen.

”Tykkään ite sellasesta...kun pääsee rupattelemaan vanhempien ihmisten kanssa.” (Tuuli)

”Siellä on myös vaan vanhuksia, en mä ala sellaseen. Menisin sinne ja olisin, että hei...nyt ois mulle jutteluhetki teidän kanssa, nyt jutellaan... No siis aivan varmasti sitä juttelua syntyy, vanhemmat ihmiset juttelevat mielellään.” (Viivi)

”Kyllä..nuorilla on oma kielensä, mikä eroaa vanhojen ihmisten viittomakielestä. Nuorten kanssa pystyy keskustelemaan syvällisemmin eri asioista, vanhusten kanssa taas lähinnä keskustellaan historiasta ja huumoriasioista.” (Aake)

Kun aiheena olivat vanhempien ihmisten asenteet nuorisoa kohtaan, haastateltavien käsitysten keskuudessa nousi selkeästi esiin eroavaisuuksia. Joidenkin haastateltavien mukaan yhdistyksien vanhempi väki on asennoitunut nuoriin hyvin, toisten mukaan taas huonosti, joten omakohtaiset kokemukset näkyvät selkeästi haastateltavien käsityksissä. Nuoret kaipaavat selkeästi enemmän positiivista huomiota yhdistyksien vanhemmilta ihmisiltä, sillä toisten huomioiminen tuli ilmi useaan otteeseen. Ikäpolvien kuilua syventää entisestään se, jos kuurojen yhdistykset eivät ole osanneet ottaa nuoria huomioon osana yhdistyksien monimuotoisuutta ja jos koko nuoriso leimataan vanhempien ihmisten toimesta erilaisten juhlien takia. Tällaiset tapahtumat saavat nuoret välttelemään vanhuksia yhdistyksissä ja ovat esteenä yhteiselle kollektiiviselle kanssakäymiselle.

”--voi olla, että myös nuoriso hieman karsastaa vanhempia ihmisiä. Mielestäni täällä vanhemmat ihmiset ja nuoret tulevat silti hyvin toimeen keskenään, eikä ongelmia oo.” (Tuuli)

”Aina ne luulee nuorien käyttäytyvän huonosti. Luulevat nuorien järjestävän vaa bileitä, metelöivän, rikkovan paikkoja ja heti ekana ollaan syyttämässä nuoria. Esimerkiksi yhdistyksessä asenne nuoria kohtaa on huono.” (Jonna)

”Ja pitäis kans jollain tapaa päästä tästä hyvin perinteisistä ja juurtuneista tavoista eroon. Uusia tuulia tarvitaan. Yhdistys ei oo oikeesti vaan vanhempia ihmisiä varten, nuoret ja lapset täytyy ottaa mukaan.” (Viivi)

Yhdistykset ovat kuuroille edelleen sosiaalinen ja yhteisöllinen voimavara, jollaisia ne ovat aina olleet. Widberg-Palo (2008, 52–53) tukee tätä käsitystä, sillä hänen mukaansa kuurojen yhdistyksiä pidetään kuuroille sosiaalisesti vapauttavana ympäristönä, missä saa tavata muita. Yhdistykset mahdollistavat sosiaalisen kanssakäymisen viittomakielellä ja viittomakielisen ympäristön jatkuvuuden. Maailman ja ihmisten muuttuessa yhdistykset tuovat pysyvyydellään tiettyä turvaa. Turvallisuuden tunne kuulevan ympäristön ja arjen keskellä sekä takuu omien ystävien kokoontumiselle yhdistyksissä ovat eräitä yhdistyksien kulmakivistä edelleen. Käsityksien mukaan yhdistyksien voimavara on yhä enemmän sellaisille kuuroille, joilla ei ole mahdollisuutta päästä viittomakieliseen ympäristöön omassa arjessa.

”Jotkut saattaa asuu yksin, eikä ne oo sosiaalisessa kanssakäymisessä ihmisten kanssa lainkaan...he ovat passiivisia, eivätkä oma-aloitteisesti keksi ohjelmaa. Joillekin yhdistyksiltä on tärkeä ja ainoa sosiaalinen tapahtuma viikossa. He saavat mielenrauhaa ja voimaa itselleen seuraavan viikon ajaksi.” (Joel)

”Jos ajatellaan taas...ei pitäis alkaa yksilöllistämään millaisia eri kuurot ovat, mutta... yhdistys voi olla ainoa paikka, jossa pääsee viittomaan. Semmosii ihmisiä on, joilla ei oo kavereita oikein ja yhdistyksessä pääsevät keskustelemaan muiden kans.” (Lotta)

Käsitykset kollektiivisuudesta yhdistyksissä ja sen ulkopuolella vaihtelivat huomattavasti. Suurin yhteinen tekijä oli yhdistyksien käsittäminen suurelta osin vanhempien ihmisten kollektiiviseksi keskuksiksi. Samalla kuurojen yhdistykset toimivat edelleen suurena sosiaalisena voimavarana sellaisille kuuroille, jotka ovat syrjäytyneet tai eivät omassa arjessaan pääse kosketuksiin viittomakielen kanssa. Alueelliset erot yhdistysten välillä ovat huomattavia, mikä ilmeni myös vastauksista.

Haastateltavien käsityksissä nousi vahvasti esiin se, että yhdistyksien ulkopuolista kollektiivisuutta pidetään itselle hyödyllisempänä ja tärkeämpänä. Sosiaalinen media ja muut yhdistyksiä mieleisemmät paikat toteuttaa kollektiivista toimintaa aiheuttavat yhdistyksille paineita. Nuorten oma kaveripiiri ja sen poissaolon loistaminen yhdistyksiltä johtaa selkeästi kollektiiviseen kanssakäymiseen yhdistyksien ulkopuolella. Kuurojen yhdistykset on yhä edelleen silti merkittävä paikka kollektiivisuutensa takia, eikä niistä haluta luopua, vaikka nuoret itse eivät niissä aktiivisesti käykään.

5.1.2 Nuorten käsitykset yhdistyksien vaikuttamistyöstä ja luottamustehtävistä

Tässä alaluvussa käsitellään nuorten käsityksiä kuurojen yhdistyksien vaikuttamistyöstä ja luottamustehtävistä. Kuurojen yhdistyksissä luottamustehtävät ja vaikuttamistyö liittyvät käsitysten mukaan vahvasti toisiinsa, vaikka joitain käsityksiä myös ihmisten vaikuttamistyöstä yhdistyksien ulkopuolella nousi esiin. Luvun alussa on taulukko (ks. taulukko 3), josta löytyvät tiivistetysti nuorten tuomat käsitykset ja esimerkkiläusahdus jokaisesta käsityksestä.

Taulukko 3. Yhdistyksien vaikuttamistyö ja luottamustehtävät.

Käsitykset	Esimerkkiläusahdus:
Tietotaidon omaaminen	<i>"Oli helpompaa mennä urheiluseuran johtokuntaan, kun tiesi jo etukäteen miten toimia."</i>
Työ johtokunnassa	<i>"Ihmiset luulee yhdistyksen johtokunnan toiminnan olevan kauhean vaikeaa, vakavaa ja haastavaa."</i>
Vapaaehtoisten puute	<i>"Kun ei ollut ketään muita halukkaita, niin minun piti mennä mukaan auttamaan, jotta toiminta jatkuisi."</i>
Vastuun vältteleminen	<i>"Oon nähnyt ja kokenut sen, että ulkopuoliset eivät jaksa tehdä mitään. Johtokunta ikään kuin on leimattu siihen, että heidän vastuulleen kuuluu asiat ja se on heidän päänsärkynsä. --"</i>
Yhdistyksien vaikuttamistyö	<i>"--Nii vois olla vaikuttamistyössä enemmän mukana jollain tapaa."</i>
Yksilön vaikuttamistyö	<i>"Se todistaa sen, että me kuurot pysytään aktiivisina ja asiat menevät eteenpäin."</i>

Ne haastateltavat, joilla oli kokemusta johtokunnassa työskentelemisestä, käsittivät johtokunnan annin itselleen monivivahteiseksi ja paikoin jopa haastavaksi. Tärkeimpänä syynä johtokuntaan liittymiseen pidettiin itselle läheistä ja kiinnostavaa asiaa. Johtokunnasta saadaan elämäntaitoja, joista on hyötyä tulevaisuudessa työelämässä. Vastuu tuo aina omanlaiset haasteensa luottamustehtäviin, sillä sen mukana tulee velvollisuus hoitaa asiat. Omanlaisen haasteensa tuo kuurojen yhteisön pienuus ja tuttuus, sillä yhteisön tiiviiden takia luottamustehtävissä toimiminen ei ole käsitysten

mukaan vapaa-ajalla aina ongelmattomasti. Luottamustehtävissä kun saa sellaista tietoa, mitä ei välttämättä saisi tai kannattaisi kertoa omalla vapaa-ajalla.

”...mulla on aina unelmana ollut liittyä johonkin missä voi vaikuttaa asioihin ja olla aktiivinen. Mä oon semmonen aktiivinen ihminen joka tykkää järjestää tapahtumia...vaikuttaa asioihin.” (Viivi)

”Kokoustekniset asiat, miten vedetään kokousta. Asioista sopiminen, kuten työnjako, monia sellaisia asioita, joita tarvitsee myöhemmin työelämässä...tavannu uusia ihmisiä, luonut kontakteja ja verkostoitunut ihmisten kanssa.” (Lotta)

”...sitä tulee yhdistykselle ikään kuin automaattisesti. Se on joskus myös pakko tulla. Jos taas en olis johtokunnan jäsen, olis paljon helpompaa mennä tekemään omia vapaa-ajan harrastuksia.” (Tuuli)

”Yhdistyksen ulkopuolella on ymmärrettävää, että ollaan kavereita, mutta ei yhdistysasioista saa tuoda vapaa-ajalle. Kuuroilla on vaikeaa erottaa vapaa-aika ja luottamustehtävät toisistaan” (Joel)

Tilanne on monien yhdistyksien johtokunnissa se, että vanhemmat ihmiset eivät jaksakaan enää pitkään toimia luottamustehtävissä. Tämä kansalaistoimijoiden vanheneminen ei ole ilmiönä vain kuuroihin liittyvä. Väestö Suomessa ikääntyy ja tulevaisuudessa kansalaistoiminnan ydinjoukko koostuu jatkossa entistä vahvemmin virkeistä senioreista ja keski-ikäisistä (Harju 2003, 145–146). Nuorten käsitysten mukaan monilla kuurojen yhdistyksellä on edessä haastavat ajat tulevaisuudessa, kun uusia vapaaehtoisia ei saada tai niitä ei ole olemassa. Huolta aiheuttaa etenkin se, että sellaiset ihmiset, jotka eivät ole välttämättä kiinnostuneet luottamustehtävistä, liittyvät pakon sanelemana johtokuntaan, jotta yhdistyksien toiminnan jatkuvuus voidaan turvata. Kynnystä johtokuntaan pitäisi jollain tapaa onnistua madaltamaan, ja soihdu pitäisi silti onnistuneesti siirtää seuraavalle sukupolvelle. Tämä ei ole ongelmattomasti, sillä haastateltavien mukaan nuorten keskuudesta on vaikeuksia saada kasaan riittävä määrä jäseniä jopa nuorten kerhojen omaan johtoryhmään.

”Kyllä me silloin yritimme saada nuorten kerholle uutta johtokuntaa, mutta ei... Tuntuu, että kuurojen yhdistyksellä ja nuorten kerholla on samat ongelmat ja yhtä vaikea saada ihmisiä johtokuntaan.” (Tuuli)

”He luulevat sen olevan iso asia, ja ihmisten täytyy hoitaa isoja asioita. Ottaa todella iso vastuu. Millä tavoin nuorille voisi tarkemmin tiedottaa, että mitä tarkoittaa johtokunnassa oleminen. Eihän se ole oikeasti iso asia. Meillä on paljon yhteistyötä ja autamme toisiamme paljon.” (Tuuli)

”Se on selkeää jatkumoa, ku kaikki ihmiset ovat vanhoja, eivätkä he jaksakaan enää. Lapsuudenyhdistyksessä tulee käytyä mielellään...siellä aktiivisuus ja resurssit vähenee, sekä nuoret puuttuu kokonaan. Kyllähän näitä asioita koskettaa.” (Lotta)

Harjun (2003, 10) määrittelee kansalaistoiminnan edellyttävän oman työpanoksensa antamista, joten esimerkiksi yhdistyksen kahviovuorosta vastaaminen kuuluu kansalaistoimintaan. Vapaaehtoisuuden puute jäsenten keskuudessa on eräs kuurojen yhdistyksien suurista haasteista, ja samalla puute on myös menetetty voimavara. Haasteellista onkin, miten omat jäsenet saadaan ottamaan vastuuta yhdistyksen toiminnan turvaamiseksi. Käsitukset siitä, ketkä toiminnasta lopulta vastaavat, olivat kahdenlaisia: vastuu toiminnasta on joko yhdistyksen jäsenillä ja johtokunnalla tai ainoastaan johtokunnalla.

”Puheenjohtaja, selvä asia. Muut jäsenet istuu hissukseen ja välttelee vastuuta. Jos joku tulee kysyyn jotain nii vastaavat vaan, ettei asia heille kuulu. Jos joku sanoo jälkeinpäin, että pitäisi tehdä tämä ja tämä...he vastaavat, ettei kukaan ole pyytänyt tekemään. Tietenlainen oma-aloitteellisuus tehä asioita uupuu täysin.” (Joel)

”Toisaalta taas yhdistykselle siitä saattaisi koitua vaivaa ja stressiä, kuten siitä, että kuka haluaa ottaa vastuun järjestääkseen tällaisen tapahtuman. Mieluummin...helpompaa pitää tää yhdessä oman kaveripiirin kesken.” (Leevi)

Yhdistykset tekevät vaikuttamistyötä eri kunnissa ja jopa oman yhdistyksen sisällä, ja yhdistykset ovat myös oman kuntansa tärkein viittomakielisten oikeuksia valvova taho. Vaikuttamistyö on haastateltavien käsitysten mukaan sellainen osa-alue yhdistyksen toiminnassa, johon yhdistysten toivottaisiin panostavan enemmän. Vaikuttamistyö on eräänlainen panostus tulevaisuuteen, jonka kautta turvataan oikeus viittomakieliseen palveluun kunnassa. Palvelut taas helpottavat tiedonsaantia ja arkielämää. Jos yhdistykset toimivat ainoastaan ohjelman järjestäjinä ja kollektiivisuuden turvaajina, jäävät viittomakielisten oikeudet kunnissa herkästi huomioimatta, ja samalla yhdistyksien merkitys kuuroille vähenee. Toisaalta taas käsityksissä nousi ilmi yhdistyksien ja aktiivisten ihmisten rajalliset resurssit, eikä kaikilla tämänkaltaiseen vaikuttamistyöhön ole mahdollisuuksia.

”Kuurojen yhteisön näkökulmasta toivoisin et yhdistykset ois mukana enemmän poliittisessa vaikuttamistyössä. Pitäisi yhdessä jäsenien kanssa päästä vaikuttamaan tiettyjen asioiden puolesta. Yhdistyksessä on iha turha istuu ja valittaa jos jokin asia ei toimi.” (Lotta)

”Jos yhdistys järjestäisi vaan toimintaa, nii lopulta perimmäiset syyt tulevaisuutta ajatellen puuttuis. Asiat ei menis lainkaan eteenpäin jos niiden puolesta ei ajeta oikeuksia.” (Viivi)

”On erilaisii yhdistyksii, uskonnollisia, poliittisia ja muita yhdistyksiä. Näiden yhdistysten on helpompi toimii, koska ne on oikeesti kiinnostuneita omien asioiden eteenpäin ajamisesta. Kuurojen yhdistysten kohdalla asiat ovat hieman erilaisia, sillä

näitä aktiivisii toimijoita ei oo kovin montaa, jotka oikeesti olis kiinnostuneita esimerkiksi kuurojen aseman parantamiseksi. Eihän ketään voi tähän pakottaa.” (Leevi)

Vaikuttamistyötä tehdessä kuurot tarvitsevat tietotaitoa, jota saadaan omien kokemusten kautta. Haastateltavien nuorten käsityksissä kuurojen ja kuurojen yhdistysten käytössä oleva tietotaito tuli esiin eri yhteyksissä. Tietotaito vaikuttamistyössä ja kuurouteen liittyen käsitettiin paikoin puutteelliseksi tai ainakin tietotaito voisi olla parempaa. Perusoikeudet on tiedettävä ja ne on osattava perustella kuurouden näkökulmasta vaikutettavalle taholle sillä tavoin, että vaikuttamistyössä ajettavat palvelut tekevät kuurot tasavertaisemmaksi yhteiskunnassa. Tietotaitoa ei saada äidinmaidosta, vaan se pitää hankkia jostain, kuten peruskoulusta ja nuorten kerhosta.

”Pienestä lähtien pitäisi saada tietotaitoo siitä mitä mahdollisuuksia mulla on, mitä taitoja tarvitsen. Pitäisi kasvattaa siten, että olen tietoinen mihin mä pystyn ja kykenen. Onhan se ongelmallista, jos esimerkiksi koulussa ei opeteta näitä asioita.” (Joel)

”Pitää olla tietotaitoa juuri viittomakielestä! Kuuleva maailma ymmärtää meitä paremmin, jos olemme itse tietoisia viittomakielestä...Jos taas emme ole tietoisia, yhteistyökään ei onnistu.” (Joel)

”Yhdistyksen johtokunnan tietotaitoa vois kehittää myös, nii ois helpompi ajaa viittomakielisten ja kuurojen oikeuksia. Kaikis yhdistyksis tää ei oo tosin ongelmana.” (Lotta)

Kuurojen yhdistykset eivät ole ainoita, jotka tekevät vaikuttamistyötä, sillä vaikuttamistyötä tekevät myös kuurot yksityiset ihmiset. Heillä on tietotaitoa, mutta he eivät välttämättä ehdi mukaan yhdistyksien toimintaan. Käsityksissä tuli ilmi sekin, ettei kaiken vaikuttamistyön tarvitse kohdistua poliittisiin päättäjiin, vaan pienimuotoista vaikuttamistyötä on mahdollista tehdä omien työpaikkojen tai lähipiirin kautta. Vaikuttamistyön ongelmaksi käsitettiin kuurojen halu päästä helpolla, eikä omaa tietotaitoa välttämättä haluta jalostaa yhteisön hyväksi.

”Kuuroille tuntuu olevan tärkeää päästä helpolla asioissa....Ei haluta omaa hikeä valuttaa, vaikka asiat olisivat itselle tärkeitä, vaan halutaan päästä helpolla.” (Joel)

”Täähä taas saattaa johtaa siihen, että koulutuksen takia ei oo resurssei panostaa yhdistystoimintaan. Esimerkiksi jos korkeakoulutuksen kautta saa jonkun tärkeän vastuutehtävän tai luottamustehtävän...Onhan se ymmärrettävää, jos he eivät enää jaksa yhdistysasioita, Eli kuurot ovat entistä enemmän hajaantuneita. Toisaalta näissä paikoissa ihmiset voivat vaikuttaa kuurojen ja viittomakielisten asemaan paremmin.” (Lotta)

Vaikuttamistyö on nuorten käsitysten mukaan eräs tärkeä yhdistyksien perustehtävä. Tätä osa-aluetta halutaan saada aktiivisemmaksi. Haastateltavien keskuudesta nousi esiin, miten tilanne vaihtelee yhdistyksittäin, sillä joissakin yhdistyksissä vaikuttamistyötä tehdään selkeästi aktiivisemmin kuin muualla. Samoin myös ne haastateltavat, jotka olivat olleet jossain vaiheessa yhdistyksen johtokunnassa, osasivat kertoa selkeämmin ja täsmällisemmin yhdistyksien vaikuttamistyöstä. Kaikki haastateltavat eivät edes olleet varmoja, tekevätkö yhdistykset vaikuttamistyötä vai ei.

Vapaaehtoisten puute luottamustehtäviin on tällä hetkellä monen yhdistyksen suurin huoli, ja nuorten käsitysten mukaan nuoret itsekkin ovat huolissaan yhdistysten johtokuntien jäsenten vanhenemisesta ja resurssien vähenemisestä. Kankaisen ja Siisiäisen (2009) tekemän tutkimuksen mukaan Lievestuoreella ihmiset ovat huolissaan siitä, miten saada yhdistyksien toimintaan mukaan uusia yhdistysaktiiveja ja vapaaehtoisia. Tämä noudattaa valtakunnallista ilmiötä, sillä Suomessa on entistä vaikeampi houkutella ihmisiä yhdistystoimintaan pitempikestoisesti. (Kankainen ja Siisiäinen 2009, 273.) Osittain nuorten käsityksissä nousi ilmi se, että ei haluta vaatia yhdistyksiltä mitään, koska se rasittaisi johtokuntaa. Samalla tämä korostaa sitä, että joidenkin haastateltavien nuorten käsityksissä yhdistyksien toiminta kuuluu vain ja ainoastaan johtokunnan harteille. Tämä heijastaa samalla haluttomuutta ottaa vastuuta itse jonkin ohjelman järjestämisestä. Toisaalta se heijastaa myös tietynlaista tietämättömyyttä kansalaistoiminnan perusteista, sillä johtokunnassa oleminen ei ole ainoa tapa toteuttaa kansalaistoimintaa.

5.1.3 Käsitykset yhdistyksen ohjelmatarjonnasta

Tässä luvussa käsitellään nuorten käsityksiä yhdistyksien ohjelmatarjonnasta. Ohjelma nousi esiin käsityksissä useaan otteeseen muunkin toiminnan, kuten nuorten kerhojen, yhteydessä. Halusin käsitellä myös ohjelmaa omana erillisenä lukuna, koska ohjelmat kuuluvat olennaisena osana yhdistyksien perustoimintaan, ja nuorilla on selkeä käsitys yhdistyksien tarjoamasta ohjelmasta. Luvun alussa on taulukko (ks. taulukko 4), josta löytyvät käsitykset tiivistetysti ja esimerkkilausehdus jokaisesta käsityksestä.

Taulukko 4. Kuurojen yhdistysten ohjelmatarjonta

Käsitykset	Esimerkkilausahdus:
Kaikkien ottaminen huomioon	<i>"Pitäs olla jokin sellanen teema mikä sopis kaikille, ei vaan tietylle ikäryhmälle."</i>
Yhdistyksen erityisillat	<i>"Parhaimmat muistot liittyy aktiivisiin tapahtumiin ja erilaisiin illanviettoihin."</i>
Yhdistyksen ohjelma	<i>"mä tiään, että on siis paljon eri kerhoja ja sitä kautta tosi paljon ohjelmaa mutta, kuitenkin en tiää, et mitä ohjelmaa."</i>

Haastateltavien nuorten käsityksissä yhdistyksen ohjelma on hyvin monivivahteista – tapahtumailloista tiedotusiltoihin. Parhaimpina ohjelmina pidettiin selkeästi erilaisia tapahtuma-illoja, joista parhaat yhdistyskokemukset on saatu. Näihin tapahtumiin osallistutaan aktiivisemmin, koska paikalle tiedetään tulevan suuri määrä ihmisiä. Nuorille suunnatut teemat vetävät taas nuoria yhdistyksille paremmin. Ongelmaksi käsitettiin taas tiedottamisen ja mainostamisen vajavaisuus, sillä on vaikea lähteä kuurojen yhdistykselle ilman minkäänlaista etukäteistietoa teemasta.

"Kyllähä yhdistyksen puheenjohtaja aina tiedottaa eri asioita, niistä on kiva kuulla."
(Pasi)

"Tiedottaminen on aika vajavaista. Yleensä en oo saanu tietooni, että mitä siellä on järjestetty." (Jonna)

"Olen itse huomannut, että riippuu hyvin paljon siitä, millainen teema yhdistyksessä on. Esimerkiksi sellaiset teemat, mitkä sopivat myös nuorille, silloin nuoriso kokoontuu yhdistykselle." (Tuuli)

Leevi: Esimerkiksi Helsingissä, Oulussa ja Tampereella on ollut esimerkiksi turnausten yhteydessä suuria tapahtumia. Näistä jokaisesta on hyvii muistoja, ei voi nimetä vaan yhtä.

Haastattelija: Miksi nämä ovat parhaita muistojaasi?

Leevi: Näihin tapahtumiin kokoontuu runsaasti kuuroja. On tarjolla turnaus ja ohjelmaa, joiden kautta voi tutustua uusiin ihmisiin. Pienissä tapahtumissa ei ole mitään ihmeellistä.

Kuurojen yhdistyksissä on monenikäisiä jäseniä, ja käsitysten mukaan ohjelma sopii kaikille päällisin puolin. Jos yhdistyksen toiveena on erityisesti nuorten saaminen mukaan yhdistyksen toimintaan, on teemojen vastattava nuorien toiveita ja odotuksia. Nuorten kerhoilla ei välttämättä ole paljon jäseniä, joten oman toiminnan järjestäminen jatkuvalla syötöllä on hankalaa. Sopivalla ohjelmalla ja oikeanlaisella teemalla voidaan samanaikaisesti saada yhdistyksille monta sukupolvea yhteen. Käsityksissä ohjelmaa

kohtaan nuoret huomauttivat tarvitsevansa myös omia kokoontumisia, joissa voidaan olla yhdessä nuorten kanssa tekemisissä. Toisaalta jos alueella ei kuuroja nuoria ole paljoa, ei nuorisolle ole tarvetta järjestää mitään ohjelmaa erikseen.

”Kyllä periaatteessa ohjelma sopii molemmille. Silti pitäisi järjestää jotenkin eri tavalla erikseen nuorille ja vanhuksille ohjelmaa, koska nuoret ei aina jaksa vanhuksii.” (Leevi)

”Pienissä kaupungeissa olevilla yhdistyksillä tuskin on minkäänlaista. Toisaalta niillä ei oo tarvettakaan ku nuoria on vaan muutamia. Eli riippuu kohderyhmästäkin. Turun, Jyväskylän ja Helsingin alueella on paljon nuorii, joten niissä selkeästi täytyy ottaa nuoret huomioon ohjelman kannalta. Eli mun mielestä aina ei oo pakko tarjota nuorille, jos nuoria ei vaan oo.” (Jonna)

Yhdistyksen ohjelmatarjonta vaihtelee yhdistyksittäin paljon. Samoja itselleen ennestään tuttuja ihmisiä ei välttämättä jakseta nähdä, vaan halutaan tavata uusia ihmisiä. Suuret tapahtumat ovatkin yhdistyksille todellisia vetonauloja, joissa kuurot voivat tavata useita sellaisia ihmisiä, joita he eivät ole tavanneet pitkään aikaan. Ne haastateltavat, jotka käyvät säännöllisesti yhdistyksissä, tiesivät selkeästi, millaista ohjelmaa yhdistykset tarjoavat. Vähemmän yhdistyksien toimintaan osallistuneet haastateltavat valittelivat ohjelmatarjonnan puutetta, ja he tuntuivat käyneen yhdistyksissä ainoastaan tällaisten massatapahtumien, kuten erilaisten turnausten, yhteydessä.

5.1.4 Käsitukset nuorten kerhosta ja nuorten toiminnasta:

Tässä luvussa käsitellään haastateltavien käsityksiä nuorten kerhosta ja sen toiminnasta. Nuorten kerhot ovat osa kuurojen yhdistyksien toimintaa. Nuorten kerhoilla on etenkin nuorille tärkeämpi merkitys kuin kuurojen yhdistyksillä, mikä käy ilmi haastateltavien vastauksista. Luvun alussa on taulukko (ks. taulukko 5), josta löytyvät esiin nousseet käsitykset. Käsitukseen on liitetty myös jokin haastateltavien keskuudesta noussut esimerkkilausahdus.

Taulukko 5. Nuorten kerho ja nuorten toiminta

Käsitykset	Esimerkkilausehdus
Nuorten intressit	"--Suurimmalla osalla nuorista on sellainen "ei haluta" asenne."
Nuorten kerho tai nuorten yhdistys	"Kuurojen yhdistys on oma yhdistyksensä. Nuorten kerho on pelkästään yhdistyksen alajaosto."
Nuorten kerhon merkitys nuorille	"Kun nuorten kerho järjestää ohjelmaa ja yksi kavereista menee sinne, nii muuki kaveripiiri tulee perässä."
Nuorten kerhon ohjelma	"Toiminta oli enimmäkseen yhdessäoloa ja bileet kuuluivat pienimuotoisena ohjelmaan."

Nuorten kerhon tai oman yhdistyksen perustamisen tarve nuorten mukaan vaihtelee paikkakunnittain. Tietyillä alueilla ei välttämättä ole tarpeeksi kuuroja nuoria, joten oman kerhon perustaminen nähdään turhaksi itselle ja tuleville sukupolville. Jos nuorten kerho on ja se järjestää toimintaa, pidetään omaa osallistumista tapahtumiin hyvin usein itsestäänselvyytensä.

"Tällä hetkellä siitä ei olisi mitään hyötyä, koska ei ole seuraavaa sukupolvea tulossa." (Joel)

"Kuuroihin tai viittomakieleen liittyviä tapahtumia, etenkin nuoriin kohdistuvia tapahtumia ei järjestetä kauheen paljoo. Joten jos sellainen järjestetään, nii mulle ainaki on itsestäänselvyys mennä sinne." (Lotta)

Nuorten käsityksissä nuorten kerhoja kohtaan ilmeni etenkin se, ettei niiden toiminta ole niin virallista kuin kuurojen yhdistyksen toiminta. Haastateltavien mukaan nuorten kerhon toiminnassa tärkeintä on nuorten keskinäinen hauskanpito. Nuorten kerhojen virallisuuden puute on osittain heikentävä tekijä, kun toiminnan jatkuminen on suurelta osin yhdistyksien armoilla. Erityisen hankalaksi asian tekee se, että periaatteessa vain kuurojen yhdistyksen jäsenyyden omaavat nuoret saavat osallistua nuorten kerhon toimintaan. Toisaalta taas tämä virallisuuden puute on myös voimavara, kun nuorten itsensä ei välttämättä tarvitse huolehtia virallisuudesta ja he voivat keskittyä siihen, mistä itse tykkäävät.

"Nuortenkerhon toiminta kuuluu kuurojen yhdistyksen alaisuuteen nii totta kai sillä on... Esimerkiks raha-asiat kyl vaikuttaa...ei me voida täysin omatoimisesti toimii." (Viivi)

"Mun mielest nuortenkerhon toiminta on enemmän sellasta virkistystoimintaa ja huvittelua. Sitä kautta saahaa viittomakieliset nuoret koottuu yhteen." (Lotta)

”Se häiritsee toimintaa, ku täytyy maksaa jäsenmaksu sekä nuorten kerholle ja kuurojen yhdistykselle, se on liian kallista joillekin.” (Tuuli)

Haastateltavat korostivat sellaisen nuorten kerhojen ohjelman, johon nuoret osallistuvat, tukevan parhaalla mahdollisella tavalla nuoria kuuroja. Nuorten kerhot ovat nuorille turvallinen paikka, jossa voidaan tavata sekä vanhoja tuttuja että uusia ihmisiä. Nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta korostaa ikä, ja omanikäisten kanssa on helpompi tulla toimeen. Nuorten kerhojen ehkä tärkeimpänä tehtävänä on haastateltavien käsitysten mukaan toimia erilaisten nuorten kokoavana voimana yhteisen ohjelman kautta. Eri kaveripiireissä liikkuvat nuoret pääsevät kontaktiin toistensa kanssa näiden tapahtumien myötä ja samalla toiminta ehkäisee nuorten syrjäytymistä.

”No ne tarjoo enemmän ohjelmaa ja palvelua (nuorten kerho)...kuurojen yhdistys taas ei tarjoo mitää.. Kuurojen yhdistyksellä oo mitää annettavaa mulle.” (Viivi)

”Ainakin se merkitys, että heidän viittomakielinen identiteetti vahvistuu. Tarkoitus on, että ihmiset tapailisivat toisiaan, ku (kaupungissa) ihmiset ovat todella hajaantuneet erilaisiin omiin kaveriporukoihin.” (Jonna)

”Kaikkien äidinkieli on sama...kaikki ovat samanikäisiä...ne pääsee seurustelemaan toistensa kanssa.. Ettei ois vaan...yksin.” (Viivi)

Nuorten kerhoilla on käsitysten mukaan myös vertaistuellinen merkitys nuorille, sillä niiden kautta monet potentiaaliset uudet jäsenet, kuten implantoidut ja huonokuuloiset, voivat tutustua turvallisella tavalla kuurojen yhteisöön. Ilman nuorten kerhoa monet hauskat kokemukset jäisivät kokematta ja sosiaalinen elämä kokisi kolauksia.

”Sosiaalinen elämä kääntyisi selkeesti alamäkeen.” (Pasi)

”Varmaa ois tylsää...nii tylsää...todellā tylsää. Koska ku mietin, nii esimerkiks sitä piisitapahtumaa ei ois ollu lainkaan. Sellasii hauskoii muistoi ei jäis lainkaan. Ne muistot koostuis vaan pienten porukoiden tapahtumista.” (Viivi)

”Toisaalta ei pelkästää viittomakielisiä, vaan myös huonokuulosii ja implantoitui, jotka ei viel oo välttämättä löytäny identiteettiään.-- jos ne haluaa jotai viittomakieleen liittyvää nii missä se ensiaskel tapahtuu...Jos ei tunne ketää. Jos tuntee edes yhden viittomakielisen, jonka kautta voi tulla nuortenkerhon tapahtumiin. Sitä kautta voi tutustua yhteisöön.” (Lotta)

Nuorten kerhon toiminta keskittyy vahvasti nuorten keskinäiseen kollektiiviseen kanssakäymiseen erilaisissa tapahtumissa. Viikolla nuorten kerhot järjestävät harvoin ohjelmaa ja pääpaino on viikonlopuissa erilaisten peli-iltojen, aktiviteettien ja juhlien muodossa. Haastateltavien käsitysten mukaan alkoholi kulkee näissä juhlissa hyvin

vahvasti mukana, sillä juhlat ja alkoholi takaavat laajemman osallistumisen nuorten osalta. Alkoholittomiakin tapahtumia järjestetään, kuten tiedottamista ja erilaisia tietoisuuksia, mutta näihin osallistutaan huonosti. Teemoja yhdistelemällä yritetään saada aikaiseksi se, että kaikki voisivat osallistua ja ettei alkoholi olisi niin tärkeässä roolissa.

”Nuoret kokoontuu vaan juhlien ympärille. Jos järjestetään vaan joku esitelmäilta, nii paikalle tulee pelkästään 20 ihmistä--. Jos taas juhlat, nii paikalla 60-70-80 ihmistä.-- Nyt me kuitenkin yritetään...enemmän järjestää joku mielenkiintoinen esitelmä...Sit tän esitelmän jälkee ois illanvietto..yritetään niiku yhdistää kaksi asiaa yhteen.” (Viivi)

”Silti oon sitä mieltä, että ois hyvä järkätä alkoholittomiaki tapahtumia. Joskus vois järkätä jonku tapahtuman vaikka päiväsaikaan, sillo ei tarvi juoda. Mut onha nuortenkerho ollu mukana järkkäämäs talvipäiviä, johon ei alkoholi kuulu mukaan lainkaan.” (Lotta)

Nuorten kuurojen mukaan ohjelmaa pitää tietyllä tavoin mitoittaa ja ajoittaa järjestettäväksi sopivin välein. Jatkuva nuorten huomioiminen ja ohjelman järjestäminen heille ei ole välttämättä oikea ratkaisu, sillä liiallista ähkyä tulee välttää kyllästymisen muodossa.

”Eiköhän yks syy oo se, että nuoret voi vaihtaa kiinnostuksen kohteita tarjonnan mukaan. Jos jokin asia ei enää kiinnosta, vaihdetaan kiinnostavampaan., kun johonkin asiaan on ensin kyllästytty.” (Olli)

”Olishan se huippua jos ois joka viikko jotain, mut se riippuu nuorista itsestään hyvin paljo. Sit pitäis miettiä millä teemalla tapahtumii järjestetään...nääh pitää olla etukäteen hyvin mietittynä. Ku ei se oo helppoo keksii tuosta vaa teemaa, minkä ympärille nuoret kokoontuu.” (Viivi)

Ne haastateltavat, jotka ovat ainoastaan osallistuneet nuorten kerhojen toimintaan, eivät nähneet nuorten kerhon toiminnan kuuluvan osaksi yhdistyksen toimintaa. Sen sijaan aktiivisesti nuorten kerhon toiminnassa mukana olevat käsittivät kerhon kuuluvan osaksi kuurojen yhdistystä. Käsityksissä nousi selkeästi esiin, etteivät nuorten kerhot tee yhdistyksen kaltaista vaikuttamistyötä. Nuorten kerhojen vaikuttamistyön puute vaikuttaa käsityksiin negatiivisesti, eikä toimintaa ei koeta kovinkaan virallisena. Tästä huolimatta nuorten kerho tarjoavat toiminnallaan nuorille eväitä tulevaisuutta ajatellen. Komonen ja Miettinen (2009, 154) huomauttavat, että nuoret oppivat aktiivisiksi kansalaisiksi yhä enemmän ei-muodollisissa ympäristöissä, kuten vertaisryhmissä, joissa nuoret saavat olla tekemisissä keskenään. Haastateltavien mukaan nuorten kerholla onkin erittäin merkittävä tehtävä nuorten kuurojen kokoavana toimijana ja vertaistuellisena tekijänä.

Käsityksissä ilmeni, että nuoret toimivat ikään kuin laumojen tavoin. Yhden kaverin tai tuttavän osallistuessa nuorten kerhon ohjelmaan on sinne itsekin aina helpompi lähteä mukaan. Suuremmat massat kokoontuvat yhteen erilaisissa juhlissa, joissa alkoholi kulkee mukana. Tätä ei pidetty aina hyvänä asiana, mutta useiden nuorten elämään alkoholi kuuluu joka tapauksessa. Kaiken kaikkiaan nuorten kerho toimii hyvin samankaltaisena kollektiivisena toimijana kuin kuurojen yhdistykset, kohderyhmänä ovat vain nuoret. Sosiaalinen kanssakäyminen muiden nuorten kanssa ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat tärkeimmät teemat.

5.2 Yhdistyksen uhat ja mahdollisuudet

Esitän tässä luvussa käsitykset yhdistyksien uhista ja mahdollisuuksista. Uhat ja mahdollisuudet koostuvat kolmesta osiosta, jotka on esitetty aiemmin kuvauskategoriassa 2 (KUVIO 3).

5.2.1 Käsitykset kuurojen yhdistyksen jäsenyydestä

Tässä luvussa käsitellään haastateltavien käsityksiä kuurojen yhdistysten jäsenyydestä. Jäsenyydellä voidaan tarkoittaa yhdistyksien aktiivi- tai passiivijäsenyyttä. Jäsenyyttä tarkastellaan myös siinä kontekstissa, miten nuoria heidän käsityksensä mukaan kohdellaan yhdistyksien jäseninä, ja millä tavoin jäsenyys yhdistyksissä on nuorten käsityksien mukaan muuttunut. Taulukosta (ks. taulukko 6) löytyvät nuorten muodostamat käsitykset jäsenyydestä. Jokaisesta käsityksestä on myös jokin haastateltavien keskuudesta nostettu esimerkkilausehdus.

Taulukko 6. Jäsenyys kuurojen yhdistyksessä

Käsitykset	Esimerkkilausehdus:
Jäsenyys	<i>"No nykysin mä en enää nii aktiivisesti käy yhdistyksessä"</i>
Asiakkuus yhdistyksessä	<i>"Kuurojen yhdistys järjestää vaan aina talvipäivät...mitäs muuta...vaan talvipäivät."</i>
Kohti kuurojen yhdistystä	<i>"Luulen, että joko kavereiden tai koulun kautta, jompikumpi."</i>
Valikoiva yhdistys	<i>"Esimerkiks ku tulin tänne (kaupunki), nii ei se vastaanotto ensimmäisil kerroil tuntunu samalla tavalla lämpimälti."</i>

Haastateltavat olivat saaneet ensimmäiset kokemukset kuurojen yhdistyksistä jo kouluikäisinä eli suhteellisen varhain. Itse nuoret eivät sentään yhdistyksille omin jaloin menneet, vaan koulut, omat vanhemmat ja kaverit ovat toimineet yhdistykseen tutustuttajina. Integraation myötä kuurojen lasten määrä on vähentynyt kuurojen kouluissa, joten heidän saamisensa yhdistykselle on entistä vaikeampaa. Monille nuorille kuuroille kuurojen yhdistykset jäivätkin vieraaksi tai jopa tuntemattomaksi. Nuorten käsityksien mukaan kavereiden ja nuorten kerhon rooli yhdistykseen tutustuttajana on entistä tärkeämpi.

”Muistan, että äiti vei mut yhdistykselle. Siellä oli silloin joku KLV:n iltaohjelma tai jokin tempaus yhdistyksen tiloissa.” (Jonna)

”Jos ekaa kertaa menee yhdistykselle, varmasti tuntuu oudolta eikä asiat kiinnosta. Se vaatii useita käyntejä ja tutustumista, mutta varmasti on hieman vieras olo alussa. Yleensä kavereiden kannustamana sinne uskaltaa mennä, siten se toimii.” (Olli)

”Luulen, että nuorten kerhon kautta on helpompi liittyä yhdistykseen.” (Tuuli)

Haastateltavista kaikki olivat jonkin kuurojen yhdistyksen tai kuurojen urheiluseuran jäsenenä, osa haastateltavista oli jopa usean yhdistyksen jäsenenä. Yhdistyksen jäsenyys on kuitenkin osallistumisen kannalta passiivista, eli jäsenmaksut maksetaan, mutta toimintaan ei tulla mukaan aktiivisesti. Käsityksissä nousi esiin turhautuneisuus yhdistysväen keskuudessa vallitsevaan keskusteluun, jonka mukaan yhdistykseltä puuttuisi vain nuoret. Lotan mukaan sieltä puuttuu myös muitakin jäseniä.

”Huh, mä oon jo vähä pihalla laskuista siitä, monenko yhdistyksen ja urheiluseuran jäsen oon.” (Lotta)

”Pitää ottaa huomioon seki, että ylipäättänsä yhdistysaktiivisuus on Suomessa laantumaan päin, eikä tää koske pelkästään kuuroja. --monissa keskusteluissa nousee esiin se, ettei nuoret oo enää aktiivisia yhdistystä kohtaan. Mulla tulee sellanen fiilis usein et...siis oikeesti...eihän nuoret oo ees ainoa ikäryhmä mikä yhdistyksiltä puuttuvat. Sieltä puuttuu myös työssäkäyvät” (Lotta)

Yhdistyksien jäsenyys nousi käsityksissä esiin asiakkuutena, eli jäsenyydeltä halutaan jotain konkreettista hyötyä itselle, eikä jäsenmaksuja haluta maksaa maksamisen ilosta. Yhdistyksille on haaste, millä tavoin voidaan järjestää kaikkia miellyttävää ohjelmaa. Jos ihmiset eivät ole tyytyväisiä, uhkaa yhdistyksiä jäsenten katoaminen.

”Mitä annettavaa yhdistyksellä on? Esimerkiks oon ite nuori ja kuurojen yhdistyksen jäsen...tähän mennessä yhdistys ei oo tarjonnut minkäänlaisia etuja mulle...nii ei tosiaan koskaan...Kuulemma nykysin monet uhkailee erota yhdistyksestä...ku ne ei oo saanu mitää etuja...saa nähä miten jatkossa.” (Viivi)

”Yleensä yhdistyksessä on keskiviikko-illat, ei siellä paljoa tarjota. Ei paljoa tarjoa ohjelmaa. Tarjontaa löytyy kyllä kahviomyynnin kautta, siellä tarjotaan jotain. Yleensä ne erityiset teemat, joita tarjotaan liittyy mielenkiintoisiin luentoihin. Joskus on taas näitä tuotemyyjiä, jotka ei mua yleensä kiinnosta lainkaan.” (Olli)

Kodinomaisuus ja yhtenäisyys ovat olleet yhdistyksien voimavaroja aina. Yhdistysten jäsenten kannattaa kiinnittää huomiota siihen, millä tavoin uudet ihmiset otetaan vastaan. Yhdistyksien kannalta ongelmaksi nuorten käsityksissä nousi se, etteivät kaikki uudet ihmiset ole tervetulleita yhdistykselle. Erään käsityksen mukaan viittomakieli ja sen käyttö pitäisi nostaa tärkeämmäksi yhdistyksillä kuin itse kuurous. Jos ihmiset eivät viihdy yhdistyksissä tai muiden jäsenten asenteiden ollessa kielteisiä, uusien ihmisten rekrytointi vaikeutuu. Pidemmän päälle näistä lieveilmiöistä seuraa yhdistyksille ongelmia jatkossa.

”Joskus musta tuntuu, ettei yhdistyksen ulkopuoliset oo aina tervetulleita yhdistykselle. Tietty joskus on ihan ok tulla. Joskus on sellanen tilaisuus, et se tuntuu taas vähän häiritsevältä jos joku ulkopuolinen tulee väkisin. Yhdistys on kuiteski omalla tavalla yksityinen tila. Ei kukaa käppäile väkisin sun kotiin ja tule vierailulle, se on vähä sama asia. En ny tarkota, että ne pitäs häätääkään. Tää on vähä sellast nuorallatanssii juttuu..” (Lotta)

”Tän homman pitäs olla avoimempaa, ei sais rajottuu nii et kuurot on vaa tervetulleita. Huonokuulokset ja implantoidut on tervetulleita, keskiössä on viittomakieli. Positiivisuutta pitää lisätä, jotta nekin halua oppii viittomakieltä.” (Jonna)

Jonna esitti omakohtaisen käsityksensä kuurojen yhdistyksen sisällä leijuvasta tietynlaisesta hierarkiasta, jonka mukaan tietyn taustan omaavat ihmiset ovat automaattisesti paremmassa asemassa kuin muut.

”Tuntuu et ne korostaa paljon pelkää niitä, joilla on kuuro perhe entuudestaan. Itselläni ku on kuuleva perhe. Jos meen käymää yhdistyksessä, nii ne sanoo mua kuulevaksi. Oon niiku häh ja tää tuntuu todella turhautavalta. -- johtuuko se sit siitä että mä viiton huonosti vai. --Se on todella ärsyttävää, ku kuuroja on silti enemmistö. Pitäs vaan muuttaa noita asenteita.” (Jonna)

Yhdistykset pystyvät toiminnallaan ja ohjelmallaan vaikuttamaan siihen, millaisia ihmisiä yhdistyksissä käy. Nuorten käsityksissä nousi esiin, etteivät yhdistykset välttämättä huomioi kaikkia riittävästi, kun toiminta sekä ohjelma keskittyvät vain tietyille ihmisille. Samalla tämä erkaannuttaa muut jäsenet yhdistyksiltä, kun heille ei tarjota mitään. Toinen ongelma liittyy erilaisiin kerhoihin ja niiden toimintaan. Nuoret ovat hyvinkin tietoisia nuorten kerhojen toiminnasta, mutta kaikkien muiden kerhojen toiminta on jäänyt haastateltaville epäselväksi.

”Tiiän kyl, että yhdistyksellä on eri kerhoja, mutta... en tiä millä tavalla näihin kerhoihin pääsee mukaan.” (Jonna)

”Miettis myös muita jäseniä, eikä vaan niitä vanhoja samoja juttuja. -- Meitä on paljon muitaki jäseniä, jotka haluais aktiviteetteja. Pitäs siis tarjota näille jotain. Pitäs olla kivoja teemailtoja näille.” (Viivi)

Haastateltavista jokainen oli mennyt yhdistykselle ensi kertaa joko perheen, kavereiden tai koulun kautta. Tulevaisuudessa tämä näyttäisi suuntautuvan siihen, että yhä enemmän yhdistykselle tullaan kavereiden kautta. Yhteistyötä yhdistyksen ja koulun kanssa kannattaisi parantaa, ainakin yhdistyksen näkökulmasta. Haastateltavat nuoret olivat monin paikoin passiivisia yhdistysjäseniä, sillä he eivät osallistuneet yhdistysten toimintaan aktiivisesti.

Tätä passiivisuutta selittää osittain se, että haastateltavien kuvauksissa kävi ilmi useaan otteeseen, ettei heitä ole huomioitu riittävästi ohjelmatarjonnan kannalta. Järjestetyn ohjelman koettiin suuntautuvan vain tietyille ihmisille, ja tämä on yhdistyksien ongelma. Kun yhdistykset tarjoavat vain tietynlaista ohjelmaa, käyvät siellä vain samat ihmiset kuin aiemminkin. Tämä toimintatapa on tietyllä tapaa turvallinen, sillä se palvelee aktiivisesti paikalla käyviä jäseniä. Nuorten käsitysten perusteella kuurojen yhdistykset pystyvät toiminnallaan vaikuttamaan siihen, keitä yhdistyksissä käy.

Nuoret haluavat jäsenyydelleen yhä enemmän konkreettista vastinetta, eli elämyksiä ja itselle mielenkiintoisia palveluja. Samojen ongelmien kanssa yhdistysmaailmassa painitaan muuallakin. Harju (2003, 157) mainitseekin ihmisten käyttävän nykyisin paljon enemmän voimavarojaan identiteettityöhön, elämyksiin ja viihteeseen, koska perustarpeiden tyydyttämiseen ei tarvitse kiinnittää samanlaista huomiota kuin aikaisemmin. Perinteinen yhdistystoiminnan malli ei siis vastaa nuorten omia odotuksia ja toiveita. Yhdistyksen vahvuutena voidaan taas pitää kuurojen yhteisön yhteisöllisyyttä, mutta tämä saattaa omalta osaltaan aiheuttaa ongelmia. Nuorten käsitysten perusteella uusien ihmisten on entistä vaikeampi tulla yhdistykselle siellä vallitsevien hierarkioiden, asenteiden ja arvojen takia. Tämä luo uhan tulevaisuutta ajatellen, sillä yhdistykset sulkevat omilla valinnoillaan uusien potentiaalisten jäsenien edestä ovet heti alkuunsa. Se on sääli, sillä kuurojen yhdistyksillä on valtava resurssi olla se toimija, joka tutustuttaisi uudet ihmiset kuurojen yhteisön jäseniksi.

5.2.2 Käsitukset yhdistyksestä kulttuurin, kielen ja identiteetin vaalijana ja välittäjänä

Tässä luvussa käsitellään nuorten käsityksiä yhdistyksestä kulttuurin, kielen ja identiteetin vaalijana sekä välittäjänä. Haastateltavien nuorten käsitysten mukaan tämä on eräs yhdistyksien tärkeimpiä tehtäviä. Kielen, kulttuurin ja identiteetin vaaliminen sekä välittäminen eivät ole toimintana välttämättä näkyvää ja tietoista yhdistyksien arjessa, mutta sitä tapahtuu jatkuvasti. Luvusta löytyy taulukko (ks. taulukko 7), josta löytyvät haastateltavien muodostamat käsitykset ja esimerkkilausehdus jokaisesta käsityksestä.

Taulukko 7. Yhdistys kielen, kulttuurin ja identiteetin vaalija ja välittäjä

Käsitukset	Esimerkkilausehdus:
Tiedon välittyminen sukupolvelta toiselle	<i>"Nyt taas....oon ite toiminnassa mukana. Tavallaa jatkan sitä perintöä mitä muistan lapsuuteni perusteel"</i>
Tietoisuus itsestä	<i>"...aloin käydä erilaisissa viittomakielisissä tapahtumis. Nää tapahtumat anto mulle voimaantumisen tunteen."</i>
Voimavara	<i>"...se ku ihmiset tuntee kaikki toisensa...sitä on kauhee vaikee selittää yhteisön ulkopuolisille."</i>

Nuorten käsitysten mukaan kuurojen yhdistykset ovat yhä edelleen merkittävä yhteisön, kulttuurin, kielen ja identiteetin välittäjä tuleville sukupolville. Eri sukupolvet kohtaavat toisensa ja hiljainen tieto siirtyy sukupolvelta toiselle yhdistyksien seinien sisällä. Kaikkien haastateltavien mielestä juuri vanhemmilla ihmisillä on sellaista tietoa kuurona elämisestä yhteiskunnassa, jota voidaan käyttää hyödyksi. Ainoastaan kuuro henkilö itse tietää, millaista on elää kuurona ihmisenä kuulevan yhteiskunnan ympäröimänä, joten vanhemmilta ihmisiltä opitaan erilaisia tapoja ja keinoja, jotka helpottavat yhteiskunnassa selviämisessä.

"Kuurojen yhdistyksen tarkoituksena on taata kuurojen pysyvyys. Kuurojen kulttuurin, viittomakielen pysyvyys ja sen jatkaminen seuraaville sukupolville." (Jonna)

"Kyllä olen, esimerkiksi juuri historia. He ovat kertoneet paljon sellaisia asioita, mitä en ole entuudestaan tietänyt. Olen kuullut paljon mielenkiintoisia asioita siitä, miten asiat ovat aiemmin olleet. Nyt kun elämme tavallaan uudessa ajassa, niin on todella mukavaa kun vanhukset kertovat menneisyydestä." (Tuuli)

”Aina sitä kuulee kuuroihin ihmisiin liittyviä erityisiä tarinoita tai historiaan liittyviä asioita. Erilaisia tarinoita juu...Ja sit tietty oppinu arvostamaan vanhempia ihmisiä. Aikoinaan ku ei oo ollu semmosia asioita mitkä tänä päivänä ovat itsestänselvyyys, kuten tulkkipalvelut. Kuitenki nää ihmiset pärjäs jo sillo hyvin. Niillä oli hyvä ittetunto ja pystyivät näyttämään valtaväestölle, että pärjäävät hyvin. Sillä tavalla oppinu arvostamaan ja tuntemaan enemmän kuurojen historiaa.” (Lotta)

Yhdistyksistä ei haluta luopua, sillä niillä on yhä edelleen periaatteellinen ja merkittävä merkitys kuurojen yhteisölle. Yhdistys käsitetään nuorten keskuudessa voimavaraksi, jossa yhteisöllisyys, samankaltaiset kokemukset ja toistensa ymmärtäminen ovat ne peruspilarit, joiden ympärille toiminta rakentuu. Tätä on vaikea kuurojen yhdistysten ulkopuolisten ymmärtää. Tämä voimavara kumpuaa niistä perimmäisistä syistä, jotka erottavat kuurot muusta väestöstä – kielestä, kulttuurista ja identiteetistä. Kuurojen yhteisön perinteiden jatkaminen tuleville sukupolville omalta osalta tavalla tai toisella koetaan tärkeäksi tehtäväksi.

”--Yhdistys antaa myös paljon kulttuurillista tietoa, jota mä voin jakaa sitten tulevaisuudessa eteenpäin tuleville sukupolville. Tietynlainen perinne pysyy yhdistysten kautta samana tulevaisuudessakin.” (Olli)

”Sitä ei voi selittää yhteisön ulkopuolisille. Sitä on kauhee vaikee selittää. Ne jotka on kokenut sen nii ymmärtää myös sen. Se on ikään ku pieni perhe, tai oikeastaan siis iso perhe, jossa kaikki tuntee toisensa. Yhdistyksessä monet tuntee olonsa turvalliseks.” (Lotta)

”Mun mielestä kuurojen yhdistys on todella tärkeä juttu. Mä en haluis menettää sitä.” (Jonna)

Toisenlaisten käsitysten mukaan yhdistysten merkitys itselle on hiipumaan päin, eikä sen tunnearvo ole samanlainen, mitä se on joskus ollut. Ihmisten suhtautuminen yhdistyksiin vaihtelee elämänpolun varrella. Kuurojen yhdistyksien tärkeys ymmärretään, mutta haastateltavien nuorien mukaan kuurojen yhdistykset eivät ole enää heille toisia koteja. Mikään ei tosin estä itselle tärkeän asian muuttumisesta vähemmän tärkeäksi ja myöhemmin taas tärkeäksi.

”Ei se yhdistys tänä päivänä oo tunne-arvoltaan nii tärkeä. Kyl se aiemmin oli mulle sellanen paikka. --Sellainen kotoisa, toinen koti, niissä oli aina miellyttävä käydä. Ei se enää oo sellanen.” (Viivi)

Yhdistyksien merkitys kielen, kulttuurin ja identiteetin vaalijana ei ole muuttunut, mutta se toimii haastateltavien käsitysten mukaan vaalimisen lisäksi myös välittäjänä. Pyykkösen (2007, 81) mukaan maahanmuuttajayhdistykset toimivat vahvistavana ryhmän kiinteyttäjänä kulttuuriperinteiden ja identiteetin saralla, mutta näiden lisäksi

yhdistykset toimivat myös yksilöiden välisinä tuki- ja apuverkostoina. Kuurojen yhdistykset toimivat samalla tavalla. Kuurojen yhdistyksiltä saadaan muilta kuuroilta ihmisiltä tietoja ja taitoja, jotka auttavat elämässä eteenpäin. Yhdistys toimii turvallisena ympäristönä monien kuurojen minäkuvan rakentamisessa, sillä perinteet, tavat ja yhteisöllisyys kulkevat yhdistyksien mukana yhä edelleen. Kaikkien kuurojen tietoisuus itsestä ei välttämättä ole hyvä ja tällaisille ihmisille yhdistys onkin merkittävä paikka minäkuvan rakentajana, sillä oma identiteetti, kieli ja kulttuuri pääsevät kukoistamaan yhdistyksillä vertaistuen kautta.

”Kuurojen yhdistys palvelisi ikään kuin kanavana, josta kuurot löytäisivät erilaisia väyliä ja avaimia ratkaistakseen elämäänsä liittyviä asioita.” (Joel)

”On tärkeää, että kuurot myös ymmärtävät mikä tarkoitus sosiaalisella kanssakäymisellä toisten kanssa on. Siinä samalla voi matkustella ja löytää samaa harrastusta harrastavia ihmisiä. --Kuurojen kulttuuri ja viittomakieli on rikkaus.” (Joel)

”--oman kielen käyttö ja identiteetti, nii yhdistyksessä voi olla ku kotonaan. Pääsee viittomaan, jakamaan tietoa paikassa jossa on omia kavereita.” (Lotta)

Yhdistys pystyy siis olemaan eräänlainen rakennuspilari tiettyyn pisteeseen asti yksilön rakentaessa omaa minäkuvaansa, johon sisältyy tietoisuus omasta identiteetistä, kielestä ja kulttuurista. Haastateltavien käsityksissä nousi selkeästi ilmi, että tarpeet tulevat kuitenkin tyydytettyä jossain vaiheessa, eikä yhdistyksen merkitystä välittäjänä koeta itselle enää siinä vaiheessa tarpeelliseksi. Tämä johtaa luonnollisesti siihen, että lähdetään kokeilemaan omien siipien kantavuutta muualla.

”Kyllä, esimerkiksi kouluikäisenä sain paljon tietoa kuurojen yhdistykseltä kulttuuriin liittyviä asioista. Kuulin kuurojen elämäkokemuksista heidän omasta elämästään. Nykyisin kuitenkin tiedän jo nämä asiat ja tiedän lähes kaiken.” (Leevi)

”Pienempänä kävin erittäin usein vanhempieni kanssa. Siinä vaiheessa kun itsenäistyin ja sain päättää ite asioistani, en käyny enää yhdistyksessä usein. Suurin syy tähän oli se, etten kokenut saavani yhdistykseltä enää yhtään mitään. --Aloinkin keskittyä mulle itelle hyödyllisiin asioihin yhdistyksen ulkopuolella, ja tapailin muita ihmisiä.” (Joel)

”Esimerkiksi mun elämäntilanteeni on sellainen, kun opiskelen viittomakielisessä ympäristössä, nii viittomakielistä virikkeitä riittää joka päivä. Se taas tarkoittaa sitä, ettei mun tarvi ikään ku virikkeen viittomakielisen virikkeen perässä yhdistykselle mennä.” (Lotta)

Tietoisuus itsestä ja omista oikeuksista on tärkeää nuorten kohdalla, kun puhutaan heidän pärjäämisestään yhteiskunnassa. Minäkuvan rakentaminen alkaa jo pienestä pitäen, jolloin rakennetaan ensimmäiset ystävyysuhteet kuurojen kouluissa, joissa

pääsee olemaan muiden kuurojen kanssa. Yhdistykset eivät siis ole ainoita välittäjiä kuurojen minäkuvan rakentamisessa, sillä jo ystävyys-suhteiden luomisprosessi yhdistyksien ulkopuolella tukee oman identiteetin ja kielen vahvistumista. Kuurojen ihmisten väliset ystävyys-suhteet koetaan nuoruusiälläkin pääosin itselle läheisimmiksi samaistumisen vuoksi. Luukkainen (2007, 196) vahvistaa tätä näkemystä, sillä hänen mukaansa kuuroja yhdistää kokemus kuurona olemisesta, eikä tätä voida jakaa kuulevien kanssa. Olli kuvasi omia ystävyys-suhteitaan näin:

Olli: Näin se elämä on vain mennyt. Kun kaikki lapsuudenkaverit ovat kuuroja. Sitä on aina tullut oltua kuurojen kanssa. Kuulevat...en oikeastaan tiedä syytä siihen, miksen ole kuulevien kanssa.

Haastattelija: *Mikä voi olla syytä siihen, että olet yhteydessä enemmän kuuroihin kuin kuuleviin?*

Olli: Identiteetti on varmasti yksi sellainen asia. Kun molemmat ovat kuuroja, ymmärrämme toisiamme paremmin. Kuulevien identiteetti on erilainen, eivätkä he pysty ymmärtämään mua samalla tavalla.

Haastattelija: *Entäs kieliasiat?*

Olli: Niin tietysti, viittomakieli. Kuurojen kanssa tulee viitottua. Joskus keskustelen kyllä viittomakieltä taitavien kuulevien kanssa. Mun kuulevat kaverit eivät kuitenkaa osaa viittomakieltä.

Haastattelija: *Jos taas ajatellaan, että kuuleva joka viittoo ja kuuro joka viittoo, onko se sama asia lopulta?*

Olli: On se eri asia joo.

Haastattelija: *Miksi se on eri asia?*

Olli: Identiteetti on erilainen loppujen lopuksi.

Yhdistykset ovat vuosisadan ajan olleet paikka, jossa on saanut käyttää vapaasti viittomakieltä esimerkiksi oralismin aikana (ks. Wallvik 2000). Näissä sosiaalisissa keskuksissa on syntynyt tarve saada kuurojen oma ääni kuuluviin ja sitä kautta saada parempi yhteiskunnallinen asema. Esimerkiksi tulkkipalvelujen kehittyminen on mahdollistanut kuurojen osallistumisen yhteiskuntaan eri tavoin. Paradoksaalista kylläkin, kun kuurojen oikeuksien ajamisen seurauksena kuurojen yhteiskunnallinen asema on parantunut, niin sen seurauksena yhdistysten merkitys on vähentynyt. Haastateltavien nuorten käsityksissä tietoisuus itsestä ja mahdollisuuksista muualla nousivat merkittävällä tavalla esiin. Omia unelmia ja tavoitteita uskalletaan lähteä toteuttamaan entistä rohkeammin.

”Syynä voi olla se, ku nykyisin on yhteiskunnassa meidän oikeudet jo paljon paremmat. Sillon meillä ei niitä oikeuksia ollut. Eli oli tavallaa pakko mennä yhdistykselle, kun se oli

ainoo paikka. Siellä sit sai purkaa omia asioita. Nyt on paljon vapaammin valittavissa ne asiat, mitä ite haluaa tehdä.” (Jonna)

”Oon keskittynyt enemmän itseeni ja omiin tavoitteisiin. Yritän enemmän kääntyä kuulevien maailmaan, koska mä tiän mitä viittomakieli merkitsee mulle. Tiän kuka oon.. Oon aina liikkunut kuulevien ja kuurojen välillä. Enemmän alan kääntyä kuulevien maailmaan, koska mahdollisuudet prosentein katsottuna on siellä paremmat. On se tietenkin vaikeaa, silti voin tavoitella näitä asioita yksin... Jos kuurojen maailma kehittyis, varmasti olisin kuurojen maailmassa enemmän ja kuulevien kanssa vähemmän. Kuurojen maailmasta on enemmän hyötyä sillo, nyt siitä ei oo hyötyä.” (Joel)

Käsityksissä korostui, että yhdistyksillä on suuri merkitys identiteetin, kulttuurin ja kielen vaalijana sekä välittäjänä. Haastateltavat nuoret olivat näistä ilmiöistä itse tietoisia, vaikka eivät välttämättä osallistu aktiivisesti yhdistyksien toimintaan. Monien haastateltavien identiteettiprosessissa yhdistykset ovat olleet jossain vaiheessa mukana, mutta jäänyt myöhemmin sivuun tai niiden merkitys on laantunut. Kuurojen yhdistyksillä on siis ollut erittäin tärkeä paikka identiteettiprosessin käynnistäjänä ja luoja jossain muodossa haastateltaville, mutta nykyisin tilanne on erilainen.

Viittomakielen asema ja oikeudet ovat parantuneet yhteiskunnassa huomattavasti, minkä seurauksena yksilöiden mahdollisuudet ovat laajemmat. Tämä on tuonut muutoksia myös identiteettiprosessiin, sillä sitä tuotetaan yhä enemmän muualla, esimerkiksi omien kuuroista koostuvien ystäväpiirien kautta. Identiteettiprosessia ja käsitystä itsestä muodostetaan yhä enemmän omien ystäväpiirien kautta. Luukkainen (2007) vahvistaa tätä näkemystä toteamalla, että kuurot pääsevät kuurojen keskinäisessä vuorovaikutuksessa rakentamaan käsitystä kuuroudestaan, ja siitä mitä kuurous heille merkitsee. Käsitys itsestä on ymmärrys, jota kukaan ei voi opettaa toiselle, vaan ymmärrys itsestä täytyy rakentaa henkilökohtaisesti. (Luukkainen 2007, 196.) Kaikkien haastateltavien taustalta ilmeni vahva tietoisuus kuurouden identiteetistä, kuurojen kulttuurista ja viittomakielestä.

5.2.3 Käsitykset yhdistyksen tulevaisuudesta ja mahdollisista muutoksista

Tämä luku sisältää haastateltavien muodostamat käsitykset kuurojen yhdistysten tulevaisuudesta ja mahdollisista muutoksista. Tässä luvussa nousevat esiin etenkin haastateltavien huoli kuurojen yhdistyksien tulevaisuudesta. Nuorten käsityksissä käy ilmi sekin, miten kuurojen yhdistykset voisivat muuttaa toimintaansa ja sitä myöten tehdä asioita paremmin. Taulukosta (ks. taulukko 8) löytyvät käsitykset tiivistetysti ja esimerkkilausehdukset jokaisesta käsityksestä.

Taulukko 8. Yhdistyksen tulevaisuus ja mahdolliset muutokset

Käsitykset	Esimerkkilausahdus:
Kuurojen yhdistyksen tilat	<i>Onhan se yhdistys vanhannäköinen, jonka värimaailmaa vois muuttaa. Sisustusta muuttaisin kans nykyaikaisemmaks.</i>
Sosiaalinen media	<i>"Tuntuu..et nuoret ihmiset ainaki käyttää paljo enemmän sosiaalista mediaa, kuten facebookii, tiedottaessaan eri tapahtumist."</i>
Muutokset tulevaisuudessa	<i>Kuurojen yhdistys on hyvin perinteinen ja toimii perinteisen ajatusmallin mukaisesti.</i>
Toiveet yhdistykselle	<i>"Pääasiallisesti enemmän ohjelmaa ja toimintaa, kuin mitä nykyinen hiljaiselo tarjoaa."</i>
Yhteistyö yhdistysten voimavaraksi	<i>"--jos kerran vuodessa tai pari kertaa vuodessa kaikki yhdistykset tai muutama yhdistys järjestäis yhdes jonkun ison tapahtuman."</i>

Kuurojen yhdistysten tilat ovat usein yhdistyksien omistuksessa, ja niissä toiminta pääosin tapahtuu. Tilojen käyttö yhdistyksien omille kerhoille, kuten nuortenkerholle, on ilmaista, mikä on kerhotoiminnan kannalta erinomainen asia. Haastateltavien käsitysten mukaan tiloja pidetään sopivan kokoisina, ja yhdistykset sijaitsevat usein hyvien kulkuyhteyksien ja palvelujen ulottuvilla. Näitä ei siis pidetä ainakaan haitallisina seikkoina yhdistyksien toimintaan osallistumisen kannalta.

"Suurimmalle osalle kuuroista, niin vanhuksille kuin nuorille, kuurojen yhdistys on helpoin paikka. Palvelut on lähellä ja Bussiyhteydet tänne on hyvät. Sehän tarkoittaa sitä, että kuurojen yhdistyksessä järjestetään enemmän toimintaa." (Tuuli)

"Kyl me yhdistyksenki tiloja käytetään, ku saahaan ne ilmaseksi. Sillo ei tarvi maksaa vuokraa tilankäytöstä." (Jonna)

"Kun ihmisiä on vähän, niin ei sen tarvitse tuon suurempi olla. Jos olis enemmän ihmisiä, niin vois olla isommat tilat, ja nuorille jokin oma huone. Mutta turhaa, kun ihmisiä on vähän." (Aake)

Sen sijaan negatiivisina ilmiöinä koettiin yhdistyksien tilojen tuomat rajoitukset, jotka hankaloittavat nuorten kokoontumisia ja toiminnan järjestämistä yhdistyksissä. Useimmat tilat sijaitsevat muiden asuntojen läheisyydessä, joten naapurusto on luonnollisesti otettava huomioon. Yhdistyksien tilojen tiukat säännöt tuovat nuorille ylitsepääsemättömiä vaikeuksia, koska nuorten toiminnan ajankohta sijoittuu usein myöhäisiltoihin. Edellä mainittujen lisäksi yhdistyksien ovet ovat auki vain tiettyinä

aikoina, joten tilojen käyttö luo omat rajoitteensa nuorten keskinäiselle tapaamiselle yhdistyksessä.

”On jotkut valittaneet joo...Toisaalta ne tietää sen syyn, miks me ei sinne mennä. Ei meillä sinne mitää asiaa oo. Meille vaa annetaa rajoituksii. Nuortenkerho ei voi tehdä paljo, mitää ku kymmeneltä...yheksältä pitää lähtee varmuuden vuoks pois, sit kymmeneltä on varmasti hiljasuus...Nii, ei tää oo mistää kotosi.” (Viivi)

”-- on kans surkeeta ku yhdistyksen tiloilla on usein naapureita nii ei voi metelöidä ku ne valittaa. Ois parempi jos yhdistyksen tilat ois iha erikseen omassa paikassaan.” (Pasi)

”Jos sovitaan asiosita nopeesti...esim 5 minsan sisäl, et tavataan tunnin päästä yhdistyksessä, nii ei se oo mahdollista. Ei yhdistys oo joka päivä auki vuorokaudenaikaan katsomatta.” (Lotta)

Haastateltavien käsityksissä monien yhdistyksien tilat kaipaisivat pintaremonttia ja uutta sisustusta, nuoret kun kaipaavat yhdistyksissä itselleen mieluisaa tekemistä. Samalla yhdistyksien tiloihin voisi järjestää erilaisia aktiviteetteja pelien muodoissa. Näin ollen hyvällä tilasuunnittelulla otettaisiin nuoret paremmin huomioon.

”Varmasti tekisin jonkin huoneen vaa nuorten käyttöön, jossa olis biljardipöytä, siellä voisi pelata pelikonsolilla. Tietty oleskelutilojen täytyy olla yhteiset, josta löytyy videotykki. Nyt on vaan yks tila kaikille, olisi parempi hieman jakaa tiloja eri käyttötarkoituksiin.” (Aake)

”Tänä päivänä selkeästi tulee esiin tekniikan maailma. Nuoret haluais tehdä kuurojen yhdistyksen tiloista pirteämmän ympäristön erilaisii värejä käyttäen. Vanhemmat ihmiset ont taas eri mieltä ja ne haluaa pysyä samassa vanhassa.” (Olli)

Ohjelman ja toiminnan järjestäminen yhdistyksen omissa tiloissa on perusteltua jo kustannussyistä. Toiminnan järjestäminen ainoastaan yhdistyksien tiloissa kyllästyttää jäseniä pitemmän päälle, joten silloin tällöin kannattaa pohtia ohjelman viemistä yhdistyksen ulkopuolelle erilaisten retkien ja tutustumiskäyntien muodossa.

”Sit toivoisin kans...ei aina tarvis olla yhdistyksel vaan vois järjestää toimintaa ulkopuolella kans.” (Jonna)

”Ei sen todellakaan tarvitse mennä niin, että orjallisesti kaikki tapahtuu yhdistyksessä. Onko riskinä se, että toiminta leviää käsistä...Toisaalta yhdistyksen hyvä puoli on siinä, että sitä voidaan käyttää. Se on vähä joko tai...se on kuitenkin se kotipesä.” (Joel)

Muutoshalukkuus ei koske nuorten käsitysten mukaan ainoastaan yhdistyksien tiloja ja niiden käyttöä. Yhdistyksiltä toivotaan enemmän aktiviteetteja, joita olisivat erilaiset retket yhdistyksien ulkopuolelle. Yhdistysten pitäisikin kehittää uudenlaisia toimintamuotoja, joilla on tarttumapintaa myös 2000-luvun nuorten elämään (Komonen

ja Miettinen 2009, 154). Yhdistyksien toimintatapoihin ja ihmissuhteisiin halutaan tehdä myös muutoksia. Samojen ihmisten ollessa ohjaksissa kaikki pyörii aivan samalla tavalla kuin ennenkin, eikä muutoksia ole luvassa. Yhdistyksissä tietynlainen muutoshaluttomuus tulee vastaan enemmän tai vähemmän.

”Yhdistyksessä aika on pysähtynyt tänä päivänä. Se ei oo vaa menny eteenpäin. En tunne itteeni omaksi itsekseni siellä. Asiat pyörii niiden kesken, jotka tuntee toisensa.” (Jonna)

”Eräs hyvä esimerkki, jos järjestetään vaellusretki jonnekin. Tää voitais toteuttaa yhdessä samassa ryhmässä, mutta paikanpäällä olisi järkevämpää järjestää nuorille erikseen omaa ohjelmaa.” (Leevi)

”Vaikee sanoa, ku täällä on nuoria niin vähän ja vanhuksia paljon, joten muutoksia ei tapahdu ja asiat pyörii samalla vanhalla tavalla. Toiminta voisi hieman muuttua. Täällä on paljon eläkeläisiä, joten ei ne oo enää "meneviä". Vaikee sanoa millä tavoin muuttaa, nuorille voisi olla enemmän ohjelmaa. Toisaalta jos nuoret ei ite oo aktiivisia, niin toiminnan järjestäminen on turhaa.” (Aake)

Joidenkin yhdistyksien tulevaisuus näyttää jo tällä hetkellä synkältä ja vielä huonommalta näyttää, ellei muutoksia tehdä. Vaihtoehtoina muutoksille nähtiin muidenkin kuin kuurojen ottaminen aktiivisemmin yhdistyksille mukaan sekä yhdistystoiminnan muuttaminen pienimuotoisemmaksi kerhotoiminnaksi.

”Kyllä, ehattomasti. Pitäs saaha nuorii houkuteltuu enemmän mukaan. Pitäs muitaki edustajia saada mukaan, kuten kuurosokeita. Moninaisuus täytyy yhdistyksessä ottaa huomioon.” (Jonna)

”Jos yhdistyksen toiminta loppuu, yhdistys voitaisiin muuttaa kerhotoiminta tyyliseksi tai pieneksi yhdistykseksi, jolloin toiminta jatkuisi. Jos yhdistyksellä on omat tilat, pitää maksaa esimerkiksi vuokraa, tästä seuraa vaikeuksia...Kerhotoiminnassa voisi aina varata vuorokaudeksi jotkut sopivat tilat ja sitä myöten toimia.” (Leevi)

Nuorten puuttuessa yhdistykseltä juuri nyt on tietysti huolestuttava trendi. Toisaalta taas haastateltavat korostivat sitä, että mikään ei estä nuoria kuuroja osallistumasta mukaan toimintaan myöhemmällä iällä. Haastateltavien mukaan on varsin todennäköistä, että pienimmät yhdistykset sulkevat ovensa jossain vaiheessa, mutta kuurojen yhteisöllisyydelle tämä ei olisi turmioksi.

”Voi olla tietty, että vanhempana innostuu toiminnasta enemmän, niiku jostain naisten kerhosta.” (Viivi)

”Tässähän voi olla eräänlainen ikäkysymys, eli iän mukaan tulisivat (Mukaan yhdistykselle).” (Tuuli)

”En tiää onko se kuolemaksi, koska kuurot varmasti kokoontuvat yhteen jollain tapaa.” (Lotta)

Yhteistyössä eri yhdistysten kesken piilee käsitysten mukaan paljon käyttämätöntä potentiaalia yhdistystoiminnan saralla. Tätä yhteistyötä voidaan tehdä paikallisesti kuurojen yhdistyksen ja jäsenten kesken, kuurojen yhdistysten ja urheiluseurojen välillä tai jopa valtakunnallisesti eri yhdistysten tai nuorten kerhojen kesken. Aikaisemmin yhdistysten välillä järjestettiin erilaisia kulttuuritapahtumia, urheilukilpailuja sekä tietovisailuja, mutta tämänkaltainen yhteistyö on merkittävästi vähentynyt (Widberg-Palo 2008, 43). Yhteistyön kautta saataisiin lisää resursseja tapahtuman järjestämiseen, kun kustannukset jaetaan eri yhdistysten välillä. Osallistujamäärät kasvavat huomattavasti. Tämän lisäksi osallistujat pääsevät tapailemaan muiden yhdistysten ihmisiä, joita ei välttämättä ole entuudestaan tuntenut. Yhteistyötä ei kuitenkaan välttämättä tehdä, vaikka sen mahdollisuudet tunnustetaan.

”Mun mielestä pitäisi kyllä tehdä enemmän yhteistyötä, näin saataisiin enemmän resursseja käyttöön. Kuitenkaan tätä ei oo tapahtunut tai toteutunut.” (Leevi)

”Totta kai, jos yhteistyötä tehdään, silloin ihmisiä saapuu paikalle enemmän ja pääsee tutustumaan uusiin ihmisiin. Se on aina hauskeempaa.” (Aake)

”Ainaki taloudellises näkökulmas kustannukset vähenevät, eli tulee halvemmaks.” (Pasi)

Aina yhteistyö ei kuitenkaan suju, vaikka halua ja yritystä on. Yhdistysten ja yhdistysten alaisten kerhojen välinen kommunikointi ei aina ole vaivatonta ja siihen pitäisikin panostaa enemmän. Selkeät vastuuroolit helpottaisivat tekemistä kaikkien osapuolten kesken yhteistyössä. Haastateltavien mukaan huonot kokemukset yhteistyöstä haittaavat molempien osapuolten toimintaa tulevaisuudessa, eikä yhteistyöhön haluta ryhtyä uudelleen. Hyvässä yhteistyössä molemmat osapuolet ottavat toistensa tarpeet huomioon.

”Yhteydet ei oo kunnossa. Ne jotka on mukana nuorten kerhon toiminnassa ja sit yhdistyksen hallitus, nii näiden välillä ei yhteistyö suju aina hyvin.” (Jonna)

”Esimerkiks viime itsenäisyyspäivänä oli... sillee et me ajateltiin järjestää nuortenkerhon kanssa itsenäisyyspäivän juhlat. Kuurojen yhdistys kysy, että voitaisko järjestää yhteistyössä. Meille sopi hyvin. Se meni sitten nii, että yhdistys ite ryhtyi suunnittelemaan päivää ja teki kaiken, eikä kysyny meiltä mitään. Me oltiin sit vähä lannistuneita.” (Viivi)

Positiiviset kokemukset erilaisista yhteistyömuodoista ovat antaneet motivaatiota järjestää tulevaisuudessa vastaavanlaisia yhteisiä tapahtumia. Haastateltavat eivät nähneet yhteistyön esteenä muiden yhdistysten sijaintia, sillä nykyaikainen teknologia mahdollistaa vaivattoman yhteydenpidon yhdistysten välillä ja tapahtumien

suunnittelussa. Sosiaalinen media ja teknologia voivat toimia erinomaisina apuvälineinä yhdistyksille muutenkin kuin yhteistyön saralla. Nykynuoret kuuluvat Internet-sukupolveen, ja lähes jokaisella heistä on tili Facebookissa, Twitterissä tai Instagramissa. Tiedottaminen sosiaalisen median kautta tavoittaa ihmiset, ja sitä kautta myös tieto leviää entistä nopeammin, paremmin ja tehokkaammin.

”Kontaktiverkoston luominen on helppoo kaukana olevien yhdistysten välillä. Tätä kautta on helpompaa ideoida ja vaihtaa ajatuksia, eli on helpompi tehdä yhteistyötä.” (Jonna)

”Monet yhdistykset on jo liittynyt Facebookiin, nii yhdistykset tiedottaa tulevist tapahtumista siellä. Aiemmin samantapasena kanavana toimi tekstiteevee. Jos oon iha rehellinen nii en mä oo kattonu tekstiteeveetä viimeeseen viiteen tai kymmeneen vuoteen. Se on siinä mieles kätevä, et jos on jokin mua kiinnostava tapahtuma tiedossa, nii kynnys lähteä yhdistykselle on matalampi.” (Lotta)

”Nyt ku saan tietoo eri tapahtumista, nii saan sen sosiaalisen median kautta ensimmäisenä. Esimerkiks sähköpostin kautta ei tiedoteta enää nii paljoo.” (Jonna)

Kaikki yhdistykset eivät silti käytä Facebookia tai päivitä omia nettisivujaan, mikä on haastateltavien käsitysten mukaan huono asia, sillä tehokkaasti päivitettyjä koti- tai Facebookisivut pidetään tärkeinä nuorten kannalta. Kynnys lähteä kuurojen yhdistykselle madaltuu, kun tietää siellä käsiteltävän teeman hyvissä ajoin etukäteen.

”Ku katotaan mainontaa niin...se on lähes olematonta. Teeman mainonta uupuu kokonaan. Ainoastaan ne saa tietää, jotka käy yhdistyksessä ja kattoo ilmoitustaululta seuraavan viikon ohjelman. Ne, jotka ei yhdistyksessä käy, ei koskaa saa tietää mikä teema seuraaval kerral on.” (Viivi)

”Kotisivut on tärkeä, pitäs olla semmoset pirteet ja hyvät kotisivut. Se kannustais nuoria tulemaan paikalle.” (Pasi)

”Jos yhdistys ei pysy perässä eikä osaa ottaa sosiaalista mediaa oikeella tavalla käyttöön. Ne ei sillo ymmärrä, miten tehokas kanava sosiaalinen media on tiedottamisen kannalta.” (Lotta)

Haastateltavien toiveissa nousi useita eri asioita esille. Sosiaalinen media, etenkin Facebook, tarjoaa haastateltavien nuorten käsitysten mukaan useita erilaisia mahdollisuuksia yhdistyksille tulevaisuutta ajatellen. Tiedottaminen on helpompaa ja nopeampaa sekä yhteistyö muiden yhdistyksien kanssa on kätevämpää. Monet yhdistykset ovat liittyneet Facebookiin, mutta silti ne eivät ole välttämättä tavoittaneet kaikkia nuoria. Tämä on menetetty voimavara, sillä suurin osa nuorista käy lähes päivittäin Internetissä. Haastateltavien käsityksissä nousi esiin myös kyllästyminen yhdistyksiin, kun niiden vetovastuussa ovat aina samat ihmiset, ja asiat pyörivät aina

samalla tavalla. Jos nuoret vaativat ja haluavat muutoksia yhdistyksiltä, silloin heidän pitäisi itse aktiivisemmin liittyä mukaan yhdistyksien johtokuntiin. Tämä on yksi väylä, jonka kautta he voivat paremmin vaikuttaa yhdistyksien toimintaan.

Haastateltavien toiveissa oli yhdistysten tilojen muokkaamista ja nuorten huomioon ottaminen tiloja suunnitellessa. Erilaiset viihdykkeet, kuten pelikoneet ja muunlaiset pelit, kiinnostavat nuoria, näiden lisäksi ohjelman ja tapahtumien järjestämistä muuallakin kuin yhdistyksissä toivottiin. Haastateltavat nuoret totesivat siis, että yhdistyksen tiloissa on parantamisen varaa – mutta toisaalta toisivatko paremmat tilat nuorison pysyvästi yhdistykselle? Uutuudenviehätys karisee kuitenkin nopeasti. Näissä kaikissa toiveissa tulee vastaan myös yhdistyksien omat resurssit, sillä nykyisin lähes kaikkea joutuu maksamaan. Eräänä ratkaisuna onkin eri yhdistysten välinen yhteistyö, jonka kautta saadaan yhdistettyä resursseja ja voimavaroja. Yhteistyö jäsenten, kerhojen ja muiden kuurojen yhdistysten kanssa voikin avata täysin uudenlaisia ovia verrattuna nykyiseen perinteiseen yhdistysmuotoon.

6 Pohdinta

Tutkielmassani pohdittiin nuorten kuurojen käsityksiä kuurojen yhdistyksistä ja niiden toiminnasta. Tutkielma sisälsi kolme pääkysymystä. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkoitus oli selvittää, millaisia käsityksiä nuorilla kuuroilla on kuurojen yhdistyksistä ja yhdistystoiminnasta. Toinen tutkimuskysymys selvitti taas, millaiset tekijät vaikuttavat näiden käsitysten syntyyn. Kolmas tutkimuskysymys selvitti, millaista toimintaa nuoret toivovat yhdistyksiltä. Tarkastelen seuraavaksi tutkielman keskeisimpiä tuloksia sekä tutkielman luotettavuutta ja eettisyyttä, ja lopuksi pohdin mahdollisia jatkokysymyksiä.

6.1 Keskeisimmät tulokset

Tässä tutkimuksessa nuorten käsitykset kuurojen yhdistystä ja yhdistystoimintaa kohtaan olivat moniulotteisia. Käsitykset eivät jääneet ainoastaan yhdistystoiminnan tai luottamustehtävien tasolle, vaan yhdistyksien merkitys käsitettiin laajemminkin. Käsityksissä nousi selkeästi esiin sekin, miksi yhdistykset ovat tärkeitä paikkoja vanhemmille kuuroille mutta eivät ole enää niin tärkeitä paikkoja haastateltaville.

Nuoret käsittivät kuurojen yhdistykset etenkin kuurojen kanssakäymisen sosiaalisiksi keskuksiksi ja erilaisten tapahtumien sekä ohjelman järjestäjiksi. Kuurojen yhdistykset ovat edelleen haastateltavien mielestä kuuroille tärkeitä paikkoja, joista ei haluta luopua. Haastateltavat pitävät kuurojen yhdistyksiä edelleen kotipesinä, joista saadaan vertaistukea ja joissa voidaan olla tasavertaisia muiden kanssa. Tiedonsaanti yhdistyksiltä ei sen sijaan noussut haastateltavien käsityksissä merkittävään asemaan. Tämä on mielenkiintoista sen takia, että Kankaisen (2007, 110) tekemän tutkimuksen mukaan vastanneet pitivät tärkeimpänä syynä kuulua yhdistyksiin sen takia, että niistä saadaan tärkeää ja olennaista tietoa.

Tutkimustulosteni mukaan nuorten käsityksissä kuurojen yhdistykset ovat edelleen suomalaisen viittomakielen, kuurojen kulttuurin ja kuurojen identiteetin vaalijoita ja välittäjiä. Tätä pidetään myös kuurojen yhdistysten tärkeimpänä tehtävänä. Pyykkönen (2007) teki vastaavanlaisia huomioita tutkiessaan etniskulttuurisia yhdistyksiä. Yhtenä yhdistyksien tärkeimpänä tehtävänä pidetään kielen välittämistä tuleville sukupolville,

sillä kieli on tärkeä samaistumisen merkittäjä vieraskielisille, mutta se on samalla kertaa myös merkittävin ryhmää suomalaisista erottava tekijä. Omaan kulttuuriin liittyviä piirteitä ja arvoja halutaan suojella yhdistyksien kautta. (Pyykkönen 2007, 82–84.)

Samalla nuorten käsityksissä nousi esiin kuurojen yhdistysten eräänlainen tarpeettomuus omassa elämässä. Tutkielmani eräänä tarkoituksena oli selvittää, millaiset tekijät vaikuttavat kuurojen yhdistyksiä koskevien käsitysten syntyyn. Nämä tekijät löytyvät yhdistyksien ulkopuolelta, sillä käsityksissä heijasteli hyvin paljon ajatusmaailma siitä, mitä muualla on ja mitä yhdistyksillä ei ole. Siisiäinen ja Kankainen (2009) vahvistavat tätä näkemystä, sillä heidän mukaansa nuorten vapaa-aika lisääntyi merkittävästi 90-luvulla. Lisääntyneen vapaa-ajan nuoret käyttävät viihteeseen eli television katseluun, tietokoneella pelaamiseen ja Internetissä olemiseen. Internetistä on tullut merkittävä sosiaalisen kanssakäymisen muoto, eivätkä nuoret halua sitoutua yhdistyksiin pitkäaikaisesti. (Siisiäinen ja Kankainen 2009, 112–114.) Kuurojen yhdistykset ovat vuosikausia pysyneet samanlaisina sosiaalisina keskuksina, eivätkä ne ole muuttuneet siitä miksikään. Tarvetta muutoksille ei ole välttämättä ollut. Sosiaalisuutta tai vertaistukea ei nähdä riittävänä syynä osallistua yhdistyksen toimintaan, sillä niihin liittyvät tarpeet haastateltavat tyydyttävät omalla vapaa-ajallaan.

Widberg-Palon (2008) tutkimuksessa vanhemmat kuurot haastateltavat epäilivät nuorten vähäisen osallistumishalukkuuden kuurojen yhdistyksien toimintaan johtuvan valtion koulujen vähenemisestä. Heidän mukaansa nuoret pitäytyvät omissa oloissaan, eikä yhteistä tekemistä pidetä tärkeänä. (Widberg-Palo 2008, 54–55.) Tutkimustulokseni eivät tue näitä näkemyksiä, vaan syyt nuorten vähäiseen halukkuuteen osallistua yhdistyksien toimintaan löytyvät muualta. Tämänhetkinen yhteiskunta tarjoaa haastateltavien mukaan hyvin paljon muita mahdollisuuksia, joita yhdistykset eivät voi tarjota tai eivät tarjoa tällä hetkellä. Käsityksissä nousikin selkeästi esiin se, että yksilö tekee sitä, mikä häntä eniten kiinnostaa. Nuorten kuurojen käsityksissä kuurojen yhdistyksien toiminta ja ohjelma eivät pääosin ole heidän omalla prioriteettilistallaan korkealla – eli omia tekemisiä ei suunnitella kuurojen yhdistysten menojen mukaan.

Kollektiivisuutta ja yhteisöllisyyttä haetaan enemmän niistä paikoista, joissa omat ystävät ja omanikäiset kuurot liikkuvat. Sosiaalinen media on helpottanut nuorten käsitysten mukaan ihmisten välistä kanssakäymistä ympäri maailmaa, ja sitä myöten kuurot ovat entistä kansainvälisempiä. Ihmiset tuottavat identiteettiprosessiaan

jatkuvasti, eivätkä haastatellut kuurot kokeneet kuurojen yhdistyksiä enää aikuisiällä itselleen merkittäväksi. Nämä käsitykset vastaavat Luukkaisen (2008) esittämiä tuloksia, joiden mukaan kuurojen nuorten sosiaalinen verkosto on kääntynyt lokaalisuudesta globaalisuuteen. Nuorten omat elämän tavoitteet ja kiinnostuksen kohteet ovat pilkkoneet yhteisöä pienempiin osiin. Kuurojen yhteisö ei ole enää samalla tavalla kiinteä yksi yhteisö, mitä se on joskus aiemmin ollut. (Luukkainen 2008, 199.)

Haastateltavien yhdistyskokemus-, perhe- ja alueelliset taustat olivat erilaisia, ja näiden taustojen vaikutus näkyi heidän käsityksissään jossain määrin. Ne haastateltavat, jotka olivat mukana yhdistystoiminnassa aktiivisesti, osasivat kuvailla täsmällisemmin ja tarkemmin nuorten kerhojen sekä kuurojen yhdistysten toimintaa ja tavoitteita. Silti aktiivi- ja passiivijäsenten kohdalla ei käsityksissä huomattavaa eroa tullut pohdittaessa kuurojen yhdistyksien merkitystä kuuroille. Myös toiveet toiminnalle ja mahdolliset tulevaisuuden muutokset olivat käsityksissä samankaltaisia. Sen sijaan alueelliset erot tulivat ilmi selkeimmin nuorten kerhojen kohdalla. Pohjois-Suomessa asuvien haastateltavien mielestä nuorten kerhon toiminta siellä on turhaa, koska nuoria on vähän eikä uusia nuoria ole näköpiirissä. Käsityksissä korostui se, että nuorten kerhon perustamisen osalta mitään ei ole enää tehtävissä, eikä kerho toisi mitään muutosta heidän arkeensa. Enemmän he toivoivat, että kuurojen yhdistys ottaisi heidät paremmin huomioon omassa toiminnassaan. Nuorten kerhon puutteesta huolimatta nämäkin nuoret tapailevat toisiaan aktiivisesti omassa asuinympäristössään.

Kuurojen vanhempien kuurojen lasten ja kuulevien vanhempien kuurojen lasten käsityksissä oli myös eroja. Erot tulevat etenkin varhaisimpien kokemusten kautta, sillä kuurojen vanhempien kuurot lapset ovat käyneet yhdistyksillä jo syntymästä lähtien. Varhaisten kokemusten kautta he pystyivät peilaamaan omia menneitä yhdistyskokemuksiaan nykyaikaan. Samoin he pystyivät kertomaan tarkemmin, mikä merkitys kuurojen yhdistyksellä on identiteetin rakentajana, sillä he olivat saaneet näitä kokemuksia jo pienestä lähtien.

Tulevaisuudessa kuurojen yhdistysten voimavarat sijaitsevat haastateltavien käsitysten mukaan entistä enemmän yhteistyön saralla, yhteistyössä omien jäsenten, kerhojen ja muiden yhdistysten kanssa. Käsityksissä kävi ilmi, etteivät yhdistykset välttämättä ota kaikkia, kuten nuoria tai uusia potentiaalisia jäseniä, huomioon riittävästi. Potentiaaliset jäsenet piilevät sellaisissa kuuroissa, jotka ovat kiinnostuneet viittomakielestä, eli

kuulon sijasta keskiöön pitäisi nostaa viittomakielen käyttö. Widberg-Palon (2008) tutkimuksessa nousee sama ilmiö esiin. Hänen haastattelemansa vanhemmat kuurot uskoivat viittomakielen käytön nousevan tärkeämpään asemaan kuulon sijaan. (Widberg-Palo 2008, 56.) Haastateltavien nuorten käsitysten perusteella tätä arvomurrosta ei ole vielä yhdistyksissä päässyt tapahtumaan. Nuorten mukaan yhteistyö nuorten kerhojen ja kuurojen yhdistysten välillä koettiin jopa hankalaksi. Monilla yhdistyksillä ja järjestöillä on herkkyyys kuunnella jäseniä ja kenttää eli ottaa huomioon heidän toiveensa. Jäsenten kuunteleminen ja heidän toiveidensa huomioon ottaminen ovat olennaisia asioita, jotta jäsenet pysyvät tyytyväisinä. Tämän toteutuminen vaatii tiettyjä muutoksia kuurojen yhdistysten vanhoihin toimintatapoihin, ja muutokset on myös tehtävä, jos yhdistykset haluavat nuoret entistä aktiivisemmin mukaan toimintaansa.

Kuurojen yhdistysten kohdalla vapaaehtoistoiminta täytyy haastateltavien käsitysten kautta ymmärtää eri tavoin, mitä yleensä. Vapaaehtoistoiminnalla tarkoitetaan tavallisesti, että jäsenet ovat omasta tahdostaan mukana – yleensä heitä yhdistää yhteisten asioiden ajaminen eteenpäin, mutta yksilön on annettava oma panoksensa toimintaa kohtaan. Haastateltavat toivat esiin, että nuoret ovat aktiivisia omalla sarallaan, mutta tämä kansalaistoiminnan aktiivisuus ei näy yhdistyksessä, vaan muualla. Siisiäisen ja Kankaisen (2009, 132) mukaan tämä on osa Suomessa näkyvää yhteiskunnallista ilmiötä, sillä heidän mukaansa suomalaiset nuoret ovat aktiivisesti mukana urheilu- ja nuorisojärjestöjen toiminnassa, kun taas yhdistysten toiminnassa he ovat vähemmän aktiivisia. Kuurojen yhdistyksille on olennaista nimenomaan yhteisöllisyys, ja usealle jäsenelle kuurojen yhdistys on enemmänkin paikka harjoittaa sosiaalista kanssakäymistä kuin ajaa omia etuja ja oikeuksia. Vapaaehtoistoiminta yhdistyksissä näkyy taas halukkuutena toimia johtokunnassa. Tätä vasten peilaten ei voida suoranaisesti sanoa, etteivät nuoret olisi aktiivisia kansalaistoiminnan saralla, mutta kuurojen yhdistyksen yhteisöllisyyttä ja luottamustehtäviä kohtaan nuoret ovat kylläkin passiivisia.

Tutkielmani antaa kuurojen yhdistyksille jonkinlaisia vastauksia siihen yhdistysväen keskuudessa käytävään ”nuoria ei näy” -keskusteluun. Suoranaisia parannusehdotuksia tai korjaamisideoita tämän ongelman ratkaisemiseksi tutkielmani ei esitä, eikä näin ole tarkoituskaan. Kuurojen yhdistyksissä voidaan silti nuorten käsityksiä tarkasteltaessa

löytää erilaisia syitä siihen, miksi tähän tilanteeseen on ajautettu. Tämän lisäksi kuurojen yhdistykset saavat ehkä työkaluja ja ideoita sen pohtimiseen, miten tulevaisuudessa nuoret kuurot voitaisiin huomioida paremmin yhdistysten toiminnassa.

Maailma muuttuu ja ihmiset muuttuvat – muuttuuko kuurojen yhdistys?

6.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkielmani tarkoituksena oli selvittää nuorten omia käsityksiä kuurojen yhdistyksestä ja yhdistystoiminnasta. Yhdistystoiminta ja vapaaehtoisuuden hiipuminen on ollut esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa, joten tutkielmani on varsin ajankohtainen tässä mielessä. Samalla tutkielmani tuo esiin nimenomaan kuurojen yhdistysten tilanteen nuorten käsityksissä, mitä ei ole tutkittu paljon. Yhdistystoiminta on eräs suomalaisen yhteiskunnan peruspilareita, joiden kautta nykyinen yhteiskuntamme on muodostunut. Muutokset ihmisten kollektiivisuudessa ovat tuoneet oman haasteensa myös kuurojen yhdistyksille.

Olen ollut itse kuurojen yhteisön jäsen jo pienestä pitäen, mitä voidaan pitää tutkielman näkökulmasta vahvuutena tai heikkoutena. Haastateltavat ihmiset kuuluivat samaan ikäluokkaan, mihin itsekin kuulun. Tutkittavan kohteen tuttuuden takia ja haastateltavien ollessa minun kanssani samaa ikäluokkaa pystyin tietyllä tapaa samaistumaan heihin. Tämä läheisyys tutkittavaa kohdetta kohtaan on samalla myös riski, sillä sen tuttuus saattaa häivyttää minun objektiivisuuteni tutkittavaa kohdetta kohtaan.

Koin, että fenomenografia oli onnistunut valinta tutkimusotteekseni. Tarkoitukseni ei ollut löytää minkäänlaista totuutta kuurojen yhdistyksistä ja niiden toiminnasta. Nämä käsitykset, jotka nousivat esiin, koskevat vain pientä joukkoa kuuroista nuorista. Edellä esitetyt käsitykset esittävät siis pienen joukon yhtenäisiä ja eriäviä käsityksiä kuurojen yhdistyksistä ja yhdistystoiminnasta. Tarkoitukseni ei ollut pyrkiä yleistettävyyteen, eikä näitä käsityksiä tule missään nimessä yleistää kaikkia nuoria koskeviksi tai esittää ainoana oikeana totuutena.

Tutkimuksen luotettavuutta tukee etenkin se, että haastattelut toteutettiin haastateltavien äidinkielellä, suomalaisella viittomakielellä. Oman äidinkielen käytön mahdollistaminen haastatteluissa on erittäin olennaista. Hirsjärvi ja Hurme (2008) korostavat, että kun ihminen on tietoinen toimija, hän on myös kieltä käyttäessään monella tavoin aloitteellinen ja kantaa ottava. Äidinkielen kautta haastateltaville taattiin paras mahdollinen ja helpoin keino itsensä, omien ajatusten, kokemusten ja tunteiden, ilmaisuun. Luotettavuutta voidaan kuitenkin kyseenalaistaa siten, olenko onnistunut litteroimaan haastattelut oikein samalla kääntäen ne suomalaisesta viittomakielestä suomen kielelle. Siihen että, kyseessä kaksi eri kieltä, jotka tuotetaan vielä eri modaliteeteilla, liittyy omat ongelmansa. Ensinnäkin kielten rakenteet eroavat toisistaan, ja aineistoista löytyi useita ilmiöitä, joissa haastateltavat käyttivät sellaisia viittomia tai viittomakielisiä ilmauksia, joille ei ole sanatarkkaa vastinetta suomen kielellä. Pyrin kuitenkin aina löytämään parhaan mahdollisen merkitysvastineen tällaisille viittomille.

Kuurojen yhteisön pienuuden takia eettisyys tutkielman edetessä nousi entistä haasteellisemmaksi. Tämä koskee etenkin haastateltavien anonymiteettia. Käytän tutkielmassani pseudonyymeja haastateltavista, näin lukija voi seurata millaisia käsityksiä tietyt haastateltavat ovat tuottaneet. Olen kertonut tutkielmassani haastateltavien taustatiedot lukumäärällisesti (ks. luku 4.3). En kuitenkaan erotellut ja kertonut esimerkiksi taulukon muodossa tarkasti sitä, mistä kukin haastateltava on kotoisin tai minkä ikäisiä he ovat. Tähän ratkaisuun päädyin sen takia, että nuorten kuurojen erittäin vähäisen määrän takia, haastateltavien anonymiteetti saattaisi kärsiä tällaisen ratkaisun seurauksena. Sitaateista olen poistanut myös nuorten kerhon tai kaupunkien yhdistyksien nimiä, vaikka ne ovat alun perin näissä sitaateissa esiintyneet oikeilla nimillä. Ne esiintyvät tutkielmassani ainoastaan ”nuorten kerhoina” tai ”yhdistyksinä”. Tein tämän sen takia, että on vielä helpompi liittää sitaatti johonkin tiettyyn henkilöön, jos tietää hänen olevan juuri tietyn yhdistyksen aktiivi. Uskon kaikkien näiden ratkaisujeni tukevan tutkimukseeni osallistuneiden henkilöiden tietosuojaa ja tätä kautta myös tutkielmani eettisyyttä.

Toinen luotettavuutta kyseenalaistava tekijä on minun ennakkokäsitykseni tutkittavasta aiheesta. Olen ennakkokäsityksistäni kertonut jo erillisessä kappaleessa (ks. luku 2.1).

Jätän lukijan itsensä arvioitavaksi, ovatko ennakkokäsitykseni vaikuttaneet liialti tutkimustulosten syntyyn.

Jatkotutkimushaasteita

Tutkielmassani nousi nuorten keskuudesta esiin pari ilmiötä, jotka kaipaavat lähempää ja tarkempaa tarkastelua. Nämä ilmiöt eivät liity suoranaisesti kuurojen yhdistykseen. Osana vähemmistöjen identiteetti-prosessia olisi tärkeää selvittää tarkemmin, millä tavoin nuoret kuurot luovat omia identiteettejään nyky-yhteiskunnassa. Oman tutkielmani mukaan kuurojen yhdistyksien merkitys identiteetin rakentajana ei ole kovinkaan merkittävä nuorille aikuisille. Silti nämä nuoret olivat käsitystensä perusteella tietoisia omasta kielestään, identiteetistään ja kulttuuristaan. Mistä kaikkialta he rakentavat omakuvaansa ja minuuttaan?

Toisena ilmiönä käsityksistä nousi esiin sosiaalinen media ja sen merkitys nuorille. Millainen merkitys sosiaalisella medialla ja/tai nykyisillä teknologisilla välineillä on kuurojen nuorten keskinäisessä sosiaalisuudessa niin paikallisesti kuin kansainvälisesti? Transnationaalinen liikkuminen on helpottunut, kun omiin ystäviin voidaan pitää yhteyttä omalta kotisohvalta käsin. Millä tavoin kuurot rakentavat sosiaalisia suhteita verkossaan, millä tavoin he ylläpitävät niitä?

Tähän tutkielman tekoon osallistuneet kuurot haastateltavat eivät olleet niin sanotusti syrjäytyneitä kuuroja, yksinäisiä kuuroja. He olivat nuoria aikuisia, jotka ylläpitivät omia sosiaalisia suhteitaan muihin kuuroihin aktiivisesti omalla vapaa-ajallaan. Olisikin tärkeä selvittää, onko kuurojen yhdistyksellä entistä merkittävämpi rooli sellaisten kuurojen kohdalla, jotka eivät ole integroituneet yhteiskuntaan vahvasti ja joilla ei ole tarvittavaa sosiaalista verkostoa ympärillään.

Lähteet

- Aalto-Matturi, S. 2009. Osallistumisen murros – haaste hallinnolle. Teoksessa Holopainen, A., Lind, K. ja Niemelä, J. (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 2008:7. Helsinki: Oikeusministeriö, 57–66.
- Ahonen, S. 1994. Fenomenografinen tutkimus. Teoksessa Syrjälä, L. (toim.), Ahonen, S., Syrjäläinen, E. ja Saari, S. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä, 113–160.
- Aro, L. 1999. Identiteetti ja perinne. Teoksessa Lönnqvist, B., Kiuru, E. ja Uusitalo, E. Kulttuurin muuttuvat kasvot. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 177–187.
- Bauman, H-Dirksen & Murray, J. 2010. Deaf Studies in the 21st Century: Deaf Gain and the Future of Human Diversity. Teoksessa Marschark & Spencer (toim.): The Oxford handbook of Deaf Studies, language and Education. Vol 2. Oxford: Oxford University Press, 210–225.
- Breivik, J.K., Hualand H. & Solvang, P. 2002. Rome – a Temporary Deaf City! Bergen University. Working paper. Bergen: Stein Rokkan Centre for Social Studies.
- Eskola, J & Vastamäki J. 2010. Teemahaastattelu: Opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, J. (toim.) & Valli, R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-kustannus, 26–44.
- Hadjikakou, K & Nikolarazi, M. 2011. Deaf Clubs today: Do They Still Have a Role To Play? The Cases of Cyprus and Greece. American Annals of the Deaf 5/2011, 605–617.
- Hall, S. 2002. Identiteetti. Tampere: Vastapaino.
- Hall, S. 2003. Kulttuuri, paikka ja identiteetti. Teoksessa Lehtonen, M. & Löytty, O. (toim.) Erilaisuus. Tampere: Vastapaino, 85–128.
- Harju, A. 2003. Yhteisellä asialla: Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Harju, A. 2005. Kansalaisyhteiskunta vapaaehtoistoiminnan innoittajana. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A. (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 58–80.
- Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Holopainen, A. 2009. Käsitteestä toiminnaksi: Kansalaistoiminnan ja aktiivisen kansalaisuuden edistämisen lähtökohtia koulutuksen kentillä. Teoksessa Holopainen, A., Lind, K. & Niemelä, J. (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 2008:7. Helsinki: Oikeusministeriö, 43–57.
- Hoyer, K. M. 2000. Vähemmistö vähemmistössä: suomenruotsalaiset kuurot ja heidän viittomakielensä. Teoksessa Malm, A. (toim.) Viittomakieliset Suomessa. Helsinki: Finn Lectura, 205–215.

- Huusko, M & Paloniemi, S. 2006. Fenomenografia laadullisena tutkimussuuntauksena kasvatustieteissä. *Kasvatus* 2/2006, 162–173.
- Hyypä, M. 2002. Kuorossa elämä pitenee. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Teoksessa Ruuskanen, P. (toim.) *Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi*. Jyväskylä: PS-kustannus, 28–59
- Jokinen, M. 2000. Kuurojen oma maailma – Kuurous kielenä ja kulttuurina. Teoksessa Malm, A. (toim.) *Viittomakieliset Suomessa*. Helsinki: Finn Lectura, 79–101.
- Jokinen, M. 2002. Viittomakieliset – Yksi suomalaisista kielellisistä identiteeteistä. Teoksessa Laihiala-Kankainen, S., Pietikäinen, S. & Dufva, H. (toim.) *Moniääninen Suomi. Kieli, kulttuuri ja identiteetti*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus, 65–89.
- Jyväskylän kuurojen yhdistys ry:n vuosikertomus 2010.
- Jyväskylän kuurojen yhdistys ry:n säännöt.
- Järvinen, P & Järvinen, A. 2004. *Tutkimustyön metodeista*. Tampere: Opinpajan kirja
- Kankainen, T. 2007. *Yhdistykset, instituutiot ja luottamus*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Kankainen, T. & Siisiäinen, M. 2009. *Yhdistykset ja sosiaaliset verkostot*. Teoksessa Siisiäinen M., Alanen, L. (toim.) *Erot ja eriarvoisuudet. Paikallisen elämän rakentuminen*. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, 243–282.
- Kankainen, T & Siisiäinen, M. 2012. *Hyvinvointi, luottamus ja yhdistysaktiivisuus*. Teoksessa Kupari, P. & Siisiäinen, M. (toim.) *Kodista ja kiinnostuksesta se lähtee*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos, 37–54.
- Kela. 2010. *Kelan vammaisestuuksilasto 2010*. Kela.
- Keski-Levijoki, J. 2007. *Kuurojenyhdistys – tarpeellinen vai ei?* *Kuurojen lehti* 6/2007, 3.
- Keski-Levijoki, N. 2011. *Deaf Gain Kuurous voimavarana*. *Kuurojen lehti* 5/2011, 33.
- Komonen, K. & Miettinen, S. 2009. *Osallistuva Nuori -hanke nuorten vaikuttamisen edistäjänä*. Teoksessa Holopainen, A., Lind, K. ja Niemelä, J. (toim.) *Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa*. Oikeusministeriön julkaisuja 2008:7. Helsinki: Oikeusministeriö, 153–159.
- Kulmala, A. 2006. *Kerrottuja kokemuksia leimatusta identiteetistä ja toiseudesta*. Tampere: Tampere University Press.
- Laine, K. 2005. *Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa*. Helsinki: Otava.
- Lappi, P. 2000. *Viittomakielen lainsäädännöllinen asema*. Teoksessa Malm, A. (toim.) *Viittomakieliset Suomessa*. Helsinki: Finn Lectura, 71–78.
- Lappalainen, R. 2008. *Lapset ja nuoret voimavarana järjestöjen toiminnassa*. Teoksessa Salmio, A. (toim.) *Tietoa, kokemuksia, elämyksiä. Lasten ja nuorten osallistuminen kehitysyhteistyöjärjestöjen toimintaan*. Plan Suomi Säätiön julkaisuja 4/2008. Helsinki: Plan Suomi Säätiö, 105–110.
- Liikamaa, A. 2012. *Kuuro – vammainen*. *Kuurot kielellis-kulttuurisina yksilöinä ja yhteiskunnan vammauttavat esteet*. Teoksessa Oikarinen, T. (toim.) ja Pölkki, H.

- (toim.) Näkökulmia vammaisuuteen. Helsinki: Vammaisten maahanmuuttajien Tukikeskus Hilma, Vammaisfoorumi ry, 75–83.
- Luukkainen, M. 2008. Viitotut elämät, Kuurojen nuorten aikuisten kokemuksia viittomakielisestä elämästä Suomessa. Helsinki: Kuurojen palvelusäätiö.
- Malm, A & Östman Viittomakieliset ja heidän kielensä. Teoksessa Malm, A. (toim.) Viittomakieliset Suomessa. Helsinki: Finn Lectura, 9–32.
- Mottez, B. 1993. The Deaf Mute Banquets and the Birth of the Deaf Movement. Teoksessa Fischer, R. & Lane, H. (toim.) Looking Back. A Reader on the History of Deaf Communities and their Sign Languages. Hampuri: Signum, 143–155.
- Möttönen, S. 2009. Ovatko järjestöt hyvinvointivaltion purkajia vai puolustajia. Yhteiskuntapolitiikka 1/2009. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, 60–71.
- Niemelä, J. 2009. Kansalaistoiminnan vahvistaminen kansallisena haasteena. Teoksessa Holopainen, A., Lind, K. ja Niemelä, J. (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalaistoiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 2008:7. Helsinki: Oikeusministeriö, 21–31.
- Niikko, A. 2003. Fenomenografia kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Nylund, M & Yeung, A. 2005. Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A. (toim.) Vapaaehtoistoiminta anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 13–38.
- Pyykkönen, M. 2003. Jäsenyydet nuorten maahanmuuttajien yhdistystoiminnassa. Teoksessa Harinen, P. (toim.) Kamppailuja jäsenyyksistä. Etnisyys, kulttuuri ja kansalaisuus nuorten arjessa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 193–237.
- Pyykkönen, M. 2007. Järjestäytyvät diasporat. Etnisyys, kansalaisuus, integraatio ja hallinta maahanmuuttajien yhdistystoiminnassa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Ruuskanen, P. 2002. Sosiaalinen pääoma hyvinvointipoliittisessa keskustelussa. Teoksessa Ruuskanen, P. (toim.) Sosiaalinen pääoma ja hyvinvointi. Jyväskylä: PS-kustannus, 5–27.
- Salmi, E. & Laakso, M. 2005. Maahan lämpimään: Suomen viittomakielisten historia. Helsinki: Kuurojen Liitto ry.
- Siisiäinen, M. 1996. Mihin yhdistyksiä tarvitaan? Teoksessa Riikonen, V. (toim.) ja Siisiäinen, M. Yhdistys 2000. Helsinki: Opintotoiminnan keskusliitto, 13–34.
- Siisiäinen, M. 2003. Vuoden 1997 yhdistykset. Teoksessa Hänninen, S., Kangas A. ja Siisiäinen, M. (toim.) Mitä yhdistykset välittävät. Jyväskylä: Atena, 11–37.
- Siisiäinen, M. & Kankainen, T. 2009. Järjestötoiminnan kehitys ja tulevaisuudennäkymät Suomessa. Teoksessa Suomalaiset osallistujina. Katsaus suomalaisen kansalaisvaikuttamisen tilaan ja tutkimukseen. Helsinki: Oikeusministeriö, 91–137.
- Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma. 2010. Helsinki: Kuurojen Liitto, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.
- Uljens, M. 1989. Fenomenografi – forskning om uppfattningar. Lund: Studentlitteratur

- Viittomakielitoimikunta (1999). Kokouspöytäkirja 23.8.1999. Kuurojen Liitto.
- Wallvik, B. 2000. Yhdistystoiminnan synty. Teoksessa Malm, A. (toim.) Viittomakieliset Suomessa. Helsinki: Finn Lectura, 48–60.
- Widberg-Palo, M. 2008. ”—jos yhdistys on olemassa, niin minäkin olen olemassa.” – Tutkimus kuurojen yhdistyksen merkityksestä, toiminnan muuttumisesta ja tulevaisuuden ajatuksista. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Yeung, A. 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyöyhdistys.

Elektroninen aineisto:

- Kuurojen Liitto. 2010. Kuurojen Liiton vuosikirja 2010. Viitattu 3.6.2014.
URL:http://www.kl-deaf.fi/File/dfa14452-b40c-4089-9e0d-4c099d98a739/Vuosikirja_2010_suomi.pdf
- Kuurojen Liiton nuorisopäivät. Nuorisopäivien sivut. Viitattu 26.5.2014
URL: <http://www.kl-deaf.fi/Page/3ebea3f0-1fbf-4010-900f-b55baa4c503b.aspx>
- Kuurojen Liiton nuorisotyö. Kuurojen Liiton nuorisotyön sivut. Viitattu 26.5.2014.
URL: <http://www.kl-deaf.fi/fi-FI/Nuorisotyö/>
- Nuorisolaki 27.1.2006/72. Viitattu 9.2.2013.
URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Suomen perustuslaki 1999/731. Viitattu 1.3.2014.
URL: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- Oikeusministeriö. 2014. Oikeusministeriön selvitys viittomakielilain tarpeesta. Viitattu 4.3.2014.
URL:<http://oikeusministerio.fi/fi/index/valmisteilla/lakihankkeet/kielellisetjakulttuurisetoikeudet/selvitysviittomakielilaintarpeesta.html>.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2014 Yhdistysrekisteri. Viitattu 20.2.2014.
URL: <http://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>
- Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry. Yleistä Suomen Kuurojen Urheiluliitosta. Viitattu 26.5.2014.
URL:<http://www.skul.org/liitto/materiaalisalkku/seuraopas/1-suomen-kuurojen-urheiluliitto/>.
- Viito! ry. Viito! ry:n kotisivut. Viito! ry:n historiaa. Viitattu 4.3.2014.
URL: <http://viito.wordpress.com/viito-4/historia/>
- Yhdistyneet kansakunnat. 2006. YK:n vammaisten ihmisoikeussopimus, Convention on the Rights of Person with disabilities. Viitattu 15.11.2013.
URL: <http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>

MUUT:

- Vahtera, J. 2014. Kuurojen Liiton nuorisosihteeri. Sähköpostiviesti 27.5.2014

Arvoisa vastaanottaja,

Teen tällä hetkellä pro gradu-tutkimusta siitä, millaisia merkityksiä kuurojen yhdistyksellä on 18–30-vuotiaille kuuroille. Joten minun olisi tärkeää saada tietää millaisia merkityksiä kuurojen yhdistys on juuri sinulle. Tutkielmaani varten on tarkoitus haastatella mahdollisimman erilaisia kuuroja, joten sillä ei ole väliä käytkö säännöllisesti kuurojen yhdistyksellä vai et.

Tutkimukseni on laadullinen tutkimus, joten kerään aineiston haastattelujen kautta. Haastattelut toteutetaan suomalaisella viittomakielellä, joten nämä videoidaan videokameralle, jonka jälkeen analysoin kaikki haastattelut. Haastattelut kestävät noin 45 minuuttia. Haastattelut liitän aiempiin teorioihin ja yritän löytää millaisia merkityksiä kuurojen yhdistyksillä on tämän päivän 18–30-vuotiaille kuuroille.

Haastateltavien henkilöllisyys ei tule paljastumaan, sillä pro-gradu tutkielmassani ei tulla käyttämään oikeita nimiä. Haastattelumateriaali jää vain minun käyttööni ja tulen tuhoamaan kaikki haastattelumateriaalit tutkielman jälkeen.

Jos tarvitset lisätietoa koskien haastatteluasi, ota yhteyttä minuun joko sähköpostilla tai tekstiviestillä.

Yhteistyöterveisin,

Antti Kronqvist

antti.r.kronqvist(a)student.jyu.fi

040 722 4984 (vain tekstiviestit)